

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 8. SRPNJA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 126

**Intervju:
Petar Kuntić**

TEMA BROJA: DVA PREDSJEDNIKA U POSJETU HRVATIMA U SİCG

kolpa-san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091

Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Rječnik simbolike

Simboličke geste, kao što je ovojedni susret predsjednika i premijera Srbije Borisa Tadića i Vojislava Koštunice, te predsjednika SiCG Svetozara Marovića s predsjednikom Hrvatske Stjepanom Mesićem u Beogradu, zapravo su putokaz onima koji na terenu trebaju odraditi glavni posao. A, toga se posla, na žalost, nakupilo preko glave posljednjih petnaestak godina. Nije ni čudno, kad su u to vrijeme na urušavanju rata i građenju mira radili samo malobrojni dragovoljci, redovito postrojavani pred zid srama.

Danas je, iskreno se nadamo i vjerujemo, na ovim ranjenim i ubijanim prostorima doba ratova prošlo. Nadmetanje jest ostalo, ali sredstva su sada drugačija – politička, gospodarska, marketinška, sportska. Tko će prije sazreti za Europu, tko će osvojiti naslov prvaka Europe u košarci, tko će privući više stranih investitora, čija će se roba na tuđem tržištu bolje prodavati, pitanja su koja trebaju zanimati široke mase i do toga polako stižemo.

Između dviju država i dalje ima neriješenih problema, ali svakim danom sve manje, a novi se nesporazumi ne otvaraju. Bar ne oni ozbiljni i ne teško rješivi. Odnosi dviju država, Srbije i Hrvatske, sada se ocjenjuju – nikad boljim, kako je to neku večer na jednoj beogradskoj televiziji rekao hrvatski veleposlanik u Beogradu Tonči Staničić. Hrvatsko je more sve zanimljivije za turističke agencije iz Srbije, a i srbijanske su tvrtke sve privlačnije za hrvatske ulagače. Nije baš idila, ali tomu ne treba niti težiti. Ako se odnosi u budućnosti budu razvijali samo na osnovi interesa i dogovora, ova bi regija mogla biti relativno uspješna. Samo da se nove mesije u začetku prepoznaju, žigošu i sklone.

Dva su predsjednika, hrvatski i srbijanski, posjetila i hrvatsku zajednicu u SiCG. Za obojicu je to njihova zajednica, a i pripadnici te zajednice oba predsjednika smatraju svojim predsjednicima. Nekadašnji nedostatak, sažet u sintagmu »nismo svoji na svo- me«, lagano bi se mogao početi preobražavati u željenu suprotnost i to trebaju koristiti svi – i zajednica, i jedna država i druga država. Na onoj koti, na kojoj sva tri subjekta budu jednako zadovoljni i najmanje nezadovoljni, moći ćemo reći kako je i do nas stigla demokracija. Upravo ovakve simboličke geste, uz dosljednu pratnju i djelo na terenu, ubrzavaju put dotične dame, dakle Demokracije, i do ovih udaljenih, u jednom momentu od sreće zaboravljenih krajeva.

Z. P.

Izvanredno stanje pred Preradovićevom 4 u Subotici

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić
u službenom posjetu SiCG

Povijesni događaj za Hrvate u SiCG...8-17

Raseljeni mještani srijemskog sela
ne zaboravljaju svoj zavičaj

Hrtkovci, vječna inspiracija.....22,23

Đakovački vezovi, 39. po redu

U srcu Šokadije.....32,33

Svečana sjednica Katoličkog instituta za kulturu,
povijest i duhovnost »Ivan Antunović«

Neizbrisiv trag velikog biskupa.....40,41

Ivan Balažević, akademski slikar

Mislim da me u budućnosti čeka jedna velika slika.....44,45

Uz knjigu »Lira naiva 2005«

Nesporan prinos njegovanju materinjeg jezika.....46,47

ČETVRTAK, 30. 6.

Neonacisti

Prema navodima policije, skup neonacista i skinheda u klubu »Brvnara« u Petrovaradinu prijavljen je kao kulturni događaj.

Novosadski mediji javili su kako je u dopisu policiji navedeno i da će na događaju biti

nazočno »200 užiivalaca i prijatelja rock glazbe«, a da su medijski pokrovitelji Radio 021 i televizija »Kanal 9«. U prijavi skupa nijednom nije spomenuto da će to biti proslava desetogodišnjice osnivanja srpskog ogranka neonacističkog skinhed pokreta »Krv i čast«.

U klubu »Brvnara« u Petrovaradinu nastupilo je nekoliko neonacističkih bandova iz Srbije, Velike Britanije i Slovačke. Ulaz je bio ograničen, a pristup novinarima i fotoreporterima strogo zabranjen.

Konačno

Predsjednik SAD George Bush ukinuo je i posljednji dio paketa sankcija uvedenih Beogradu 1992. Ukazom su Srbiji i Crnoj Gori dodijeljeni opći trgovinski preferencijali, pa je sada 4.600 proizvoda oslobođeno carine pri uvozu u SAD. Dodjeljivanje trgovinskih preferencijala, osim što otvara nove mogućnosti trgovinske suradnje, ima i politički značaj jer je ukinuta i posljednja odluka koja je vezana za uvođenje sankcija režimu Slobodana Miloševića.

Književnici

Nekadašnji ministar policije Dušan Mihajlović, predstavljajući prvi dio svoje knjige »Povlenske magle i vidici«, rekao je kako je suština njegovog pisanja pomoći mladima da ne ponove njegove greške i da ne budu dio neuspješnih generacija kao što su bile one kojima je pripadao i koje je poznao. U 124 priče iz svog života u prvom tomu »Povlenskih magli i vidika«, Dušan Mihajlović opisao je razdoblje do 5. listopada 2000.

Inače, u prodaji se našla i knjiga »Moj sukob s prošlošću«, čiji je autor nekadašnji potpredsjednik Vlade Čedomir Jovanović. I ta knjiga bavi se skorijim političkim događajima u Srbiji, poput formiranja Demokratske opozicije Srbije, pa do pada vlade Zorana Živkovića. Osim Mihajlovića i Jovanovića, knjige o petolistopadskim događajima i onima poslije njih već su objavili nekadašnji lideri DOS-a, Mile Isakov i Milan St. Protić.

PETAK, 1. 7.

Stabilno

Stanje sigurnosti u Srbiji je stabilno, bez najava kako bi sigurnost u Republici uskoro mogla biti narušena, priopćio je direktor Sigurnosno informativne agencije (BIA) Rade Bulatović, predstavljajući polugodišnji izvještaj o radu BIA-e, koji su članovi Odbora za sigurnost i obranu Skupštine Srbije jednoglasno prihvatili. Prema ocjeni Radeta Bulatovića, u Srbiji nema međunarodnog terorizma, ali postoji određeni sigurnosni rizik zbog ostataka terorističkih skupina u južnoj pokrajini. Odgovarajući na zastupnička pitanja prati li BIA aktivnosti nevladinih organizacija, Bulatović je priznao kako se dio nevladinog sektora nalazi pod pažnjom tajne policije ne označivši na koje točno misli.

Pomirenje

Hrvatska bi sa Srbijom i Crnom Gorom i BiH bila spremna potpisati izjavu uzajamnog pomirenja, ali ne 11. srpnja u Srebrenici, kako je to nedavno neformalno predložila britanska diplomacija, piše riječki »Novi list«, pozivajući se na »neslužbene izvore diplomatskih kuloara« u Zagrebu. »Novi list« navodi kako se pojavila neslužbena informacija prema kojoj Hrvatska nema ništa protiv da s druge dvije države Daytonskog trokuta potpiše zajedničku izjavu pomirenja, ali ne u Srebrenici, i ne »na datum desete godišnjice srpskog pokolja srebreničkih Bošnjaka«.

SUBOTA, 2. 7.

Trojka

Ministrica pravosuđa RH Vesna Škare Ožbolt poduprla je odluku Haškoga suda (ICTY) da se Mili Mrkšiću, Miroslavu Radiću i Veselinu Šljivančaninu, optuženima za pokolj 250 ljudi iz vukovarske bolnice, sudi u Haagu.

»Pozdravljam tu odluku haške tužiteljice jer težina počinjenih zločina zaslužuje da im se sudi na Haškome sudu, izjavila je ministrica Škare Ožbolt.

Dodala je kako je dobro da je glavna tužiteljica povukla svoj prijedlog iz veljače kada je zatražila da se sudski proces održi u Hrvatskoj, gdje je zločin počinjen, ili u Srbiji, gdje je zbog tog zločina na sud već izašlo 17 osoba.

NEDJELJA, 3. 7.

Skrivanje

Bivši lider bosanskih Srba i haški optuženik Radovan Karadžić krije se u Crnoj Gori, u blizini Nikšića. To su Radiju BBC rekli izvori bliski međunarodnim snagama koje tragaju za Karadžićem. Izvori tvrde kako imaju pouzdane podatke da se Karadžić krije blizu Nikšića, grada u kojem je odrastao. Drugi izvori potvrdili su BBC-u da Karadžić više ne živi u Bosni i Hercegovini.

Načelnik Centra za sigurnost u Nikšiću Duško Koprivica izjavio je kako policija nema informacije o tome da se Karadžić krije blizu Nikšića.

Sezona

Dosadašnji tijek ovogodišnje turističke sezone u Hrvatskoj je zadovoljavajući. To pokazuje i petomjesečni porast turističkih dolazaka i noćenja već od 2 posto, a unatoč lipanjskim teškoćama pojedinih turističkih tvrtki i mjesta s popunjenošću kapaciteta, do kraja sezone realno je očekivati najmanje lanijske, ali i bolje rezultate.

Ocjena je to sa sjednice Turističkog vijeća i sabora Hrvatske turističke zajednice (HTZ), pri čemu je državni tajnik za turizam Zdenko Micić istaknuo da su turistički rezultati nešto bolji na jugu (Dalmacija) nego na sjeveru (Istra), ali da ukupno gledano sezona dobro ide u svim primorskim županijama.

PONEDJELJAK, 4. 7.

Laž

Božo Prelević kaže da je Vlada Srbije više puta tražila informacije od vojske o Mladiću, ali da je odgovor uvijek bio isti – nije tu. Ratka Mladića čuvala je do 2002. Vojska Jugoslavije. Međutim, tijekom 2001. ista ta vojska tvrdila je kako Ratko Mladić nije u Srbiji i kako je pobjegao možda i u Rusiju, kaže za B92 Božo Prelević, koministar u prijelaznoj vladi i savjetnik Dušana Mihajlovića.

Popularnost

Prema rezultatima istraživanja marketinške agencije »Partner. ms«, koje je predstavio izvršni direktor agencije Miroslav Žutić, u Srbiji bi iza SRS-a, koji bi osvojio 31,5 posto glasova, drugoplasirana na izborima bila bi Demokratska stranka, s 25,7 posto. Pokret snaga Srbije dobio bi 15,9 posto glasova, Demokratska stranka Srbije 11,2, a ostale parlamentarne stranke su na granici cenzusa. Socijalistička partija Srbije bi došla 4,8 posto, Nova Srbija četiri, G17 Plus 3,1, Srpski pokret obnove 2,8, a Socijaldemokratska partija jedan posto glasova.

Čuvari

Upravnik Centralnog zatvora u Beogradu Miroslav Micić kaže kako su poduzete sve mjere da Milorad Ulemek ne pobjegne iz zatvora.

Prema informacijama do kojih je došla ekipa emisije »Insajder«, veći dio jedinice žandarmerije, koja osigurava Centralni zatvor, čine pripadnici bivše Jedinice za specijalne operacije. Upravnik Centralnog zatvora kaže kako nema takvih informacija i kako nema razloga ne vjerovati žandarmeriji. Prema saznanjima emisije »Insajder«, većinu od 25 pripadnika žandarmerije koji osiguravaju zatvor, čine pripadnici rasformirane JSO. Događa se da se u nekim razdobljima u jedinici nalazi 14 ili 16 bivših »crevnih beretki«.

UTORAK, 5. 7.

Parodija

Nezavisni sindikat (HUS) splitskog brodograđilišta pustio je u optjecaj veću količinu novčanica od 69 milijuna dolara. Banknote su visoke kvalitete i s brojnim elementima najsuvremenije zaštite, pa je mogućnost krivotvorenja svedena na neznatnu mjeru.

Licem novčanice dominira portret premijera Ive Sanadera, smještenog između dvaju pečata Brodosplita i Nezavisnog sindikata, kao izdavača, a banknote krase potpisi tajnika partije te šefa trezora Republike Hrvatske.

»Sve smo zamislili kao parodiju. Brodosplitu su potrebna državna jamstva za kredit od 69 milijuna dolara... Povrat ne bi išao na teret države, ali su nam potrebna državna jamstva da bismo ga dobili«, veli sindikalni čelnik Zvonko Šegvić.

Srebrenica

Zamjenik predsjednika Srpske radikalne stranke Tomislav Nikolić postavio je pitanje što Srbija ima s tim zločinom, u čije ime Boris Tadić ide u Srebrenicu i u čije ime on traži oprostaj grijeha. »Pa nije on patrijarh. Ako je već predsjednik države, neka brine malo o toj državi. Bilo bi mu bolje da se izjasni o optužbama ravnateljice Fonda za humanitarno pravo Nataše Kandić«, kaže Nikolić za Blic.

Policija Republike Srpske i Eufor u memorijalnom centru Potočari, gdje će 11. srpnja biti održana komemoracija povodom 10. godišnjice masakra u Srebrenici, našli su eksplozivne naprave. Naprave su nađene poslije anonimne dojave.

SRIJEDA, 6. 7.

Multietnički

Mreža multietničkih gradova jugoistočne Europe, koja okuplja oko 60 gradova i općina regije, osnovana je u Zagrebu. Riječ je o nevladinoj organizaciji kojoj je cilj unapređenje lokalne demokracije, međuetničkih odnosa, zaštite ljudskih i manjinskih prava i sloboda te prekogranične suradnje gradova na prostoru bivše Jugoslavije i jugoistoka Europe.

Osnivanje mreže potaknuli su članovi Igmanske inicijative, asocijacije 140 nevladinih udruga koje rade na pomirenju i poticanju suradnje među državama nastalim raspadom nekadašnje Jugoslavije i šire regije.

Osnivačke dokumente mreže potpisali su u Ilirskoj dvorani na zagrebačkom Gornjem gradu gradonačelnici i predstavnici lokalnih vlasti iz svih zemalja bivše Jugoslavije, Albanije, Bugarske, Grčke, Mađarske i Rumunjske. Potporu djelovanju asocijacije međuetničkih gradova dali su visoki predstavnici hrvatske države, Pakta o stabilnosti, Vijeća Europe te Organizacije za europsku sigurnost i suradnju.

LOŠI I DOBRI PRIMJERI

Privuklo mi je pozornost da je Mesić istaknuo kako se, kada je riječ o zajedničkoj prošlosti srpskoga i hrvatskog naroda, suviše često u prvi plan na obje strane stavljaju oni njeni mračni periodi, a kako ima puno primjera dobre suradnje koji su zapostavljeni i koji nisu tema javne debate u dvije zemlje. Mislim da je to prilično točno i da bi češće isticanje primjera dobre suradnje koristilo unapređenju odnosa dvaju naroda. **Danijel Pantić**, glavni tajnik Europskog pokreta u Srbiji, Danas, 30. lipnja

LEGALIST

Tragikomičan moment (na suđenju za četverostruko ubojstvo) bila je izjava Dušana Maričića Gumara, »legalista iz Kule« i posljednjeg komandanta JSO-a; on, naime, kaže kako se ne može govoriti o »nevinim žrtvama« na Ibarskoj magistrali, jer da je stvar pravomoćne sudske presude to – je li netko nevin. Nadamo se da će tu tvrdnju ponoviti i u završnoj riječi na suđenju za uhićenje i mučko ubojstvo Ivana Stambolića; na primjer: ubili smo ga, jer sud nije pravomoćnom presudom utvrdio da je nevin. **Miloš Vasić**, komentator, Vreme, 30. lipnja

PITANJE ZA SUD

Da sam ja optužena za što i oni (osuđeni za četverostruko ubojstvo na Ibarskoj magistrali), dobila bih smrtnu kaznu. Primjena zakona je stvar tumačenja, ali ja bih upitala sud je li Radonjić oslobođen po starom ili novom zakonu i po kojem je to zakonu Kertes dobio tri godine, kad ljudi za krađu kokoši dobiju pet?! **Danica Drašković**, sestra ubijenog Veselina Boškovića, Kurir, 30. lipnja

NAJVEĆA KAZNA

Duh krajine nije nestao; sve je ostalo isto i nakon petnaest godina. U Šidskim Banovcima govor šutnje i govor gluhih zamijenio je govor mržnje. Svi su tamošnji Srbi odjednom izgubili pamćenje. U još mračnijim Mirkovcima nadomak Vinkovaca neki drugi mračni Srbin reporterki HTV-a kaže kako niti gleda, niti što čita hrvatsko. Samo gleda beogradsku televiziju i čita srpske novine, hvali se on. Za stanje u državi u kojoj živi nije ga briga. Ovakvima ne vrijedi ništa reći. Dovoljno ih je podsjetiti na riječi predsjednika Uprave Školske knjige prof. Ante Žužula kako je najveća kazna za sve one koji žive u domovini to – što je mrze. **Marijan Majstorović**, Fokus, 1. srpnja

NESHVAĆENA

Sve me je to (tračevi o vešama s Bruceom Willisom i Gordanom Giričekom) uznemirilo. Nije lako slušati kako te stranci analiziraju i kritiziraju. Nisam još došla do toga da me takve stvari apsolutno ne diraju, ali radim na tome. Nisam potpuno zatečena, jer imam iskustva s novinarima u Srbiji koji me razvlače po tabloidima već dvije godine. Ovo me (pisanje tabloida u Hrvatskoj) puno više boli jer nisam iz Srbije i tamošnji me tisak nikad toliko ne može pogoditi. Ono što me nervira je to što novinari u Hrvatskoj radije pišu gdje sam i s kim viđena, a ne žele pisati o mom poslu, ne žele mi objaviti kolekciju, niti me poslovno promovirati. Sve me je to poljuljalo u namjerama dolaska i rada u Hrvatskoj. **Miranda Viđak**, modna dizajnerica i stilistica, Večernji list, 23. lipnja

POLITIČKI NEOLIT

Je li hrvatsko društvo s dvjema postmodernim cestovnim magistralama već zato što ih ima i postmoderno, ili je, s obzirom na svoj politički neolit, naprotiv, pred-moderno društvo? Je li već post-političko, ili je, kako je, mislim, pred-političko društvo? Kako bi u tom društvu trebala izgledati jedna razumna i izgledna anti-politička pobuna? Neka zasad na diskusiji ostaju ova pitanja. **Slobodan Šnajder**, pisac, Novi list, 2. srpnja

BRATSTVO PO ZANATU

Hrvatska je mnogo više napredovala prema pravnoj državi od Srbije. Hrvatski su lopovi već svoje ukrali i sada se pokušavaju legalizirati i postati normalni kapitalisti. Sve je pokradeno i vrijeme je za normalnu državu, a ovi naši još nisu sigurni. Tako da je šansa da će te gangster ubiti na ulici veća u Srbiji nego u Hrvatskoj, gdje su zločinci nešto mekši. Ali, »nota bene«, hrvatski i srpski zločinci se mnogo bolje slažu. Legija stranaca je moto i za jedne i druge i inkubator za njih i oni između sebe nemaju ništa jedni protiv drugih. Ne bi me iznenadilo da ih ujedinjava danas tržište droge i čudi me samo kako i Albanci nisu ušli u to kriminalno kolo koje nema etničkih granica. **Bogdan Denić**, doskorašnji profesor Sveučilišta u New Yorku, Dnevnik, 3. srpnja

Dujizmi

- ✓ *Da istina nije bolna, zar bi je istjerivali pendrekom;*
- ✓ *Zapad nam postavlja nove uvjete. Znaju oni koliko mi vrijedimo;*
- ✓ *Da nisam išao svojim putem, davno bi mi se izgubio trag.*

Dujo Runje

Zašto idem u Srbiju i Crnu Goru

Nema alternative miru i suradnji

Kada u srijedu krenem u službeni posjet Državnoj zajednici Srbije i Crne Gore, znam da ću razočarati one koji su se nedavno, kada sam poslize četnikovanja na Ravnoj Gori suspendirao pripreme za taj posjet, poveselili da se vraća vrijeme trajnih napetosti u odnosima između dviju zemalja. Ne, nimalo ne pretjerujem: ima u našoj sredini (ali i na drugoj strani) i danas još onih koji ne mogu zamisliti normalne odnose između Hrvatske i Srbije i Crne Gore, onih koji još uvijek promoviraju tezu o vjekovnom neprijateljstvu i strašno se naljute kada kažem kako do Domovinskog rata nikada nismo ratovali, onih koji najkraće rečeno budućnost vide samo i jedino u prošlosti, a Hrvatskoj namjenjuju izolaciju u kojoj bi nekontrolirano i nekažnjeno mogli nastaviti rabotu pljačkanja društva i punjenja vlastitih džepova.

AKTIVNA POLITIKA: Takvima i njihovim pogledima i aktivnostima suprotstavljam aktivnu regionalnu politiku, politiku pregovaranja i dogovaranja sa svim susjedima, pa i onima odnosno: napose onima s kojima smo nedavno bili u sukobu. Riječ je u prvome redu o politici u odnosu na našeg susjeda na istoku. U sklopu te politike odlazim u Beograd i Podgoricu. Točno je, ne tako davno zaustavio sam pripreme za taj posjet kako bih jasno pokazao da ima stvari koje mi u Hrvatskoj jednostavno nećemo i ne možemo odšutjeti, pogotovo kada se događaju uz aktivno sudjelovanje i potporu vlasti. Ali, ni u jednome trenutku nisam zaustavio politiku normaliziranja, niti politiku usmjerenu na pretvaranje regije u područje mira, stabilnosti i sigurnosti. Za takvo što nemam mandat, građani mi nisu dali povjerenje da bih ugrožavao međunarodni položaj Hrvatske, da bih dovodio u pitanje njezin europski put i njezinu europsku budućnost. Upravo suprotno: svoj sam drugi predsjednički mandat dobio zahvaljujući politici što sam je zastupao i promicao u proteklih pet godina, nerijetko i usprkos jakim otporima i izraženim sumnjama. Vjerovao sam i čvrsto vjerujem da na najbolji mogući način radimo za sebe i za vlastite interese, istodobno ispunjavajući i neke od ključnih kriterija međunarodne zajednice, ako se ne budemo »pravili Europljanici« tako što ćemo se ponašati kao da svijet završava na našim istočnim granicama. Tzv. bježanje iz regije ni je ništa drugo nego zatvaranje očiju pred realnostima u kojima živimo.

Mi iz regije, što znači od naših susjeda, niti možemo, niti trebamo bježati. Ono što možemo to je da dademo svoj doprinos transformiranju regije, a ono od čega trebamo bježati, to je reputacija regije kao »bureta baruta«, dakle kao kriznog žarišta, kao izvorista ratova i oružanih sukoba. Potpuno sam svjestan hipoteke nedavnih ratova, ne zaboravljam tko je ko ga napao, tko nosi ključnu odgovornost za te ratove. Ali, nikada nisam mislio, niti bih se ikada s time

Odlazim u Srbiju

i Crnu Goru

kao glasnik

i zagovornik

dijaloga

i suradnje, kao

promotor mira

i stabilnosti,

duboko uvjeren

Piše: Stjepan Mesić

da je suradnja

jedina alternativa

konfrontiranju,

a da u budućnost

ne možemo kroz

konfrontaciju.

Volio bih da ljudi

dobre volje

i ovdje,

i tamo, prepoznaju

tu poruku

složio, da moramo biti trajni zarobljenici nedavne prošlosti, da trebamo dopustiti da rane i ožiljci rata nikada ne zacijele. Zato sam se zauzimao za suočavanje s istinom o prošlosti, zato sam pledirao za to da ništa ne prešućujemo i da ništa ne skrivamo, zato sam bio i ostao uvjereni pobornik pune suradnje s Haškim sudom. Taj nam sud, naime, pomaže da se suočimo s prošlošću. I zbog toga su me napadali i kritizirali, ali nisu me uvjerali da nemam pravo. Upravo suprotno napadi na politiku suradnje s Haagom samo su me dodatno učvrstili u uvjerenju da je ta suradnja ne samo potrebna nego i nezaobilazna ako želimo stvoriti uvjete za uspostavljanje normalnih odnosa između zemalja regije, pa i unutar Hrvatske.

Mi moramo razgovarati, pa i o onome u čemu se razilazimo. Mi moramo početi od onoga u čemu se slažemo, ili u čemu ćemo se lakše složiti, da bismo došli na kraju do najtežih otvorenih problema. Ne budemo li razgovarali, kako ćemo doći do odgovora o sudbini nestalih, pri čemu ne zaboravljam da i na drugoj strani traže odgovor na takvo pitanje? Ne budemo li pregovarali, kako ćemo doći do rješenja problema do kojih se može doći samo pregovorima jer bježanje u konfrontaciju ne vodi ničemu? Ne budemo li sjeli i suočili se s onime što opterećuje naše odnose, kako ćemo te odnose podići na višu razinu, kako ćemo ih razvijati? A ne budemo li te odnose razvijali, kako ćemo moći ostvarivati obvezu koju nam nameće Ustav, naime, obvezu brige za Hrvate koji žive izvan naših granica?

PUT U EUROPU: Odlazim, dakle, u Srbiju i Crnu Goru u funkciji ostvarivanja i promicanja politike koja će nas odvesti korak dalje na našem putu u Europu, koja će nas predstaviti i potvrditi kao istinske Europljane. Odlazim ne da bih rekao kako prošlost ne postoji, nego da bih zatražio da zajednički iz prošlosti izvučemo pouke, kako se ne bi nikada više ponovilo ono kroz što smo prolazili, a što nas u obliku mentalnih barijera povremeno i danas još sustiže. Odlazim ne da bih se miješao u nečije unutrašnje stvari, ne da bih prejudicirao rješavanje bilo kojih pitanja koja nisu naša pitanja, već da bih ponudio ruku suradnje na osnovama hrabrog sučeljavanja s istinom o prošlosti, na osnovama pune ravnopravnosti i zadovoljavanja uzajamnih interesa i, napokon, na osnovi učvršćivanja temelja na kojima obje zemlje grade svoj put u ujedinjenu Europu.

Ukratko, odlazim kao glasnik i zagovornik dijaloga i suradnje, kao promotor mira i stabilnosti, duboko uvjeren da je suradnja jedina alternativa konfrontiranju, a da u budućnost ne možemo kroz konfrontaciju. Volio bih da ljudi dobre volje i ovdje, i tamo, prepoznaju tu poruku.

Autor je predsjednik Republike Hrvatske, tekst je objavljen u Večernjem listu 4. srpnja

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić u službenom posjetu SiCG

Povijesni događaj za Hrvate u SiCG

Pripremili: Zvonko Sarić, Jasminka Dulić i Dušica Dulić

Fotografije: Nada Sudarević, Nikola Tumbas i Biljana Vučković

Predsjednik Republike Hrvatske *Stjepan Mesić* stigao je 6. srpnja u trodnevni službeni posjet Srbiji i Crnoj Gori. Prvog dana posjeta sastao se u Beogradu s predsjednikom Državne zajednice Srbije i Crne Gore *Svetozarom Marovićem*, zatim sa srbijanskim premijerom *Vojislavom Koštunicom*, te s predsjednikom Srbije *Borisom Tadićem*.

Istoga dana, u poslijepodnevnom satima, Mesić je boravio u Subotici gdje je obišao sjedište Hrvatskog nacionalnog vijeća, na-

zočio svečanoj akademiji u povodu 15 godina postojanja i rada Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, te obišao izbjeglički kamp u Bajmoku. Predsjednik Republike Hrvatske je u druga dva dana svojega posjeta boravio na Kosovu te posjetio hrvatsku zajednicu u Crnoj Gori.

Od osamostaljenja Hrvatske, ovo je najviši dužnosnik te zemlje koji je osim s čelnicima države u koju dolazi posjetio i hrvatsku manjinsku zajednicu te nekoliko njezinih institucija. ■

Počasni stroj u Beogradu za predsjednike: Stjepan Mesić i Svetozar Marović

Stjepan Mesić sa Svetozarom Marovićem, Borisom Tadićem i Vojislavom Koštunicom

Zatvoriti knjigu rata i okrenuti se budućnosti

*Iskazana obostrana spremnost za što skorije rješavanje otvorenih pitanja između SiCG i RH *
Obećana međusobna potpora na putu europskih integracija * Nakon Beograda i Subotice,
Mesić nastavio službeni posjet Kosovu i Crnoj Gori*

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić i predsjednik Državne zajednice Srbije i Crne Gore Svetozar Marović suglasili su se 6. srpnja u Beogradu da treba što prije riješiti otvorena pitanja koja još postoje između dviju zemalja, te »zatvoriti knjigu rata« i od ove regije napraviti sigurnu zonu u kojoj će biti ugodno živjeti.

Dvojica predsjednika ocijenila su da je u posljednje vrijeme učinjeno puno u razvoju dobrosusjedskih odnosa Hrvatske i SiCG, da su intenzivirani kontakti na svim razinama, te da dvije zemlje na međunarodnom planu povezuje isti cilj – ulazak u Europsku uniju.

»Sada smo u fazi kada treba sanirati ratne posljedice, uspostaviti dobre odnose i okrenuti se budućnosti«, kazao je Mesić i dodao da se ne smije zaboraviti što je bilo i da pred sudovima, domaćim i Haaškim sudom, treba utvrditi individualnu odgovornost.

Odgovarajući na novinarsko pitanje znači li njegov posjet Kosovu da želi preuzeti ulogu lidera u regiji, hrvatski predsjednik je odgovorio da »nema takvu namjeru ili iluziju«, već da je i taj posjet u funkciji stvaranja mirnijeg, sigurnijeg i kvalitetnijeg života građana, te da je u tom kontekstu i njegov susret s predstavnicima hrvatske manjine u Subotici, na Kosovu i u Crnoj Gori, kao i predstavnicima Srba izbjeglih iz Hrvatske.

Mesić je, na pitanje hoće li, s obzirom na njegovu izjavu da krivnju za ratne zločine treba individualizirati, Hrvatska povući tužbu protiv SiCG pred Međunarodnim sudom pravde u Den Haagu, kazao da »nema mandat« za odgovor na to pitanje, jer je to stvar hrvatske Vlade.

U razgovoru, kazao je Svetozar Marović, ponovili su privrženost europskim ciljevima i izrazili spremnost da se na temelju prošlogodišnjeg Sporazuma o europskim integracijama dvije zemlje međusobno podržavaju i pomažu.

»Očekujemo podršku Hrvatske za naš ulazak u Partnerstvo za mir i Jadransku pove-

lju. Srbija i Crna Gora želi Hrvatskoj uspjeh na putu ka EU, jer što su naši susjedi bliži Europi, to smo bliži i mi«, kazao je Marović, dodajući da se nada da će SiCG nadoknaditi propušteno i da će 2005. godina biti godina uspjeha na putu ka europskim integracijama.

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić nakon susreta s predsjednikom Srbije Borisom Tadićem izjavio je da Hrvatska i Srbija imaju isti strateški cilj, pridruživanje Europi, za što je nužno ispuniti određene uvjete, među kojima je i povratak izbjeglih.

Privrženi europskim ciljevima

»Hrvatska i SiCG trebaju se međusobno podržavati na putu ka europskim integracijama jer je to zajednički cilj obje države«, kazao je srbijanski predsjednik Tadić, ističući važnost zaštite nacionalnih manjina, ali i prava izbjeglih državljana Hrvatske.

Važnost suradnje Hrvatske i Srbije u cilju stabilnosti i europske integracije cijele regije istaknuta je i u razgovoru predsjednika Mesića sa srbijanskim premijerom

Vojislavom Koštunicom. Koštunica je, navodi se u priopćenju, kao otvorena pitanja naveo povratak izbjeglica, imovinska pitanja, obnovu porušene imovine i povrat uzurpirane, kao i problem nestalih osoba. Mesić je, navodi se u priopćenju, izrazio spremnost za rješavanje svih otvorenih pitanja.

Dan prije dolaska Mesića u službeni posjet SiCG, Mesićev je dolazak podravio i predsjednik hrvatske Vlade Ivo Sanader rekavši: »Držim da je to dobro, Hrvatska ne treba imati nikakvih kompleksa, pa ni prema četnicima«. Ističući da je rat sa Sr-

bijom završen prije 10 godina, Sanader je ocijenio da se dvije države trebaju okrenuti rješavanju otvorenih pitanja, a jednim od najvažnijih označio je rješavanje sudbine nestalih i zatočenih hrvatskih građana. Najavio je i da se za jesen priprema dolazak srbijanskog premijera Vojislava Koštunice u Zagreb.

Nakon boravka u Subotici, Mesić je svoj trodnevni posjet SiCG nastavio u Prištini, Podgorici i Tivtu. ■

Stjepan Mesić i Boris Tadić u svome prvom posjetu hrvatskoj zajednici u SiCG

Granice ne smiju razdvajati

Josip Z. Pekanović: »Posjet predsjednika Mesića i Tadića ulijeva veliku nadu da su bolja vremena pred hrvatskom zajednicom u SiCG« * **Lazo Vojnić Hajduk:** »zajednica u SiCG želi biti politički subjekt i čimbenik, a pri tome očekujemo pomoć i podršku i Srbije i Hrvatske« * **Stjepan Mesić:** »Država treba pomagati nacionalne manjine i trebamo pokazati da možemo ispunjavati europske političke standarde« * **Boris Tadić:** »Pravo je svakoga čovjeka izražavati se na materinjem jeziku, kojim dokazuje svoj identitet

Plijesak za bolja vremena: nakon govora Josipa Z. Pekanovića

O braćajući se gostima u sjedištu Hrvatskog nacionalnog vijeća, predsjednicima Mesiću i Tadiću, visokim državnim dužnosnicima obje države, članovima HNV-a, gostima, te brojnim novinarima, predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović je rekao kako su u prethodnome desetljeću mnogi Hrvati iz Srbije morali otići sa svojih ognjišta, ali da se stanje osjetno popravilo prije četiri godine, jer su Hrvati u SiCG dobili status nacionalne manjine, osnovano je Hrvatsko nacionalno vijeće, otvaraju se odjeli na hrvatskome jeziku, pokrenut je tjednik »Hrvatska riječ«, a hrvatska zajednica ima predstavnike u skupštinama općina Subotica, Sombor i Apatin, kao i u Skupštini AP Vojvodine.

RECIDIVI PROŠLOSTI: »Međutim, ostali su neki recidivi iz prethodnog desetljeća«, dodao je Pekanović. »I dalje se podupire bunjevačka opcija, pokušava se uvođenje bunjevačkog dijalekta u škole

Planovi HNV-a usmjereni su na očuvanje nacionalnog identiteta: Lazo Vojnić Hajduk

Izaslanstva

Prilikom posjeta predsjednika Stjepana Mesića i Borisa Tadića HNV-u, koji je održan u dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« 6. srpnja, s hrvatske strane nazočni su bili: veleposlanik RH u Beogradu **Tonči Staničić**, savjetnici predsjednika Hrvatske **Budimir Lončar** i **Siniša Tatalović**, šef ureda predsjednika RH **Davor Božinović**, zamjenik veleposlanika RH u Beogradu **Branimir Lončar** i generalni konzul RH u Subotici **Davor Vidiš**. Sa srbijanske strane, u pratnji predsjednika Tadiću bili su: veleposlanik Republike Srbije u Zagrebu **Milan Simurdić**, savjetnici predsjednika **Branko Radujko** i **Nebojša Krstić** predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine **Bojan Pajtić**. Izaslanstvo Katoličke crkve predvodio je subotički biskup **Ivan Penzeš**. Nazočni su bili i predsjednik Općine Subotica **Éza Kucsera**, predsjednik Skupštine Općine Subotica **Saša Vučinić**.

Nacionalne manjine moraju biti most suradnje: Stjepan Mesić u HKC

kao takozvanog bunjevačkog jezika, pokrenuta je na TV Novi Sad emisija na takozvanom bunjevačkom jeziku, a HNV-u je oduzeto pravo sudjelovanja u formiranju subotičkog dopisništva na hrvatskom jeziku RTV Novi Sad», rekao je Josip Z. Peka-
nović, naglasivši kako je problem i to što je veoma mala zastupljenost Hrvata u državnim institucijama.

S tim u vezi Peka-
nović je rekao kako po-
sjet predsjednika Stjepana Mesića i Borisa
Tadića ulijeva veliku nadu da su bolja vre-
mena pred hrvatskom zajednicom u SiCG
glede rješavanja postojećih problema i da
će se uz suradnju, Hrvatska i Srbija kretati
putem Europe, a Hrvati u Srbiji spremni su
dati maksimalnu potporu tom putu, kao i
suradnji dviju država.

Peka-
nović je ukratko upoznao predsjed-
nike i s radom HNV-a, kao krovnog tijela
hrvatske zajednice u SiCG, koje skrbi o
ostvarivanju prava hrvatske zajednice u
sferi informiranja, službene uporabe jezi-
ka, obrazovanja i kulture.

POLITIČKI NAROD: Predsjednik Iz-
vršnog odbora HNV-a Lazo Vojnić Hajduk
rekao je kako Izvršni odbor ulaže velike

Stjepan Mesić o raspadu SFRJ i prijedlozima za »humano preseljenje« naroda Za tragediju je kriva Miloševićeva politika

»Kada su izbili ratni sukobi bio sam predsjednik tadašnje Jugoslavije, ali se nika-
kvim naporom taj sukob nije mogao izbjeći«, rekao je Stjepan Mesić. »Do rata
je doveo pokušaj promjena granica. Prema Ustavu iz 1974. godine republike su defini-
rane kao države i one su imale zakonsko pravo razjediniti se u tadašnjoj državi. To se
moglo uraditi i živjeli bismo u dobrom susjedstvu. Nacionalne su manjine često u povi-
jesti bile samo sredstvo za osvajanje tuđeg teritorija. Sada, kada se Europa udružuje,
jasno je da su nacionalne manjine most suradnje«.

Hrvatski je predsjednik napomenuo kako je tijekom devedesetih godina u Vojvodini
bio veliki pritisak na Hrvate i da su se čak predlagala i takozvana rješenja o »humanom
preseljenju«, protiv čega se zalagao i tadašnji predsjednik Demokratskog saveza Hrva-
ta u Vojvodini *Bela Tonković*.

»Dobro je što nije došlo do toga.
Za sve te nesretne i tragične do-
gađaje kriva je politika *Miloševića*,
koji je svijet lagao da se bori za Ju-
goslaviju, a Srbe je lagao da će svi
živjeti u jednoj državi. Pobuna se di-
zala u Hrvatskoj, a mislili su da će
se sve riješiti ako JNA stane na nji-
hovu stranu. JNA je trebala sponzo-
ra, tražila je tko će je financirati, a
vrh armije se upustio u politička
rješavanja nastale situacije, što se
završilo ratnim zločinima.«

Osmjesi nakon olovnih godina

napore da se ostvare planovi i zadaće HNV-a koji su usmjereni na očuvanje nacionalnog identiteta, iako su i uloga i zadaća u sadašnjem trenutku teški.

»Hrvati u SiCG nalaze se u sasvim novim uvjetima života«, rekao je Lazo Vojnić Hajduk. »Prvi puta u svojoj recentnoj povijesti Hrvati su u ovoj regiji prije tri godine dobili status nacionalne manjine, bez ikakvih iskustava i resursa koji bi mogli biti relevantni za ostvarivanje nacionalnih prava. Obrazovanje, informiranje i kultura su područja u kojima hrvatska zajednica nema iskustva niti naslijeđa, koja bi adekvatno i profesionalno pratila potrebe Hrvata. Prisutno je osjećanje zapostavljenosti, socijalne marginaliziranosti i ekonomske deprimiranosti. Želimo naglasiti svoje postojanje na ovim prostorima. Želimo naglasiti svoju sposobost za upravljanjem svojom sudbinom. Želimo stvoriti sve pretpostavke da Hrvati na ovim prostorima postanu zbiljski politički narod«.

Lazo Vojnić Hajduk je iznio i težnju hrvatske zajednice da se uključi u političke procese prekogranične suradnje, jer je hr-

Gradonačelnik za primjer

Predsjednik Srbije Boris Tadić javno se na gostoprimstvu zahvalio predsjedniku Općine Subotica Gézi Kucseri, ocjenjujući kako Kucsera svojim radom ispunjava standard prakse europskih gradonačelnika. »Volio bih da su svi predsjednici općina u Srbiji takvi kao što je Géza Kucsera«, rekao je Tadić.

Ruku pod ruku s šokicom

vatska zajednica svjesna da je regionalna i subregionalna suradnja na jugoistoku Europe jedan od vanjskopolitičkih uvjeta za ulazak u Europsku uniju, a geopolitički položaj Hrvata u Vojvodini pruža komparativne prednosti za multilateralnu suradnju u procesima regionalne i subregionalne integracije.

»Hrvatska zajednica u SiCG želi biti politički subjekt i čimbenik u izrečenim oblicima, a pri tome očekujemo pomoć i podršku i Republike Srbije i Republike Hrvatske. Nadam se da će vremena koja dolaze ostvariti naša očekivanja i naše planove«, izjavio je Lazo Vojnić Hajduk.

STJEPAN MESIĆ: »Nacionalne manjine moraju biti most suradnje. U Europi nacio-

nalne manjine povezuju europske narode i države i mi trebamo slijediti takvu praksu, moramo prihvatiti europski model«, rekao je predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić pred članovima Hrvatskog nacionalnog vijeća u prvome posjetu koji je jedan hrvatski predsjednik učinio hrvatskoj zajednici u Srbiji i Crnoj Gori. »Granice ne smiju razdvajati, a pripadnici nacionalnih manjina trebaju biti lojalni građani onoj državi u kojoj žive. Moramo se zalagati za europsko udruživanje, a to udruživanje stvara od Europe kontinent mira. U tom

Predsjednik Mesić u razgovoru s vječnicima

dr. Andrija Kopilović i Boris Tadić

Boris Tadić o točkama spajanja Beogradski pljesak za hrvatske košarkaše

»Prije nekoliko dana je košarkaš *Aleksandar Đorđević* okačio patike o klin', a na njegovom oproštaju od aktivnog igranja košarke, počast su mu odali i hrvatski košarkaši *Dino Rađa* i *Toni Kukoč*«, rekao je srbijanski predsjednik. »Oba hrvatska košarkaša dočekani su u Beogradu velikim pljeskom. To je samo jedan primjer, koji pokazuje kako nas mnoge stvari spajaju.«

udruživanju nacionalne manjine imaju važnu ulogu. Država treba pomagati nacionalne manjine i trebamo pokazati da možemo ispunjavati europske političke standarde. Podržavam vaše napore za očuvanje identiteta. Trebate se boriti za svoja prava, koja imate prema zakonima SiCG, a primjena zakona može se ostvariti ako je hrvatska zajednica organizirana.«
BORIS TADIĆ: Uz Stjepana Mesića, pred vijećnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća govorio je i predsjednik Republike Srbije Boris Tadić, također kao prvi srbijanski predsjednik koji je posjetio hrvatsku zajednicu u SiCG.

»Pravo je svakoga čovjeka izražavati se

Vijećnici iz Srijema i Podunavlja s predsjednikom Mesićem

na materinjem jeziku, kojim dokazuje svoj identitet. Hoću vjerovati da je nesretno desetljeće iza nas i da su došle nove generacije političara. Želim biti predsjednik države u kojoj nema segregacije i u kojoj se poštuju standardi civiliziranog društva«, rekao je Boris Tadić. »Imamo mnogo toga što nas spaja. Spajaju nas i etničke zajednice i u Hrvatskoj i u Srbiji. One trebaju imati kulturološke veze s matičnim zemljama,

a mi, predsjednici, trebamo biti zastupnici i tih etničkih manjina. Učinit ću sve da omogućim ostvarivanje individualnih i kolektivnih prava, a dio tih prava su i relegijska prava«.

Boris Tadić je napomenuo kako je on zastupnik političke teze koja kaže da su Hrvatska i Srbija ključ stabilnosti ovoga regiona, što je obveza, kako za države, tako i za narode. ■

Srdačno i nakon službenog dijela posjeta

Svečana skupština Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Želimo da se Sporazum o manjinama i provede

*Petar Kuntić zatražio od oba predsjednika da svojim položajem i autoritetom pomognu da se osigura ulazak zastupnika nacionalnih manjina u republički i pokrajinski parlament * Boris Tadić se založio da »hrvatski narod u Srbiji ostvaruje svoje normalno pravo na radijske i televizijske emisije na svom jeziku« * Stjepan Mesić istaknuo kako je posjet SiCG novi poticaj normaliziranju i popravljaju bilateralnih odnosa dvije države*

Očekujemo vašu potporu: Petar Kuntić

Po prvi puta u svojoj petnaestogodišnjoj povijesti članovi Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini imaju veliku čast, da ih posjeti predsjednik matične države, kazao je predsjednik stranke *Petar Kuntić*. Svečanom obilježavanju obljetnice DSHV-a bili su nazočni, pokraj predsjednika Republike Hrvatske *Stjepana Mesića*, i predsjednik Republike Srbije *Boris Tadić*, suradnici oba predsjednika, veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Tonči Staničić*, veleposlanik Srbije i Crne Gore u Hrvatskoj *Simurdić* te generalni konzul RH u Subotici *Vidiš*.

Na svečanoj skupštini bio je nazočan i predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine *Pajić*, predsjednik Općine Subotice *Géza Kucsera* te predsjednici dugogodišnjih koalicijskih partnera, Saveza vojvođanskih Mađara *József Kasza* i Lige socijaldemokrata Vojvodine *Nenad Čanak*, i brojni drugi gosti.

Petar Kuntić, predsjednik DSHV-a

Dio političke zajednice

Osvrćući se u svom referatu, na proteklih petnaest godina političkog djelovanja stranke, Kuntić je podsjetio da su 15. srpnja 1990. godine, kad je stranka osnovana, željeli »preuzeti dio odgovornosti za demokratske promjene u Vojvodini i tadašnjoj Jugoslaviji, sudjelujući u prvim višestranačkim izborima i zalazući se za vrijednosti moderne Europe« te je istaknuo kako u ocjenjivanju dosadašnjeg političkog djelovanja stranke »ne možemo zanemariti niti kontekst u kojem je DSHV djelovao, društvene i političke prilike u kojoj smo osnovali stranku, kao niti činjenicu da je protiv naše matične države vođen rat i da se tek sada polako uspostavlja povjerenje i suradnja između naše matične države i države u kojoj živimo. I tada, a i danas, prihvatili smo činjenicu i na to ukazivali da Hrvati u Vojvodini postoje kao nacionalna manjina i demokratskim putem, legitimnim i legalnim,

smo se uključili u politički život naše domicilne države«, kazao je Kuntić.

Kuntić je upoznao nazočne i s aktualnim političkim pitanjima koja se tiču hrvatske zajednice u Vojvodini, a odnose se na provedbu principa pozitivne diskriminacije manjina te Sporazuma o zaštiti prava manjina. Prvo je pitanje zastupljenosti u predstavničkim tijelima, drugo, prestanak poduzimanja mjera kojima se aktivno potiče asimilacija Hrvata, treće, razmjerna zastupljenost Hrvata u svim državnim i javnim službama, i četvrto, formiranje međuvladinog Mješovitog odbora za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti manjina.

»Za borbu u ostvarivanju ovih političkih ciljeva još i danas neki, pa i iz hrvatske zajednice, smatraju kako Hrvatima u Vojvodini nije potrebna politička stranka već je za ostvarivanje ovoga dovoljna manjinska samouprava, to jest Hrvatsko nacionalno vijeće. Međutim, mi želimo biti dio političke zajednice društva u kojemu živimo a cilj manjinske samouprave je unutarnje samorganiziranje manjine«, poručio je Kuntić.

Velika vijećnica u svečanom ozračju

PROVODITI SPORAZUM: Pozdravlja -jući sve goste te osnivače i članove DSHV-a, u prepunoj Velikoj vijećnici Gradske kuće, Kuntić je podsjećajući na vrijeme kada je osnovana stranka ukazao na stradanja srijemskih Hrvata, koji su, kao lojalni građani države, bez ikakvog povoda i razloga prognani, što je za posljedicu imalo da je broj Hrvata u Vojvodini prepolovljen.

»Nitko nije ništa radio protiv ove države, ali to nisu unatrag petnaest godina tako smatrali pojedinci koji su obnašali vlast.

Smatrali su nas neprijateljima i zbog toga su mnogi protjerani sa svojih stoljetnih ognjišta, iako za to nije bilo razloga. Jedini im je problem bio što su bili Hrvati«, kazao je Kuntić. »Mi danas, tražimo od domicilne i matične države da nam osiguraju ono što su Sporazumom o zaštiti nacionalnih manjina ugovorile«, poručio je Kuntić, prije svega apostrofirajući politiku dijela republičkih i pokrajinskih vlasti koji »odobravaju specijalni novac za financiranje bunjevačkog rječnika, novina i emisija,

dok istodobno ignoriraju emisije na hrvatskom jeziku, te je istaknuo kako »dio službenih vlasti u Beogradu, a na žalost i u Vojvodini smatraju da Bunjevci nisu Hrvati, iako znaju da u matičnoj domovini, te u Bosni i Hercegovini i Mađarskoj oni to jesu«. Osim toga, Kuntić je zatražio od oba predsjednika da svojim položajem i autoritetom pomognu da se osigura ulazak za-

Stjepan Mesić, predsjednik Republike Hrvatske

Imate pravo biti ono što jeste

»Vi, pripadnici hrvatske manjine, imate puno pravo sačuvati svoj nacionalni identitet, imate puno pravo njegovati svoju baštinu i tradicije, imate pravo biti ono što jeste, iako je bilo pokušaja takozvanog humanog preseljenja, ali dobro je da ta politika nije uspjela. Vi trebate biti lojalni građani države u kojoj živite, ali isto tako vi imate pravo tražiti od nje ostvarivanje svih manjinskih prava u skladu s visokim standardima civiliziranih europskih država. Nemojte nasjedati onima koji bi vas iz bilo kojih pobuda željeli dijeliti, ne prihvaćajte lažnu dilemu – ili integracija ili asimilacija.«

Boris Tadić i Stjepan Mesić na ulasku u Gradsku kuću

Predsjednik RH Stjepan Mesić susreo se i s čelništvom subotičke Općine

Domaćini dvojice predsjednika

Neposredno po dolasku u Suboticu, predsjednici Hrvatske i Srbije, Stjepan Mesić i Boris Tadić, skupa s njihovim suradnicima, susreli su se i s čelništvom subotičke Lokalne samouprave. U ime grada domaćina, dobrodošlicu su im zaželjeli predsjednik Općine Geza Kucsera i njegov zamjenik Petar Kuntić, te predsjednik Skupštine Saša Vučinić.

stupnika nacionalnih manjina u republički i pokrajinski parlament, odnosno da se ono što je međudržavnim sporazumom regulirano i provede.

VITALNO PITANJE: Kao domaćin službenog posjeta predsjednika Stjepana Mesića Srbiji i Crnoj Gori, svečanoj skupštini se prvo obratio Boris Tadić, koji je izražavajući svoje zadovoljstvo što je nazočan na ovom skupu kojeg je ocijenio kao »skup jedne demokratske političke organizacije u kojoj su sabrani svi potencijali hrvatskog naroda u Srbiji«, istaknuo kako on želi graditi Srbiju u kojoj svaki građanin ima pravo na svoj identitet i na zaštitu svojih prava. Tadić je poručio kako će, kao predsjednik Srbije, uvijek biti zaštitnik svih manjinskih naroda koji žive u Srbiji.

»Zaštita Srba u Hrvatskoj i zaštita Hrvata u Vojvodini jedno je od vitalnih pitanja naše državne budućnosti«, kazao je Tadić, te je dodao kako za to »nije dovoljno promijeniti način administriranja, nije dovoljno promijeniti zakone, nije dovoljno promijeniti pravila, potrebno je promijeniti i

Martin Bačić i dr. Andrija Kopilović

Ne nasjedajte lažnim dilemama: Stjepan Mesić

Bit ću zaštitnik manjinama: Boris Tadić

Nenad Čanak, predsjednik
Lige socijaldemokrata Vojvodine

Svi moramo biti ravnopravni

»Važno je pokazati da svi jezici koji se govore u Vojvodini moraju biti ravnopravni kao što su i ljudi i građani ravnopravni, ali ne možemo biti ravnopravni dok među nama žive oni koji su činili zločine, ne možemo biti ravnopravni dok god se u Vojvodini nalazi najveća koncentracija ratnih zločinaca na teritoriju Srbije i Crne Gore«, rekao je Nenad Čanak.

naše vrijednosti i ophođenje prema drugome koji ima makar zrna različitosti u odnosu na nas«.

Na kraju svog govora je Tadić kazao: »Zahvaljujem vam što ste lojalni građani Srbije, to veoma poštujem, kao što to očekujem i od građana srpske nacionalnosti u Hrvatskoj, da budu lojalni građani Hrvatske«. On je obećao da će se osobno založiti kod odgovornih institucija, koje određuju pravila ponašanja medija u ovoj zemlji, da hrvatski narod u Srbiji ostvaruje svoje normalno pravo na radijske i televizijske emisije na svom jeziku.«

STVARANJE UVJETA: Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić je obračunajući se svečanoj skupštini i svim pri-

U sjedištu DSHV-a nakon skupštine

padnicima hrvatske manjine u čitavoj Srbiji, poručio: »Znam da od Republike Hrvatske mnogo očekujete, i s pravom očekujete. Mene, i vlast u Hrvatskoj, Ustav obvezuje da se brinemo za sudbinu Hrvata koji žive izvan granica Republike Hrvatske.« Mesić je istaknuo kako je u posjet Državnoj zajednici Srbije i Crne Gore krenuo, uz ostalo, upravo i zato da bi dao novi poticaj

normaliziranju i popravljajući bilateralnih odnosa, čime želi pomoći stvaranju uvjeta u kojima će i pripadnici hrvatske manjine lakše ostvariti svoja prava, a da je i sama činjenica da je predsjednik Republike Srbije odlučio pratiti ga i skupa s njim biti nazočan svečanoj skupštini, signal koji ohrabruje. Predsjednik Mesić je izrazio uvjerenje da će u budućnosti »manjine prestati biti kamen spoticanja ili izgovor za sukobe, već će postati mostovi suradnje, ono što je po prirodi stvari moglo biti i prije, jer do sukoba u bivšoj Jugoslaviji nije došlo zbog toga što su se potukli narodi zbog vjerskih, nacionalnih ili ideoloških razloga već zbog toga što je bilo pokušaja da se mijenjaju granice.« ■

Na domjenku u domu DSHV-a: Ljubica Kiselički, Nemanja Simović, Lazar Baraković, Nebojša Janjić i Đendi Seleši

József Kasza, predsjednik Saveza
Vojvođanskih Mađara

Znamo što je suživot

»Naši narodi na ovim prostorima žive skupa stoljećima i znamo što je suživot i kako treba očuvati mir. Drago mi je da smo i onda bili skupa, i da smo skupa i sada i tvrdim da ćemo i ubuduće biti skupa svi mi koji želimo mir, napredak, Europu, poštovanje ljudskih prava, bez obzira tko je koje vjere i nacije. Da su tako razmišljali prethodni predsjednici ne bismo skupa pretrpjeli sve te bolove i tragedije koje smo preživjeli zajedno«, rekao je József Kasza.

Petar Kuntić, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Sazreli smo kao narod

*Pokazalo se da su osnivači stranke bili u pravu, jer one manjine koje se nisu politički organizirale postale su irelevantne u političkom prostoru, s tendencijom da se njihove aktivnosti svedu na folklornu razinu * Ne želimo raskid s dosadašnjim koalicijskim partnerom, prije svega tu mislim na SVM, ali moramo i pojačati brigu za specifične hrvatske nacionalno-manjinske interese i u tome ćemo surađivati sa svima onima koji su nas spremni podržati u tome **

Osnivanjem Hrvatskog nacionalnog vijeća i potpisivanjem sporazuma o međusobnoj zaštiti manjina između Hrvatske i SiCG mislim da će se položaj hrvatske manjine polako poboljšavati

Intervju vodila: Jasminka Dulić

Petar Kuntić drugi je predsjednik DSHV-a od osnutka stranke. Članom DSHV-a postao je koncem 1993. godine, a već 1994. godine na redovitoj Skupštini stranke izabran je u Predsjedništvo stranke. Dužnost dopredsjednika DSHV-a obnašao je od 1996. do 2000. godine, da bi nakon odlaska prvog predsjednika stranke Beke Tonkovića 2003. godine, bio vršitelj dužnosti predsjednika, a na izbornoj skupštini DSHV-a 2004. godine bio izabran za predsjednika stranke.

Velikim uspjehom DSHV-a smatra ponovno ujedinjavanje s drugom hrvatskom strankom – Hrvatskim narodnim savezom – kao i prevladavanje nesuglasica između A i B liste u Hrvatskom nacionalnom vijeću.

Nužnim smatra daljnje jačanje kohezionih snaga unutar hrvatske zajednice i često ističe kako se neće dopustiti da DSHV bude čimbenik razdvajanja i sukobljavanja, već tome suprotno, da će pri-donositi daljnjem jačanju svih institucija u hrvatskom korpusu i integriranju Hrvata u društveni, gospodarski i politički sustav zemlje.

HR: Demokratski savez Hrvata u Vojvodini u srijedu je svečano obilježio petnaest godina postojanja. Kako je stranka osnovana?

Točno prije petnaest godina, 15. srpnja 1990. godine, osnovan je DSHV i stajališta sam, da se moramo ponositi da smo kao pripadnici hrvatske manjine imali snage politički se organizirati i sve ovo vrijeme sudjelovati u političkom životu Vojvodine, osobito imajući u vidu kako je to uspjelo još jedino mađarskoj nacionalnoj manjini. Pokazalo se da su osnivači stranke bili u pravu, jer one manjine koje se nisu politički organizirale postale su irelevantne u političkom prostoru, s tendencijom da se njihove aktivnosti svedu na folklornu razinu. U vrijeme kad se osnivala stranka, sve je rađeno s velikim entuzijazmom. To je bilo vrijeme kad još nisu bili započeti ratovi na prostoru bivše SFRJ i nitko nije niti slutio da će rat imati takve razmjere i dovesti do tolikih stradanja ina koncu do masovnih preseljenja naroda unutar bivše države.

Ambiciozno se krenulo, osnivanje su podružnice u svim mjestima s hrvatskim pučanstvom, ponajprije u Subotici i Podunavlju i osobito s velikim elanom i ambicijama podružnice u Srijemu. Jedna za drugom su nicala i bila je pokrivena skoro cijela Vojvodina. Međutim, već poslije godinu

dana počeli su prvi ratni sukobi na prostoru bivše države i to baš protiv naše matične države. Uslijedio je raspad države i odjednom, do tada konstitutivni narod, Hrvati su postali nacionalna manjina, i to nepriznata nacionalna manjina. To je imalo brojne posljedice, a u međuvremenu rat je dobivao sve veće razmjere. Došlo je i do otvorenog sukoba između države u kojoj živimo i matične države, Republike Hrvatske, i rezultat toga je da se veliki broj naših sunarodnika, Hrvata iz Srijema i Podunavlja, morao pod pritiskom iseliti.

HR: Zna li se točan broj Hrvata koji su se iselili iz Srijema, odnosno Vojvodine?

Vrlo je nezahvalno govoriti o tome, ali prema evidenciji, koja postoji u matičnim župnim uredima, ta je cifra sigurno preko 25.000, premda se spominje i puno veći broj. Nisu svi protjerani na silu, ali se ciljano išlo na to, vršen je pritisak u Srijemu od sela do sela. Pritisak je bio na ključne i ugledne ljude u selu, obično seoske liječnike, veterinare, učitelje itd. i kada su ljudi vidjeli da su ti ljudi protjerani, onda su masovno počeli zamjenjivati imovinu i, na žalost, veliki broj Srijemaca je otišao. Etnička struktura u Srijemu se promijenila, a Srijemci su s vrlo bogatih srijemskih polja i bogatih vinograda otišli na neka područja gdje se nisu mogli odmah snaći. Međutim, pritisnuti takvom pozicijom ostali su tamo i mislim da je to kraj ovih događanja i nekom povratku ne vidim da se možemo nadati. Srijemci, koji su otišli u Hrvatsku, ipak se nisu obezglavili, već su se preko svojih udruga nastavili družiti, nastavili su svoju aktivnost i osnovali Udrugu izgnanih i prognanih Hrvata Srijema, Bačke i Banata, s različitim ograncima, te tako postoje zavičajni klubovi iz skoro svakog mjesta odakle su izgnani – iz Gibarca, Morovića, Slankamena, Hrtkovaca itd.

HR: Znači li to da DSHV ne namjerava ponovno osnivati svoje podružnice u Srijemu?

Samim odlaskom srijemskih Hrvata s početka rata, kada su većinom mijenjali svoja imanja, na tim su se područjima ugasile jedna za drugom i naše mjesne organizacije i podružnice. Nastao je strah u Srijemu prema bilo čemu što ima predznak hrvatsko, i taj strah nije nestao, i zapravo tek danas polako jenjava. Zbog takve situacije vrlo je teško organizirati bilo kakvu političku aktivnost u Srijemu. Jer, pokraj toga što se desilo, mi još uvijek imamo nekoliko nerazjašnjenih ubojstava s početka rata koja su se dogodila u Srijemu.

HR: Radi li se danas na tome da se počinitelji tih ubojstava pronađu?

Sva su ova pitanja pokrenuta još u prvoj polovici devedesetih, međutim, do dana današnjega odgovore na ta pitanja nemamo.

HR: U Bačkoj je ipak situacija za Hrvate u to ratno vrijeme bila malo drugačija?

U Bačkoj, zahvaljujući Subotici kao kul-

turnom, povijesnom i političkom središtu Hrvata i čvrstoj koaliciji sa Savezom vojvođanskih Mađara, te činjenici da su sve ovo vrijeme u Općini Subotica na vlasti bile stranke koje su bile oporba Miloševićevu režimu, mi smo uspjeli preživjeti ovo najteže vrijeme bez nekih velikih trauma. Međutim, ovdje je na sceni bio drugi problem. Ovdje se zbog velike brojnosti pripadnika nacionalnih manjina -

u vrijeme premijera Zorana Đinđića, bunjevačka opcija nije imala uporište u državnim tijelima i mislili smo da je to prošlost. Međutim, novim izborima i dolaskom nove koalicije na čelo države ponovno se aktiviraju ti stari mehanizmi i svoje su utočište našli u legalno оформljenom Bunjevačkom nacionalnom vijeću, mada je i to upitno, budući da je riječ o etničkoj skupini a ne o nacionalnoj manjini.

Hrvata i Mađara – nije išlo na protjerivanje, nego se išlo na druge oblike asimilacije, među kojima intenzivno forsiranje bunjevačke opcije, što traje i do danas, sada već legalizirano preko Bunjevačkog nacionalnog vijeća. U vrijeme vladavine Miloševića to je bilo vrlo intenzivno i taj je proces odnarođivanja našeg naroda ostavio traga tako da se na popisu, posebno u Općini Subotica, nešto iz straha, a nešto zbog svih tih aktivnosti koje je domicilna država radila, broj Hrvata i Bunjevaca skoro izjednačio.

HR: No, ipak legaliziranje bunjevačke opcije nije proveo Milošević, nego se to dogodilo u vrijeme nakon pobjede demokratske opcije?

Poslije petolistopadskih promjena u Srbiji,

DSHV se nikada neće složiti, ni pod kakvim pritiscima, da se bunjevačko pitanje stavi u istu razinu kao hrvatsko pitanje, jer su Bunjevci samo jedna grana hrvatskog stabla. U svezi s ovim je postignut čak i određeni konsenzus na najvišoj znanstvenoj razini, imajući u vidu očitovanje Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti i Vojvođanske akademije znanosti i umjetnosti, dok smo bili iznenađeni da je Srpska akademija znanosti i umjetnosti, kao ugledna akademska institucija, podlegla pritisku te je odškrinula vrata mogućnosti da postoji zaseban bunjevački jezik.

Mi zahtijevamo, i to je jedna od naših aktivnosti prema institucijama države u kojoj živimo, da se prestanu poduzimati mjere kojima se aktivno potiče asimilacija

Hrvata. Pri tome smo stajališta da je podupiranje bunjevštine i pokušaj uvođenja tzv. bunjevačkog jezika bio efikasan model aktivne državne potpore dijeljenju jedinstvenoga hrvatskog korpusa. A sve je to suprotno članku 2. Sporazuma o zaštiti manjina koji je u međuvremenu potpisan, koji predviđa da će obje strane ugovornice,

ukoliko niste pripadnik većinskog naroda, ili da se ne izjašnjavate Hrvatima, ukoliko se želite baviti politikom, osobito da se ne aktivirate u stranci s nacionalnom odrednicom i da ne ističete nacionalno-manjinsku problematiku kao primarnu.

Na žalost, taj strah i takva razmišljanja su i dalje prisutna u našem narodu, ali se

je značajna i jezična diferencijacija u odnosu na većinski narod, čime je jača i nacionalna identifikacija. Uslijed toga SVM ima veću potporu birača i ima veći broj osvojenih mandata u pojedinim općinama i zahvaljujući tome omogućeno joj je osvajanje vlasti u nekoliko općina i značajan udio u vlasti na pokrajinskoj razini. Sve je to rezultiralo da je stranka stalno jačala, a ne treba zaboraviti niti da je Mađarska bila jedini put Srbiji k Europi u vrijeme embarga i režimu vjerojatno nije padalo na pamet da ulazi u neke sukobe.

Mi smo bili u sasvim drugoj situaciji. Jedan narod, koji je desetljećima gradio ovaj grad i regiju, zahvaljujući raznim politikama razbijanja jedinstvenog hrvatskog korpusa na Hrvate, Bunjevce, Šokce, Jugoslavena, neizjašnjene itd. a zatim i odlaskom u razne druge stranke, te raznim oblicima asimilacije, došao je na razinu da ne predstavlja više neki jači politički čimbenik bez obzira što bi realno, kada bi se svi ujedinili, mogli predstavljati vrlo jaku političku snagu na razini Općine Subotica, kao kulturnog centra Hrvata. Najvažnije u svemu je, moram istaknuti, da smo se konačno prestali svađati i da smo konačno sazreli kao narod da shvatimo kako samo jačanjem unutarnjih kohezivnih snaga i suradnjom različitih institucija i organizacija možemo nešto značiti na ovom prostoru, a da bilo kakvo unošenje razdora stavlja ovu nacionalnu manjinu u vrlo nezahvalnu situaciju.

Znači, već smo naslijedili razbijen korpus, a zatim se dogodio i strahoviti rat između države u kojoj živimo i naše matične države, tako da su svi ovi procesi, koji sada teku, porođajne muke navikavanja na nacionalno-manjinski status.

HR: U čemu se sastoji ti procesi?

Zbog toga što smo tek nedavno postali nacionalna manjina, nismo imali institucije, koje su ostali manjinski narodi – Mađari, Rumunji, Slovaci i drugi imali izgrađene na polju kulturne autonomije, odnosno službene uporabe jezika, školstva, medija. Mi tek sada krećemo ispočetka graditi te institucije, a na sve to treba dodati i činjenicu da se u čitavoj Vojvodini strahovito promijenila nacionalna struktura i da je veliki broj Hrvata zauvijek otišao iz zemlje pod različitim pritiscima. Nije niti čudno, kada se sve ovo ima u vidu, što su Hrvati čitavo ovo vrijeme živjeli u nekom strahu. Međutim, osnivanjem Hrvatskog nacionalnog vijeća, potpisivanjem Sporazuma o međusobnoj zaštiti manjina između Hrvatske i SiCG mislimo da će se polako položaj hrvatske manjine poboljšavati.

HR: U dosadašnjem periodu SVM-om, Ligom socijaldemokrata Vojvodine, pa zatim s ostalim demokratskim opcijama u DOS-u. U kojim strankama vidite koalicijske partnere u budućnosti?

Sve ovo vrijeme do sada imali smo čvrstu suradnju sa SVM-om, što je bilo i normalno zbog svih ovih okolnosti koje su se do-

znači i Republika Hrvatska i Srbija i Crna Gora, osigurati pravo zaštite od svake djelatnosti koja ugrožava ili bi mogla ugroziti opstanak hrvatske, odnosno srpske manjine. Pitam se samo – kako bi reagirali predstavnici srpske nacionalne zajednice kada bi hrvatska država počela forsirati, recimo, pitanje krajišnika na sličan način.

HR: Još je jedna tendencija bila prisutna od samog osnutka stranke, a to je da su vodeći dužnosnici i članovi DSHV-a napadani da su nacionalisti, šovinisti itd. To su tada činile vladajuće stranke bivšeg režima, a i danas postoji teza da nacionalno-manjinske stranke nisu potrebne?

To je u početku bilo tako, te je u to vrijeme poručivano ili da se ne bavite politikom,

nadamo da će provođenjem Sporazuma o zaštiti manjina, koji je već ratificiran i u Saboru Republike Hrvatske i u Skupštini Srbije i Crne Gore, ovo pitanje konačno biti skinuto s dnevnog reda.

HR: Usprkos ozračju koje je vladalo devedesetih godina stranka vojvodanskih Mađara je jačala, te se često, uspoređujući političko organiziranje dviju nacionalnih manjina, ističe nadmoć ove stranke u nacionalno-manjinskom političkom prostoru?

Vrlo je teško usporediti Savez vojvodanskih Mađara i DSHV. Prvo, SVM je vladajuća stranka mađarske nacionalno-manjinske zajednice koja je u ovome trenutku četiri puta brojnija nego hrvatska. Dakle, prvo je velika razlika u brojnosti, a zatim

gađale i zbog okolnosti da su demokratski orijentirane stranke u Srbiji dugi niz godina bile faktički na margini svih događanja. Međutim, sada je neko novo vrijeme, došli su novi političari na političku scenu Srbije i ojačale su i demokratske opcije unutar Srbije. Ne namjeravamo tako lako raskidati dosadašnje koalicije, ali svakako, jačanjem stranke i jačanjem same zajednice, u budućnosti ćemo se opredjeljivati za one koji će odgovoriti našim potrebama. Ne želimo raskid s dosadašnjim koalicijskim partnerom, prije svega tu mislim na SVM, ali moramo i pojačati brigu za specifične hrvatske nacionalno-manjinske interese i u tome ćemo surađivati sa svima onima koji su nas spremni podržati u tome. Nije bavljenje politikom sastajanje i politiziranje a da efekta nema, već nastojimo u suradnji s određenim političkim snagama participirati u vlasti i osigurati da se i interesi Hrvata u onim općinama u kojima žive ostvaruju, a isto tako i da se i iz pokrajinskog i republičkog proračuna osigura funkcioniranje kulturne autonomije.

U budućnosti ćemo dakle gledati interese stranke i našega naroda i preko kojih stranaka se mogu najbolje ti interesi ostvariti. U ovome trenutku i u nekoj bližoj perspektivi naši strateški partneri su SVM i Demokratska stranka.

HR: Kakvu ulogu ima prekogranična suradnja i regionalno povezivanje u osnaživanju hrvatske zajednice?

Kao politički djelatnik koji sam dosta dugo aktivan u DSHV-u jedan sam od prvih koji je pokušao uspostaviti gospodarsku suradnju sa susjednim županijama, mislim na Osječko-baranjsku i Vukovarsko-srijemsku, i još u vrijeme mirne reintegracija 1997. godine prvi smo u okviru gospodarskog odjela DSHV-a otišli s našim gospodarstvenicima uspostavljati gospodarske veze, te smo osnovali EKON koji je jedno vrijeme brojio 42 gospodarstvenika. Osobno sam tri godine živio i radio na prostoru Osječko-baranjske županije, upoznao sam gospodarsku situaciju tog područja i zahvaljujući tom iskustvu pokušavao sam i sada pokušavam uspostaviti te pokidane veze. To ide neki puta brže, neki puta sporije, ali je evidentno da pomaka ima, otvaraju se stalno nove mogućnosti, nove perspektive, a na nama je sada kako ćemo organizirati suradnju. Očekujemo jače gospodarsko povezivanje jer u tom pronaženju zajedničkih interesa za sada nismo zadovoljni – jer se uglavnom zaobilaze hrvatski gospodarstvenici i njihova poduzeća.

Od interesa nam je i regionalno povezivanje u okviru euroregije Dunav-Drava-Sava i sudjelovanje u svim programima koji proizlaze iz tog projekta. Mislim da bi suradnja s gradom Osijekom mogla biti na puno većoj razini, pogotovu što je na razini gradova Osijeka i Subotice uspostavljen partnerski odnos. Svakako je naš interes da u budućnosti dio aktivnosti usmjerimo prema Osijeku, da Osijek bude više prisutan u Subotici i Subotica u Osijeku. Isto tako

područje Podunavlja mora biti jače povezano s Vukovarsko-srijemskom županijom, što se svakim danom poboljšava, ali je u svemu tome ključ u realizaciji Sporazuma o zaštiti manjina, kada će se svi ti procesi, pa i gospodarski, ubrzati. U tom smislu inzistiramo, i to je jedan od naših zahtjeva upućenih predsjedniku Mesiću, da se što brže počne formirati Mješoviti odbor za praćenje provedbe Sporazuma o zaštiti manjina jer je to naš interes, a ne vidimo da to nisu interesi i Srba u Hrvatskoj.

HR: Koji su trenutčno prioritetni politički ciljevi DSHV-a?

Među gorućim problemima naše zajednice

ta, treći je problem skoro nikakva integracija Hrvata u politički i gospodarski sustav Srbije te se zalažemo za razmjernu zastupljenost Hrvata u državnim i javnim službama kao što je policija, sudstvo, državna tijela, škole, i to ne samo u Subotici i Somboru već i desecima sela gdje žive Hrvati.

HR: Postoje određene kritike da stranke pokušavaju dominirati i da se na taj način guši demokracija unutar nacionalno-manjinskih zajednica?

Jedino mjerilo vrijednosti u politici, osobi to u demokratskom sustavu, je ono koliko

jest zastupljenost u predstavničkim tijelima, gdje postojeće republičko izborno zakonodavstvo za manjinske stranke predviđa tek sniženje izbornog cenzusa, što u praksi odgovara jedino pripadnicima dviju najbrojnijih manjina – mađarskoj i bošnjačkoj – a niti prijedlozi nekih oporbenih stranaka na primjer DS-a ne idu dalje od ovoga. Želimo imati isto rješenje kao što u Hrvatskome saboru imaju nacionalne manjine, to jest neposrednu zastupljenost manjina što bi odgovaralo i Sporazumu o zaštiti manjina. Drugi su problem mjere kojima se aktivno potiče asimilacija Hrva-

imaš potporu u narodu. Ukoliko neki neovisni intelektualci misle da nije ovo dobro ili da nije ono dobro, neka se i oni sami kao neovisni kandidati okušaju kod istog tog naroda, pa će onda vidjeti koliko je teško dobiti pet i pol tisuća glasova, koliko sam ja kao kandidat DSHV-a osvojio na posljednjim izborima za Pokrajinsku skupštinu. Ako dobiju više, svaka čast, ali neki puta imam osjećaj da se prelazi određena mjera i da se precjenjuju određene mogućnosti, a pitanje je koliko takva stajališta imaju uporište u samom narodu.

Raseljeni mještani srijemskog sela ne zaboravljaju svoj zavičaj

Hrtkovci, vječna inspiracija

»Vidite, ima nas diljem Europe i diljem svijeta, ima nas diljem Hrvatske i netko je uspio više, netko manje, kako to već biva, ali ja kada dođem kod kumova u Kulu i kada me ponude lubenicama, zaštitnim znakom Hrtkovaca, ja odmah vidim i rodne Hrtkovce, i moj šor, i Vranju i Gomolavu i čitav Srijem«, kaže Antun Plivelić, najpoznatiji Hrtkovčanin u Zagrebu

Piše: Slavko Žebić

Petrovo i Pavlovo, veliki su katolički blagdan koji se obilježava u čast sjećanja na Isusovu braću i sljedbenike, koje je car *Neron* dao pogubiti davne 67. godine u jednom od čestih progona kršćana. Petra su razapeli na križ poput Isusa, na brežuljku Vatikanu, no on je tražio da ga razapnu naopačke, jer on nije Bog, on nije Isus, on je samo njegov namjesnik na zemlji. *Pavao* je uživao status Rimljanina i pogubljen je odsijecanjem glave, a ostaci njegovoga groba nađeni su u temeljima današnje Papinske bazilike.

Savu 16 kilometara. južno od Rume i otprilike tako i od Srijemske Mitrovice, s više od tri tisuće žitelja, pretežito Hrvata, ali i Mađara, Nijemaca, Srba...

E, tako je bilo nekada. Danas mjesto nastanjuju pretežito žitelji srpske nacionalnosti pa je čak bilo i namjera promjene imena mjesta u Srbislavci.

A ime mjesta se prema mađarskom povjesničaru *Csonakiju*, pojavljuje u prvim pisanim dokumentima davne 1477. godine kao *Hudrovcz*, da bi u poslijetursko vrijeme bilo *Herkovcze*, pa 1853. godine

telji *Klimenta* kao npr. *Loš*, *Nilić*, *Vuksanić*, *Marašić*, *Cakić*, *Kolić*, *Ivanić*, *Pakić*... a uglavnom su i danas ponosni na podrijetlo

Slika ostala u sjećanju: središte Hrtkovaca

Znamo iz Biblije da je Isus *Šimunu* dao ime *Petrus*, što znači stijena, simbolizirajući na taj način čvrstinu vjere u Boga i čvrstinu temelja žive Katoličke crkve. Danas je taj blagdan vrlo često štovan kao crkveni god u mnogim gradovima i selima diljem katoličkog svijeta, a mještani Hrtkovaca u Srijemu slave ga kao svoj crkveni god.

NEKAD BILO...: Hrtkovci, pitomo, ravničarsko, lijepo ušoreno selo pružilo se uz

Hertkovecz, potom 1861. godine Hertkovci i današnji se naziv spominje tek s razvojem Vojne granice 1881. godine. U vrijeme Granice Hrtkovci su bili sjedište V. kumpanije IX. Petrovaradinske regimente, no glavni je događaj za Hrtkovce bio Od-luka *Marije Terezije* o službenoj dodijeli zemljišta u trajno vlasništvo Klimentima 1749. godine, što mnogi povjesničari uzimaju kao nadnevak nastanka Hrtkovaca. I danas neka prezimena asociraju na te obi-

NAZIV PO HRTOVIMA: Legenda kaže da je mjesto dobilo naziv po hrtovima, prelijepim lovačkim psima koje su mitrovački vlastelini vodili u lov uz Savu. Inače, života je na ovim prostorima bilo i mnogo ranije, o čemu svjedoči arheološki lokalitet Gomolava gdje su pronađeni tragovi iz mlađeg kamenog doba. Lokalitet su koncem 19. stoljeća pronašli hrtkovački učitelji vodeći na izlet uz Savu, a 1904. godine znanstvena je istraživanja započeo naš poznati arheolog *Josip Brumschmidt*. Uz Gomolavu, tu su i drugi lokaliteti, Mali Odrovci, Živolić, Građenik uz Vranju i Dešića breg, gdje su pronađeni ostaci rimskih nekropola, opeke, keramika, kamena oruđa, željezna koplja, Probusov brončani novac pa i Arkadijevi zlatnici.

Nakon Klimenta, Hrtkovce nastanjuju Hrvati s područja Like i Korduna, u nekoliko valova koncem 18. i s početkom 19. stoljeća. Dolaze obitelji koje su još i danas tamo ili su bile do 90-tih, kao Barić, Begić, Bogović, Čorak, Čabrajić, Grišić, Golek, Jurčević, Jurković, Krpan, Kalac, Mance-ta, Maglić, Pavišić, Plivelić, Rendulić, Rukavina, Stipetić, Stanišić, Tkalac, Turkalj, Vranković, Volarić...

NACIONALNA STRUKTURA: U prvoj polovici 19. stoljeća Hrtkovce nastanjuju i Nijemci, koji su iskrčili dio naselja i napravili Švapski šor, ali većina je tih obitelji protjerana u zimu 1944. i 1945. godine, na -

Dobro znana zgrada: Vatrogasni dom u Hrtkovcima

kon Drugog svjetskog rata. Neke su obitelji pak ostale kao Roland, Kliger, Konc, Portner, Volf... Nakon mađarske revolucije 1848. godine u Hrtkovce dolazi i dobar dio Mađara, no kroničar je zabilježio da su to pomadarene obitelji slavenskog porijekla kao Mužik, Rajda, Novak, Pardovicki, Limbocki, Balog Bertok, Duborski, Povrzan, Šamo, Tamaš, Torma, Sulocki, Žemberi...

Prema popisu iz 1890. godine Hrtkovci su imali 2253 žitelja, najviše katolika, a po nacionalnom sastavu najviše Hrvata, jer su se i Klimenti izjašnjavali kao Hrvati. U 1905. godini imaju 2632 žitelja od čega Hrvata i Klimenta 1029, Mađara 724, Nijemaca 696, Srba 74, Židova, 25 i ostalih 56. **ZLA VREMENA:** Prva je župna crkva podignuta u susjednim Nikincima 1770. godine, posvećena sv. Antunu Padovanskom a Hrtkovci su bili filijala, dok je u Hrtkovcima drvetom građena crkva podignuta 1786. godine a župnik je domaći sin *Antun Maletić*. Prva je škola, Graničarska državna škola otvorena 1773. godine. Tako je bilo nekada.

Onda su došle 90-te i Hrtkovci su među prvim mjestima s većinskim hrvatskim pučkom bili na udaru nacionalizma. I mada je

etnička slika mjesta mijenjana često, počevši od 1914. godine i Prvog svjetskog rata kada je srpska vojska zapalila župni dvor, općinu, paromlin i kuće nekih viđenih ljudi, a žitelji morali pobjeći za Rumu, pa preko 45. i Drugog svjetskog rata kada su protjerani Nijemci i nepodobni Hrvati, preko Hrvatskog proljeća 1971. godine a posebice 90-tih.

Počele su otvorene prijetnje, posebice kako se u proljeće 1991. u selu pojavio vojvoda *Šešelj* sa spiskom mještana koji su nepoćudni i prijetio da će uvesti red milom ili silom, pa sve do Petrova 1992. kada je ubijen *Mijat Štefanac*, kada se moralo ići. Hrtkovčani su danas diljem svijeta i diljem Lijepe naše a najviše ih je u Zagrebu – 130 obitelji, u Kuli kod Požege 72 obitelji, Slatini 54, Požegi 21, Sisku, Ivanjoj Rijeci i Cabuni po 11, Jakšiću, Rovinju i Zaprešiću po 10 i tako još u 70-tak mjesta. Osnovani su Zavičajni klub Gomolava, čiji je predsjednik *Franjo Nilić*, koji je danas s obitelji u Sisku. »Okupljamo se dva-tri puta godišnje, ali najviše nas je za Petrovo u Zagrebu i u Kuli. Ja se i s pjesmama svojim vraćam u Hrtkovce i oni će mi biti vječna inspiracija«, kaže Nilić. **ŽIVOT IDE DALJE:** »Kula je danas Hrt-

kovci u malom«, kaže *Ante Plivelić*, koji je s obitelji u Zagrebu od 1971. i dokazao se kao gospodarstvenik. »Vidite, ima nas diljem Europe i diljem svijeta, ima nas diljem Hrvatske i netko je uspio više, netko manje, kako to već biva, ali ja kada dođem kod kumova u Kulu i kada me ponude lubenicama, zaštitnim znakom Hrtkovaca, odmah vidim i rodne Hrtkovce, i moj šor, i Vranju i Gomolavu i čitav Srijem. Tu u Kuli, započeli smo gradnju nove katoličke crkve koja će biti posvećena svetom Petru, a kamen temeljac je blagoslovio sveti otac papa *Ivan Pavao II.* prigodom pastoralnog posjeta Hrvatskoj i na svečanoj euharistiji u Mariji Bistrici. Temelji su udareni, gradnja je započela i naši će ljudi uskoro imati svoju crkvu baš kao i u našim Hrtkovcima.«

»Petrovo je veliki dan za sve naše Hrt-

Jedan od najuspješnijih Hrtkovčana:
Ante Plivelić

kovčane, ma gdje bili«, kaže *Zlatko Žužić*, glavni urednik lista Gomolava ali i glasila protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata »Zov Srijema«. »Svečano smo ga obilježili i ove godine, u Zagrebu, Kuli, Rijeci i Požegi. U Kuli je toga dana kirbaj. U Požegi smo imali tradicionalni turnir u malom nogometu, a i ovoga smo se Petrova u Zagrebu okupili u župi svetih Petra i Pavla kod našeg župnika *vlč. Matije Stepinca*, baš kao i proteklih desetak godina. I u Hrtkovcima je bilo svečano, čuo sam se sa župnikom *Željkom Tovilom*. Danas je tamo još oko 600 katoličkih vjernika, ni trećina od nekadašnjeg broja, no na blagdan svetih Petra i Pavla župna je crkva sv. Klementa u Hrtkovcima prepuna«.

Zamjenik ministra za etničke poslove NR Kine Zhou Mingfuo boravio u Subotici

Važno je da nacionalna vijeća funkcioniraju

Susret s predstavnicima Mađarskog i Hrvatskog nacionalnog vijeća

Izaslanstvo Državne komisije NR Kine za etničke poslove sastalo se u Subotici s dužnosnicima Mađarskog nacionalnog vijeća i Hrvatskog nacionalnog vijeća. Izaslanstvo iz Kine predvodio je zamjenik ministra *Zhou Mingfuo*, MNV su predstavljali *László Józsa*, *László Varga* i *Bálint Pásztor*, a HNV *Josip Z. Pekanović*, *Lazo Vojnić Hajduk* i *Zvonimir Perušić*.

Josip Z. Pekanović upoznao je kinesko izaslanstvo s radom i ovlastima HNV-a putem kojega hrvatska zajednica u SiCG koristi vlastita zakonom propisana prava. Pekanović je ukazao na poboljšanje u ostvarivanju prava hrvatske manjinske zajednice u sferi obrazovanja, informiranja, službene uporabe jezika i kulture, ali je istaknuo i postojanje određenih problema, glede čega je Zvonimir Perušić informirao kineskog zamjenika ministra o nedovoljnoj usuglašenosti zakonske regulative i prakse, navodeći konkretan primjer problema koji hrvatska zajednica ima s državnim RTV Novi Sad, zbog čega je HNV protiv te medijske kuće podnijelo tužbu sudu.

Ministar Zhou Mingfu istaknuo je kako u NR Kini postoje brojne nacionalne manjine, te je rekao da je ovaj posjet upriličen

Stjecanje iskustva: dužnosnici MNV-a i HNV-a s kineskim izaslanstvom

kako bi oni stekli iskustvo u odnosima nacionalnih manjina s državnim tijelima u SiCG, zaključujući kako je važno da postoje nacionalna vijeća manjinskih zajednica koja skrbe o zaštiti prava nacionalnih manjina.

Sastanak je održan u prostorijama

Mađarskog nacionalnog vijeća 1. srpnja, a na sastanku je bio nazočan i tajnik Ministarstva za ljudska i manjinska prava SiCG *Zoran Čirović*. kao i domaćini, predsjednik MNV *Laszlo Jozsa*, predsjednik Izvršnog odbora MNV-a *Balint Pasztor* i tajnik MNV-a *Laszlo Varga*.

Studiranje u Hrvatskoj

Na zagrebačkom Sveučilištu 13.731 mjesto za bruoše

Na zagrebačkom Sveučilištu u akademskoj godini 2005./2006. predviđeno je 13.731 mjesto za bruoše, od kojih će potporom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa studirati 7061, uz plaćanje 4127, izvanrednih 2110, a za strane studente osigurana su 433 mjesta.

Upisne kvote u okvirima su prošlogodišnjih, a to se temelji na preporuci Rektorskog zbora i na zaključcima Senata zagrebačkog Sveučilišta, izjavio je *Vjekoslav Jerolimov*, prorektor za nastavu i studente Sveučilišta.

Prijave za srpanjski razredbeni rok zaprimaju se do 8. srpnja, razredbeni ispiti su od 11. do 15. srpnja, a upisi od 18. do 22. srpnja. Prijave za rujanski razredbeni rok zaprimaju se od 31. kolovoza do 2. rujna, razredbeni ispiti su od 5. do 7. rujna, a upisi od 9. do 10. rujna.

Jerolimov napominje kako se najveći pritisak očekuje na društveno-humanističkim znanstveno-nastavnim područjima – ekonomiji, pravu, novinarstvu, psihologiji, anglistici, germanistici i drugima.

Na osječkom Sveučilištu predviđen upis 3981 studenta

Na prvu godinu sveučilišnih i stručnih studija osječkoga Sveučilišta »Josipa Jurja Strossmayera« u akademskoj 2005./2006. predviđen je upis 3981 studenta, od kojih 3046 redovitih te 860 izvanrednih, a 75 mjesta predviđeno je za strane državljane. Na sveučilišnim studijima upisuje se 2746 studenata, od kojih 2256 redovitih i 440 izvanrednih te 50 stranih državljana. Na prvu godinu sveučilišnih stručnih studija upisuje se 1235 studenata, od kojih 790 redovitih, 420 izvanrednih te 25 stranih državljana. Najviše studenata, 830, upisuje se na prvu godinu sveučilišnih i stručnih studija Poljoprivrednoga fakulteta, 810 na Ekonomski i 597 na Pravni fakultet. Prijave za upis zaprimaju se od 4. do 8. srpnja, a razredbeni postupci prvoga upisnog roka trebali bi se održati od 11. do 15. srpnja. U rektoratu kažu da bi se brojka upisanih studenata mogla i promijeniti, jer se još čeka konačna odluka Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o nastavi na sveučilišnim područnim studijima, na kojima je predviđen upis oko 800 studenata.

Očekuje se da će se o tome raspravljati na srpanjskoj sjednici Rektorskog zbora te da će se tada znati što će biti s tim studijima, rekla je prorektorica *Draženka Jurković*.

Njemačka inicijativa za suradnju HNV-a s fondacijom Hanns Seidel

Veliki značaj regionalnih povezivanja

*Gosti stekli dojam dobre organiziranosti hrvatske zajednice u SiCG, te su zainteresiranost za projekte koji bi se proveli u suradnji s određenim institucijama u Pečuhu, Osijeku i Subotici, u regiji Dunav-Sava-Drava * Projekti u sferi obrazovanja, kulture i gospodarstva*

Na inicijativu izaslanstva njemačke fondacije Hanns Seidel prilikom posjeta gradonačelniku Subotice Gézi Kucseri 30. lipnja, predstavnici fondacije održali su sastanak i s dužnosnicima hrvatske nacionalne zajednice. Na sastanku u Plavoj vijećnici Gradske kuće pokraj predstavnika fondacije, glavnog direktora

ovoj zemlji, slavi petnaestu obljetnicu od osnutka stranke. Pekanović je kazao da je ta stranka nakon prošlogodišnjih listopadskih izbora osvojila vijećnička mjesta u subotičkoj, somborskoj i apatinskoj skupštini, a da ima jednog zastupnika u Skupštini AP Vojvodine, dok u pokrajinskoj izvršnoj vlasti ima zamjenika tajnika za upravu,

propise i nacionalne manjine.

Pekanović je iznio i podatak da se za vrijeme Miloševićeva režima iz Vojvodine iselilo više desetaka tisuća Hrvata, ali da su nakon listopadskih promjena 2000. godine, Hrvati u SiCG dobili značajna prava u sferi obrazovanja, informiranja i službene uporabe jezika, jer su službeno priznati kao jedna od nacionalnih manjina.

Pekanović je informirao izaslanstvo i o službenom posjetu hrvatskoj zajednici u SiCG predsjednika Hrvatske Stjepana Mešića, koji je najavljen za 6. srpnja u Subotici, a istaknuo je rad i programske inicijative HNV-a koji su usmjereni prema standardima i praksi Europske unije, te je iznio očekivanje da će predstavnici fondacije Hanns Seidel ponuditi konkretne vidove suradnje Hrvatskom nacionalnom vijeću, koje je krovna institucija hrvatske nacionalne zajednice.

Konačan komentar predstavnika fondacije Hanns Seidel bio je da su stekli dojam dobre organiziranosti hrvatske zajednice u SiCG, a glede buduće suradnje, izrazili su zainteresiranost za projekte koji bi se proveli u suradnji s određenim institucijama u Pečuhu, Osijeku i Subotici, u regiji Dunav-Sava-Drava, a cilj tih projekata u sferi obrazovanja, kulture i gospodarstva su regionalna povezivanja koja imaju internacionalni značaj.

Z. S.

Dogovaranje projekata: predstavnici HNV-a i Općine Subotica s voditeljima njemačke fondacije

Instituta fondacije za međunarodne kontakte i suradnju sa sjedištem u Münchenu dr. Thomasa Gepharta, predstavnika biznis centra fondacije sa sjedištem u Budimpešti Hansa Friedricha Freiherra von Solemachera i povjerenika fondacije za Republiku Srbiju sa sjedištem u Beogradu dr. Klause Feisingera, bili su nazočni i predsjednik HNV-a Josip Z. Pekanović, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a Lazo Vojnić Hajduk, zamjenik predsjednika Općine Subotice i predsjednik DSHV-a Petar Kuntić, kao i domaćin Géza Kucsera.

Josip Z. Pekanović upoznao je ukratko izaslanstvo fondacije s radom HNV-a, a istaknuo je kako upravo ovih dana DSHV, kao stranka koja zastupa interese Hrvata u

Oglas

Izdajem
apartman
na najljepšem
mjestu na
otoku HVARU.

Informacije na
tel: 024/38-063
064/1142257

Kirbaj u Monoštoru

Nastavljena tradicija

Ove su godine pokraj uobičajenih trgovačkih i ugostiteljskih ponuda u Monoštoru organizirani i kulturni i ekološki sadržaji

Svake godine 29. lipnja Bački Monoštor povodom Petrov dana ugosti mnoštvo gostiju koji dolaze običi svoje rođake ili jednostavno uživati u predivnom ambijentu sela. Na Petrov dan Monoštorci i posjetitelji u prigodi su »pod šatrama pazariti«, »vozati se suvajom« ili samo »obići šatre«.

Jutarnju misu na kojoj je bio nazočan veliki broj vjernika služio je *preč. Josip Pekanović*, župnik iz Sombora, što je bio početak tradicijom i kulturom ispunjenog dana u Monoštoru.

IZLOŽBA, PROMOCIJA I FILM: Ove su godine pokraj uobičajenih trgovačkih i ugostiteljskih ponuda u Monoštoru, Mjesna Zajednica, Udruženje »Propeler«, Literarna skupina, Udruženje ribolovaca i aktivni građani sela organizirali i nekoliko kulturnih i ekoloških događaja.

U ponedjeljak u prostorijama Centra građanskih aktivnosti postavljena je izložba skulptura *Stevana Birvalskog* i održana promocija knjige *Adama Bešlina Nove »Baranjo u srcu te nosim«* u organizaciji Mjesne zajednice i Literarne skupine.

Utorak je bio obilježen promocijom filma »Gornje Podunavlje – Monoštorski rit« i ekološkim predavanjem za najmlađe, također u Centru građanskih aktivnosti.

ULTIMATIVE MUSIC FEST III: U srijedu, na sam Kirbaj, Udruženje »Propeler« je organiziralo koncert na otvorenom ispred Doma kulture – tradicionalni Ultimate Music Fest III. Glazbenici iz Sombora i Bačkog Monoštora u okviru glazbenog projekta »Stereoštor«, monoštorska skupina »Zion« i somborska »Blue Nine« su

pred više stotina posjetitelja svirali do poslije ponoći. Kiša je omela poneke zamisli organizatora, ali je zadovoljstvo zbog velikog odziva mladih ipak bilo najveća dobit Ultimate Music Festa III.

Namjera organizatora ovih događanja je da sljedećih godina još više obogate program Kirbaja, kako bi se mnogobrojnim posjetiteljima Monoštor predstavio u svjetlu koje ga već duže vreme krasi.

Aleksandar Forgić

Charles Ingrao, američki povjesničar, na konferenciji za tisak u Novom Sadu

Političari zatrovali međunacionalne odnose

»Ratovi na prostoru bivše Jugoslavije, ili kako ih neki zovu ratovi Slobodana Miloševića, ne bi bili mogući da nisu postojale različite verzije iste priče: i srpska, i hrvatska, i bošnjačka, i albanska«, naveo je Ingrao

Javno mnijenje u svijetu poistovjećuje Srbe i Srbiju s aktima pojedinaca, kao što su *Ratko Mladić* ili *Slobodan Milošević*, izjavio je u Novom Sadu američki povjesničar *Charles Ingrao*.

»Danas u Europi i u svijetu Srbija i Srbi imaju reputaciju koja se zasniva na užasima *Miloševićevih* ratova. Kako se približavamo obilježavanju desetogodišnjice masakra u Srebrenici, vidimo da je *Ratko Mladić* Srbiji i Srbima ostavio teško breme toga zločina. Taj je zločin isključio Srbiju i Srbe iz međunarodne zajednice«, rekao je Ingrao na konferenciji za novinare, koja je u ponedjeljak održana u Izvršnom vijeću Vojvodine.

LAŽI I MITOVI: Po njegovim riječima, političari koji su doista državnici i koji imaju hrabrosti, moraju prevladati retoriku koja je građanima Srbije mitove predstavljala kao stvarnost.

»Mnogi su nam političari u privatnim

razgovorima kazali kako oni znaju što se dešavalo u ratovima. Mi im želimo dati oruđe za suočavanje običnih građana s realnošću, koja je drugačija od onoga čemu su učeni u posljednjih 15 godina«, kazao je Ingrao.

On je dodao kako su početkom protekloga desetljeća političari iz Srbije, ali i iz drugih republika bivše Jugoslavije »zatrovali« međunacionalne odnose i javno mnijenje »teškim lažima koje su bile bazirane na mitovima«.

»Ratovi na prostoru bivše Jugoslavije, ili kako ih neki zovu ratovi Slobodana Miloševića, ne bi bili mogući da nisu postojale različite verzije iste priče: i srpska, i hrvatska, i bošnjačka, i albanska«, naveo je Ingrao.

INICIJATIVA ZNANSTVENIKA: Ingrao je u Izvršnom vijeću Vojvodine predstavio međunarodni projekt »Inicijativa znanstvenika«, čiji je cilj da se utvrde ob-

jektivne povijesne okolnosti i činjenice koje su dovele do raspada bivše Jugoslavije. Na projektu je sudjelovalo 260 znanstvenika iz 27 zemalja sveta, uključujući sve zemlje koje su nastale na prostoru bivše Jugoslavije. Kako je rečeno na prezentaciji, osnovni cilj projekta je da se konačno rasvijetle činjenice, koje i dalje, zbog štetnog djelovanja lokalnih političara i pojedinih medija, teško dopiru u javnost.

Pet izvješća s projekta »Inicijativa znanstvenika« već je objavljeno, a preostalih pet bit će objavljivano svakog mjeseca, zaključno sa studenom. Do sada su, između ostalog, objavljeni projekti »Kosovska autonomija od 1974. do 1990«, »Raspad Jugoslavije«, »Nezavisnost i sudbina manjina«, »Međunarodna zajednica i Savezna Republika Jugoslavija«, »Zaštićene zone«. Izvješća se mogu pronaći na internet adresi www.cla.purdue.edu/si.

H. R.

Prema najavi pokrajinskog premijera Bojana Pajtića

Vojvođanska će vlada usvojiti deklaraciju o Srebrenici

*Ova gesta osude zločina očekuje se 9. ili 10. srpnja * Liga socijaldemokrata Vojvodine najavila izlazak iz vlasti ukoliko se zločin u Srebrenici nedvosmisleno ne osudi*

Predsjednik Izvršnog vijeća AP Vojvodine *Bojan Pajtić* najavio je da će Skupština Vojvodine 9. ili 10. srpnja usvojiti Deklaraciju kojom će osuditi zločin u Srebrenici. Pajtić je za novosadski »Dnevnik« od ponedjeljka rekao kako će se pred Izvršnim vijećem naći tri teksta Deklaracije: tekst osam nevladinih udruga koji je u lipnju predložen Skupštini Srbije, tekst zastupnika Demokratske stranke u Skupštini Srbije, kao i tekst zastupničkih klubova Lige socijaldemokrata Vojvodine (LSV) i Saveza vojvođanskih Mađara.

»Nemamo nikakvu dilemu da se u Srebrenici dogodila velika tragedija i potrudit ćemo se pronaći najbolju formulu kojom bismo osudili tu strahotu, počinjenu u naše ime«, kazao je Pajtić.

Visoki dužnosnik LSV-a *Aleksandar Kravić* pozdravio je najavu da će pokrajinska vlada usvojiti Deklaraciju o Srebrenici i rekao da je svaka osuda zločina od strane jednog državnog tijela dobrodošla. On je ponovio stav njegove stranke da se o tom dokumentu ipak trebala izjasniti Skupština Vojvodine jer bi, po njegovim riječima, to imalo veću političku težinu.

Zastupnici Skupštine Vojvodine odbili su prošloga tjedna inicijativu zastupničkog kluba LSV-a da parlament raspravlja o masakru nad Bošnjacima u Srebrenici srpnja 1995. godine. Lider LSV-a *Nenad Čanak* poslije toga je najavio kako će njegova partija izaći iz vlasti, ukoliko s partnerima ne postigne dogovor da se zločin u Srebrenici nedvosmisleno osudi.

Šef zastupničkog kluba oporbe Demokratske stranke Srbije u Skupštini (DSS) Vojvodine *Velibor Radusinović* rekao je za »Dnevnik« kako su iz vladajuće koalicije »stizali signali« o mogućem sudjelovanju DSS-a u pokrajinskoj vlasti, gdje bi ova partija zamijenila LSV.

Potpredsjednik Demokratske stranke *Dušan Petrović* u subotu je izjavio kako rasprava o zločinu u Srebrenici nije izazvala krizu u vladajućoj koaliciji i izrazio uvjerenje da će ta koalicija u nepromijenjenom sastavu nastaviti obnašati pokrajinsku vlast.

N. T.

Odluka Međunarodnoga suda za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije

Suđenje vukovarskoj trojci ipak u Haagu

Suci Haškog suda izvijestili su prošloga petka da će »u interesu pravde biti najbolje da se sudski proces održi u Haagu«. To se odnosi na sudski proces *Milanu Mrkšiću*, *Miroslavu Radiću* i *Veselinu Šljivančaninu*, koji će se prema ovoj odluci održati u Haagu.

Trojka je optužena za ratni zločin i zločin protiv čovječnosti zbog sumnje da su sudjelovali u masakru 250 osoba iz vu-

kovarske bolnice 1991. godine. Podsjetimo, u veljači je glavna tužiteljica Tribuna la *Carla Del Ponte* zatražila da se proces održi u Hrvatskoj ili Srbiji. Međutim, 10. lipnja je povukla taj zahtjev, obrazlažući to problemima koji su se pojavili tijekom razgovora sa službenim predstavnicima obiju država.

H. R.

Priopćenje DSHV-a o smjeni Igora Međanskog

Poštivati Zakon o lokalnoj samoupravi

Vijećnička grupa Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini u Skupštini Općine Subotica u svojem priopćenju za javnost navodi kako su »netočni navodi koji su se pojavili u medijima da je Igor Međanski, vijećnik Skupštine Općine Subotice smijenjen s te dužnosti zbog namirenja Lige socijaldemokrata Vojvodine i kako to predstavlja njegov odstrel radi zadovoljenja zahtjeva LSV.

Mi smatramo kako se ovdje radi o poštivanju Zakona o lokalnoj samoupravi, kojim je u članku 28. propisano da vijećnik ne može biti između ostalog, i osoba koje imenuje, odnosno postavlja Skupština Općine, te kako osobama koja imenuje ili postavlja Skupština Općine izborom za vijećnike prestaje dužnost na koju su imenovani ili postavljeni.

Igor Međanski je za ravnatelja Javnog komunalnog poduzeća »Dimnjičar« u Su-

botici imenovan, odnosno postavljen, upravo od Skupštine Općine Subotica, a što znači da je za slučaj da je želio ostati ravnatelj toga poduzeća morao dati ostavku, ali to, očigledno nije htio učiniti, i ako je za vijećnika izabran još 2004. godine i znao je ovaj propis.

Želimo istaknuti kako iz redova vijećnika Skupštine Općine nema nijedan član upravnog niti nadzornog odbora javnih komunalnih poduzeća i ustanova, baš iz razloga određenim u članku 28. Zakona o lokalnoj samoupravi, a što znači, da su svi poštivali ovaj zakon, osim Igora Međanskog.

Naša vijećnička grupa dobro zna kako postoji i Zakon sprečavanju sukoba interesa, koji je također na snazi, ali smatramo kako su prava i obveze vijećnika određena Zakonom o lokalnoj samoupravi i da se taj zakon ima provoditi, dok ga Skupština Re-

publike Srbije ne izmijeni.

Dakle, potpuno je ne bitno je li postoji ili ne postoji bilo kakva primjedba na rad ovog ravnatelja, već je u pitanju zakonska prepreka da Igor Međanski može obnašati tu dužnost, jer zakon isključuje mogućnost istovremenog obnašanja dužnosti ravnatelja javnog komunalnog poduzeća i vijećnika.

Sa žaljenjem moramo konstatirati kako pojedini vijećnici opozicije nisu se željeli na ovo obazirati, već su neki krajnje neko- rektno komentirali pred medijima ovu odluku, nazivajući je slomom demokracije u lokalnoj samoupravi, ali očigledno je sve odlučeno sukladno članku 28. Zakona o lokalnoj samoupravi«, stoji na kraju priopćenja što ga je potpisao ispred Vijećničke grupe DSHV-a Martin Bačić.

V I J E S T I

Upis na subotičke fakultete i više škole

Završeni su prijamni ispiti na više škole i fakultete u Subotici. Na Građevinskom fakultetu ispit je položilo 78 srednjoškolaca. Ove godine na Građevinski fakultet može se upisati 180 studenata na proračun i 100 samofinancirajućih. Na Ekonomskom fakul-

tetu prijamni ispit položilo je 1032 učenika. Na proračun se ove godine može upisati 400, a samofinancirajućih 800 studenata. Na Višoj tehničkoj školi ispite je položilo 238 budućih studenata, a može se upisati 180 studenata na proračun i 170 samofinancirajućih. Na višoj školi za obrazovanje odgojitelja prijamni je položilo 126 srednjoškolaca. Na proračun se može upisati 70, a samofinancirajućih 80 budućih studenata

Počelo planiranje proračuna

Općinsko vijeće započelo je prošloga tjedna pripreme za izradu općinskog proračuna za iduću godinu. Kako je poslije sjednice objasnio predsjednik Općine Géza Kucsera planiranje će se obaviti na temelju naputka koji je lokalnim samoupravama uputila Vlada Srbije. Od planiranih kapitalnih investicija neće se odustati, naglasio je Kucsera. Općinsko vijeće je pokrenulo inicijativu da se poslovni i industrijski prostor tvornice bicikala »Partizan« pretvori u središte malih i srednjih poduzeća, i time otvore nova radna mjesta. Kao većinski vlasnik tog propalog poduzeća, Općina predlaže pokretanje stečajnog postupka. Razmatrajući prijedlog o uvođenju noćnog reda vožnje na liniji broj 6 između Palića i grada, Općinsko vijeće odbilo je prijedlog »Subotica-transa« da karta stoji 50 dinara, uz obrazloženje da nije podnesena kalkulacija niti obrazloženje za predloženu cijenu. »Bilo bi to za 20 dinara skuplje od karte izdane tijekom dana«, rekao je Kucsera, obrazlažući odluku Vijeća

Savjet za zapošljavanje

Lokalna samouprava Subotice obavještava javnost da je 29. lipnja održana konstitutivna sjednica savjeta za zapošljavanje SO Subotica. Zadatak savjeta je pratiti oblast zapošljavanja, davati preporuke i mišljenja nadležnim organima, organizacijama, službama i komisijama Općine u svezi pitanja od značaja za zapošljavanje nezaposlenih lica.

Savjet je jednoglasno donio odluku o izboru Petra Kuntića za predsjednika savjeta i Dušana Torbice za zamjenika predsjednika savjeta.

Savjet je na svojoj prvoj sjednici donio i nekoliko zaključaka.

Kao prvo, predlaže se budućem Fondu za razvoj gospodarstva SO Subotica da dio sredstava usmjeri ka rješavanju problematike samozapošljavanja, a kao drugo, daje se preporuka Fondu za razvoj gospodarstva da prilikom dodjele sredstava Fonda pred-

U subotu 9. srpnja, nastavak Dužijance 2005.

»Takmičenje risara« na Bikovu

U okviru ovogodišnje »Dužijance 2005.« u subotu 9. srpnja na Bikovu će se održati jedan od najvećih događaja vezanih za ovu manifestaciju – »Takmičenje risara«.

Ove godine natjecat će se risarski parovi *Mirko Sudarević i Jelena Sudarević, Tibor Virag i Silvija Molnar* (Bikovo), *Marinko Kujundžić i Ruža Juhas, Bela Bošnjak i Tilka Jakovljević, Vinko Stantić i Darinka Stantić* (Mala Bosna), *Davor Balažević i Joca Vuković* (Đurđin), *Ivan Gedović i Alojzija Bašić P.* (Tavankut), *Petar Tikvicki i Emera Poljaković* (Stari Žednik), *Imre Tot Kiralj i Ilonka Sente, Iles Kiralj i Panika Kiralj, Lacika Horvat i Marija Karas* (Kelebija).

GOSTI NATJECATELJI: Kao gosti natjecatelji bit će *Matija Periškić i Ruža Radičev, Marko Lerić i Anica Kolar* (Bački Brijeg), *Janoš Kalman i Gizela Bakota, Lacika Horvat i Marija Horvat* (Gornji Brijeg), *Đerđ Čordaš i Marija Čordaš, Jožef Dobo i Ibolya Dobo* (Mužlja) te pa-

rovi iz Sajana, Kecela (Mađarska) i Županje (Hrvatska).

U okviru ovog takmičenja predstaviti će se i mladi risarski parovi čija je instrukto-

rica *Roza Orčić*. To su: *Andrija Pejić i Marica Vukmanov Š., Nikola Romić i Snežana Romić* (Bikovo), *Marko Dulić i Marijana Pokornik, Ivan Marcikić i Dajana Elek, Safet Županek i Sanela Županek* (Đurđin), *Darko Poljaković i Mirjana Tešić, Ivan Tikvicki i Nataša Prčić* (Žednik), *Gabika Horvat i Rita Horvat* (Kelebija) kao i mladi risarski par iz Gornjeg Brijega.

Kao i svake godine posjetitelji će moći vidjeti i vršidbu starim strojevima.

Vlasnici žitnih njiva na kojima će se natjecanje održati su *Stanko Kujundžić, Josip Rajčić i Antun Gabrić* a domaćini risa su *Ivan i Ivanka Matković*. Glavni Organizacijski odbor »Dužijance 2005.« čine predsjednik *Grgo Kujundžić* i potpredsjednici *Grgo Tikvicki, Josip Horvat i Mirko Ostrogonac*, dok je generalni pokrovitelj cijele manifestacije Općina Subotica.

Program »Takmičenja risara« na Bikovu

- 6,00 Okupljanje risara na salašu veterinara Grge Tikvickog
- 6,30 Defile risara od salaša do njive
- 7,00 Pletenje uža
- 7,45 Doček gradonačelnika i gostiju na njivi
- 8,00 Risarski ručak na njivi
- 8,30 Pripremanje sudionika za takmičenje
- 9,00 Početak natjecanja risara
- 10,00 Oranje oko krstina, vozidba i divenje žitne kamare
- 10,30 Prikaz košenja žita sa starim strojevima i konjskom zapregom
- 11,00 Dječje igre na strnjici »Kasalisica« i druge igre
- 11,30 Prikaz vršidbe žita na vršalici
- 12,00 Proglašenje pobjednika natjecanja
- 13,00 Svečana užna za risare i goste u Domu kulture na Bikovu

nost imaju lica koja će vršiti zapošljavanje radnika.

Ivan Bogosavljev – V. D. predsjednika Općinskog suda

Predsjednik Okružnog suda u Subotici postavio je prošloga tjedna *Ivana Bogosavljeva* za vršitelja dužnosti predsjednika Općinskog suda u Subotici. On će ovu funkciju obavljati sve do stupanja na dužnost novoizabranog predsjednika Općinskog suda, a najduže godinu dana. Istodobno je naloženo da se odmah, u nazočnosti komisije izvrši zapisnička primopredaja dužnosti

između dosadašnje predsjednice Općinskog suda u Subotici *Olge Vujkov* i novog vršitelja dužnosti predsjednika *Ivana Bogosavljeva*. Ovakva odluka je donesena, kako se navodi u priopćenju, ponajprije zbog toga što je sudac *Ivan Bogosavljev* kao kandidat za predsjednika Općinskog suda dobio podršku većine svojih kolega u Općinskom sudu, a većinom glasova podržan je i u Okružnom sudu u Subotici. Kandidaturu *Olge Vujkov* u Okružnom sudu u Subotici prilikom tajnog glasanja nije podržao niti jedan sudac. Predsjednik Okružnog suda uvjeren je da će ovo postavljenje poboljšati narušene međuljudske odnose u Općinskom sudu u Subotici.

Tribina u Somboru o ratnom zločinu i manipuliranju javnim mnijenjem

I mediji su odigrali svoju ulogu

Gosti na tribini bili su Biljana Kovačević Vučo, Miljenko Dereta i Pavel Domonji

Pojedini mediji govore jezikom mržnje:
Miljenko Dereta

SOMBOR – »Pitanjem ratnih zločina u Srbiji do sada se nije bavila niti jedna vlast, jer otvaranje tih pitanja može oduzeti glasove birača«, rekla je predsjednica Komiteta pravika za ljudska prava *Biljana Kovačević Vučo* na tribini održanoj 1. srpnja u Somboru.

Ona je na tribini »Mediji i ratni zločin« kazala kako su u proteklom periodu mediji igrali važnu ulogu, pa i sada kad se pred-

Prevelik značaj medija: Pavel Domonji

stavlja da se ljudi koji odlaze u Haag žrtvuju »za nas kako bi nam omogućili ulazak u europske integracije«.

Predsjednik Građanskih inicijativa *Miljenko Dereta* kazao je kako je problem što u medijima nema kritičkog stava o onome što se događa. Mediji koji su prije petnaestak godina govorili jezikom mržnje i sada to rade, smatra Dereta. Šef novosadske kancelarije Helsinškog odbora za ljudska prava *Pavel Domonji* kazao je da se medijima pridaje veći značaj nego što zapravo imaju.

Na tribini je ipak najviše riječi bilo ne o medijima već o Srebrenici, i republičkoj

Teška pitanja odvlače birače:
Biljana Kovačević Vučo

skupštini koja nije prihvatila Deklaraciju o Srebrenici.

Tribinu »Mediji i ratni zločin« organiziralo je Nezavisno društvo novinara Vojvodine. Tribina je organizirana u okviru projekta »Mediji i antimediji«, a osim Sombora slične tribine održane su u Novom Sadu, Subotici i Zrenjaninu.

H. R.

Suradnja tri carinarnice na Dunavu Za lakši pregled brodova

SOMBOR – Probni sustav međusobne povezanosti carinarnice SiCG »Bezdan« s mađarskom »Mohač« i hrvatskom carinarnicom »Vukovar« počeo se 1. srpnja primjenjivati u »Bezdanu«, priopćila je carinarnica Sombor.

Suradnja podrazumijeva da će jedna od tri carinske ispostave u koju prvo pristigne brod, u sustav unositi sve potrebne podatke u vezi posade broda, uvoznika, izvoznika, tereta, putnika i druge podatke značajne za kontrolu.

Svi podaci bit će poslani sljedećoj carinarnici koja će prije dolaska broda imati sve podatke, pa će se moći pripremiti za kontrolu. Takav način zajedničkoga rada ubrzo će postupak kontrole i skratiti zadržavanje.

Sporazum o suradnji potpisali su početkom lipnja Uprava carina Srbije, Carinska uprava Hrvatske i Carina Mađarske. Taj sustav suradnje probno će se primjenjivati iduća tri mjeseca, a u planu je da se uz eventualne korekcije proširi i na ostale carinske ispostave na Dunavu.

Izglasovan samodoprinos

Čvrsta riješenost da se selo uredi

SONTA – Na četvrtoj sjednici Savjeta MZ Sonta Komisija za provođenje samodoprinosu prezentirala je nazočnima izvješće o izjašnjavanju Sončana glede novog petogodišnjeg samodoprinosu. U desetodnevnom aktivnostima na terenu, članovi Komisije su prikupili izjave s vlastoručnim potpisima žitelja Sonte s biračkim pravom, koji su se s 89,84 posto pozitivno izjasnili za uvođenje samodoprinosu što govori o čvrstoj riješenosti ovih ljudi da i pokraj velike besparice i neuposlenosti i dalje odvajaju sredstva za uređenje sela.

Čestitke na uspješnom izjašnjavanju Sončanima je uputio i *Živorad Smiljanić*, predsjednik Općine Apatin, koji je bio gost na sjednici, skupa s *Miodragom Bakićem*, predsjednikom SO. »To će biti dobro iskustvo za Apatin i druga naseljena mjesta u našoj općini, kojima tek predstoje ove aktivnosti. Ni u najljepšim snovima nisam očekivao ovako visok postotak prolaznosti«, kazao je Smiljanić i kratko se osvrnuo na gradnju sportske dvorane: »Gradnja će teći ubrzano, Općina neće dozvoliti razvlačenje u nedogled. Nastojat ćemo okončati radove do 24. listopada, dana oslobođenja naše općine.«

U nastavku sjednice Savjeta odobrena je uplata iznosa od 30.000 dinara obitelji Silađev iz Sonte, kao pomoć u prikupljanju sredstava neophodnih za operaciju teško oboljelog četverogodišnjeg djeteta. Zahtjev za pomoć, upućen od strane KPZH »Šokadija«, koja je u prvom polugodištu u dva navrata bila jedini predstavnik SiCG na međunarodnim manifestacijama visokog ranga, nije niti stavljen na dnevni red. Nakon sjednice, koja je trajala svega petnaestak minuta, članovi Savjeta su, skupa s gostima obišli gradilište sportske dvorane.

Ivan Andrašić

Seminar za redatelje i animatore kazališnih družina, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika

Naporan rad u predivnom ambijentu

Sudionici seminara na Braču bili su Hrvati iz Nizozemske, Italije, Makedonije, BiH, Hrvatske i SiCG

** Malo dana puno tema * Veliko zadovoljstvo voditeljice seminara*

U predivnom mjestu Pučišća, smještenom na sjevernoj strani otoka Brača, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba održan je sedmodnevni seminar za redatelje i animatore kazališnih družina Hrvata izvan Hrvatske. Voditeljica programa bila je *Nives Antoljak*, voditeljica seminara *Nina Kleflin*, redateljica iz Zagreba, a u teoretskom dijelu sudjelovala je i *Vesna Kukavica*, kao predavač.

U radu seminara sudjelovalo je sedmero polaznika, među kojima su bili i vođanski Hrvati *Ivan Đinić*, član dramske sekcije HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora i *Ivan Andrašić*, voditelj dramske sekcije KPZH »Šokadija« iz Sonte. Za ove dvije udruge Matica je participirala troškove boravka njihovih članova u Pučišćima. Ostali sudionici su bili: *mr. Aneta Božinova* iz Skopja, Makedonija, *Marija Lupi* iz Utrechta, Nizozemska, *Daniela Quici* iz Kruča, Italija, *Franjo Lučić*

Nina Kleflin, redateljica, voditeljica seminara

Sudionici forsirali žestok tempo

»Ovaj seminar radim za Maticu već sedam godina i svaki put mi je drago upoznati nove entuzijaste, nove zaljubljenike u kazalište. Čini mi se da je to jako važan posao, na kojega sam ponosna, jer sam u poziciji da često u praksi vidim rezultate, vidim nove predstave koje nastaju u okviru kazališnih skupina bivših polaznika ovoga seminara. Svaki uspjeh svojih učenika smatram i vlastitim uspjehom. Žao mi je što seminar nije trajao dan – dan i pol dulje, ne bismo bili u takovoj stisci. No, raduje me da su upravo sudionici sami forsirali žestok tempo rada, ne žaleći predviđeno slobodno vrijeme, ili dobar dio noći, žrtvovati novim spoznajama u čaroliji kazališta. Osobno, u svaki projekt ulažem svu svoju energiju, takav sam tip čovjeka. To me često i iscrpi, no, kad ekipa s kojom radite prihvaća taj stil, kad vidim da nijedan sudionik ne šteti sebe, kao što je sad slučaj, to je predivan osjećaj, to vam upravo vraća energiju, a ne oduzima. U ovoj ekipi vidim nekoliko vrlo kreativnih voditelja i organizatora i bit će sretna ukoliko urađeno bar donekle olakša budući rad tim ljudima. Bit će jako sretna ukoliko Daniela uspije probuditi kazališnu svijest među moliškim Hrvatima u Italiji, te ukoliko Marija u Nizozemskoj utemelji hrvatsku kazališnu skupinu. Sretna sam da se u Vojvodini već i sad jako kvalitetno radi, uvjerena sam da će dva Ivana tako i nastaviti, a spremna sam im i osobno pomoći u rješavanju bilo kojeg problema.«

iz Travnika, Federacija BiH, i *Ivica Janjić* iz Županje, Republika Hrvatska.

TEORETSKI DIO: U teoretskom dijelu seminara obrađene su teme od izbora tek-

sta u amaterskim dramskim skupinama, uz zaseban osvrt na rad dječjeg kazališta, preko rada redatelja na tekstu, rada dramaturga i adaptatora, scenskog prostora i njegove zakonitosti, kostimu kao odrednici scenskog karaktera, rada redatelja s glumcem uz scenske vježbe za rad na karakteru, te pokretu kao temelju scenskog gega.

U poslijepodnevnom, praktičnom bloku rada, kroz pripremu javnog sata demonstracije rada, Nina Kleflin je sudionicima kroz vlastiti rad prikazala kako bi redatelj trebao voditi glumca do željenog rezultata, te kako može utjecati na glumce da sami bruse svoje scenske odnose. Rad u praktičnom bloku bio je iznimno intenzivan, za pet dana je demonstriran rad koji u stvarnosti traje tjednima.

DEMONSTRACIJA URAĐENOG: Posljednje večeri seminara, sudionici su pred uzvanicima u sat vremena demonstrirali urađeno, kroz dijelove dramske anti-bajke »Kralj Gordogan« *Radovana Ivšića*. Nakon izvedbe, sudionicima su podijeljene potvrde o završenom seminaru, a svaki od njih je, uz zahvalu, u kratkim crtama predstavio sebe, udrugu i zemlju iz koje dolazi.

U poslijepodnevnim satima 1. srpnja, uz razmjenu adresa i obećanja da će nastaviti međusobnu suradnju, sudionici seminara su napustili Brač.

N. S.

I učenje i druženje: sudionici seminara u Pučišćima

Nives Antoljak, voditeljica programa

Zadovoljna kvalitetom viđenog

»Ugodno sam iznenađena entuzijazmom i ljubavlju prema ovom programu od strane polaznika. Ne mogu reći da je to jednostavan i lagan program, naprotiv, u malo dana smješteno je jako puno tema. Svi sudionici su kroz diskusiju dali svoj prinos prijedpodnevnim, teoretskom dijelu, a nije im bilo teško zadržati se na praktičnom dijelu do duboko u noć. Jako sam zadovoljna kvalitetom demonstracije rada na pripremi jedne tako zahtjevnice predstave poput »Kralja Gordogana«. Nadam se da će svaki od sudionika po povratku u svoj kraj aktivno raditi na primjeni naučenog.«

Đakovački vezovi, 39. po redu

U srcu Šokadije

*Subota je malo zakazala zbog cjelodnevne kiše, no i pisma šokačka kaže
»Šokci kišu begenišu«, pa vezove ništa nije moglo pokvariti*

Piše: Slavko Žebić

Đakovo je proteklih dana doista bilo srce Šokadije a na netom završenim Đakovačkim vezovima Šokci su se gizdali svojim prelijepim narodnim nošnjama i rubinama, svojim tradicijskim običajima, svojim konjima i svatovskim zapregama. Kruna svega, vezovska povorka u koju je stalo i do 4 tisuće sudionika iz čitave Hrvatske, ali i iz svijeta i koju je od Maloga parka pa sve do Strossmayerovog parka i do 20 tisuća posjetitelja, prepričavat će se još tjednima diljem Šokadije.

Đakovo je proteklih dana bilo ne samo srce Šokadije, već i srce Europe, jer tu se ovih dana govorilo desetak jezika: engleski, njemački, talijanski, španjolski, ruski, češki, slovački, mađarski, ali i šokačka varijanta hrvatskoga, pisma se orila preko nabreklih slavonskih njiva i stoljetnih šuma, podcikivale su snaše, njištali konji, kerili se bečari, pucale žice na tamburi, ašikovalе divojke i momci.

Procjena je organizatora, kaže Adam Pavić, predsjednik folklornog odbora Đakovačkih vezova da je na svim ovogodišnjim manifestacijama bilo više od 6000

HKUD »Tomislav« iz Golubinaca na vezovima

sudionika i da je svim priredbama i manifestacijama nazočilo 30-40 tisuća posjetitelja.

ŠOKCI KIŠU BEGENIŠU: Sve je počelo još 21. lipnja tradicionalnim natjecanjem vinara i vinogradara u Trnavi, gdje je održana 18. »Bonavita«. Natjecalo se

60-tak vinara iz cijele Slavonije i Baranje sa stotinjak uzoraka kvalitetnih kontinentalnih vina a sve je začinjeno kulturnim programom uz nastupe TS »Đeram« i TS »Slavonska duša«, te KUD-ova iz Trnave.

Nastavljeno je u nedjelju 26. lipnja »Malim vezovima« uz sudjelovanje više od tisuću mališana u 26 folklornih skupina. To je naša budućnost, kaže Pavić, a sudeći prema broju sudionika i kvaliteti prikazanog programa, Vezovi se ne moraju plašiti za svoju budućnost. Taj tjedan, od »malih« do »velikih« vezova, obilovao je raznovrsnim programima, od izložbe starih razglednica i otvaranja stalnog postava u Muzeju Đakovštine, do gastro-festa i natjecanja u kuhanju fiša i čobanca đakovačke kulenijade, do izložbe slika *Zdravka Trošelj* i *Slavka Kopača*, predstavljanja knjiga »Pjesmom i plesom na Vezove« i »Dukatići« *Vlaste Markasović*, Smotra crkvenog pučkog pjevanja u Samosatskoj crkvi sv. Križa. Petak, 1. srpnja bio je dan svečanog otvaranja Vezova a otvorili su ih gradonačelnik Đakova *Zoran Vinković* i bard hrvatskog pjesništva i naš najstariji živući književnik *Dragutin Tadijanović*.

Subota je malo zakazala zbog cjelodnev-

»Šokačka grana« pred polazak povorke

Širokopoljci su bili i na malim vezovima

ne kiše, no i pisma šokačka kaže »Šokci kišu begenišu«, pa vezove ništa nije moglo pokvariti. Umjesto u parku, u Domu su kulture nastupili gosti vezova iz Australije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Srbije i Crne Gore, Turske, ali i naša društva iz Zagore, Duge Rese, Bribira, Korčule i Donjeg Miholjca. Ne treba zaobići ni domaće sastave, Slavonske lole, Zvona, Mladi šest, Najbolji hrvatski tamburaši, Kristali, *Kiću Slabinca*, *Miroslava Škoru*, *Jerseka Štefa*, *Borisa Novkovića* i dr.

DOČEK POLA NOVE GODINE: U

okviru ovogodišnjih Vezova organiziran je i doček pola nove godine u četvrtak 30. lipnja u velikom Vezovskom šatoru uz Psihomodopop i Dugi nos, a Đakovčani se hvalje da je šator bio prepun. U ponoć, baš kao i na Silvestrovo, otvoren je šampanjac i upriličen vatromet.

Kruna vezova je uvijek prva nedjelja u srpnju, pa je tako i ovoga 3. srpnja, nakon kišne noći osvanuo lijep i sunčan dan. Sunce se istina borilo s oblacima, no dan je izdržao na radost i brojnih sudionika Vezova i još brojnijih posjetitelja. Već od ranoga jutra pristizali su autobusi s sudionicima,

punio se Mali park i obližnje škole, Đakovo je proključalo. Potekla je rijeka sudionika okupljenih u 49 folklornih skupina iz zemlje i svijeta lijepo uređenim i ukrašenim đakovačkim šorovima i ispred najljepše katedrale na svijetu – bazilike sv. Petra, a ispred svih konji i jahači i 35 šokačkih svatovskih zaprega. Da umreš od ljepote, kako je pjevao *Tin Ujević*. Nekoliko je tisuća sudionika u najljepšim nošnjama i svečanom ruhu, u zlatovezu i zlatarama, šlingama i toledu, s malim i velikim dukatima, sat i pol privlačilo pozornost brojnih posjetitelja, koji su napunili đakovačke šorove pa je Đakovo barem u nedjelju bilo prenapučeno. U 10, 00 je sati svečanu euharistiju prikazao biskup đakovački i srijemski *msgr. Marin Srakić* u koncelebraciji sa đakovačkim svećenicima i pomoćnim biskupom *msgr. Đurom Hranicom*, kojoj je nazočio velik broj sudionika programa, pa je prostrana đakovačka katedrala blještala od ljepote narodnoga ruha. Poslijepodne je na hipodromu nastavljeno konjičko natjecanje i hrvatski Kup konjskih zaprega, a u Strossmayerovom je parku nastavljena Smotra folklora pod nazivom »Slavonijo-zemljo plemenita« i navečer je završeno izborom najljepše nošenog narodnoga ruha.

Dogodine su jubilarni 40. Vezovi i nastojat ćemo da budu još ljepši, još bogatiji i raznovrsniji, rekao je *Zvonko Vugrinović*, direktor Turističke zajednice i tajnik Đakovačkih vezova, i nema razloga da me ne povjerujemo. Vidimo se u Đakovu dogodine ili kako šokački bećarac kaže »Aoj Šokci Đakovo vas zove, dođite nam opet na vezove«.

Uspješan nastup u Ruskom Krsturu: članovi Društva Rusina iz Subotice

U Ruskom Krsturu održan festival kulture »Crvena ruža«

U znaku 70 godina rođenja Jakima Sivča

RUSKI KRSTUR – Festival kulture »Crvena ruža«, na kojemu je predstavljena kultura Rusina, održan je u Ruskom Krsturu. Festival je otvoren 1. srpnja i trajao je tri dana.

Ovogodišnji festival otvoren je izložbom umjetničkih radova s Likovne kolonije »Njaradi 2004«.

Na središnjoj manifestaciji »Natjecanje za najljepši djevojački i mački glas« sudjelovalo je 15 natjecatelja iz Šida, Vrbasa, Subotice, Ruskog Krstura, Novog Sada, Kule i Kucure.

Posebnom manifestacijom »Jaši za pamćenje« obilježeno je 70 godina od rođenja rusinskog kompozitora i glazbenoga pedagoga *Jakima Sivča*, autora mnogih pjesama u narodnom i zabavnom duhu.

»Crvena ruža« je završena u nedjelju svečanim koncertom rusinskog kulturno-umjetničkog društva (KUD) iz Ruskog Krstura, i KUD »Abrassević« iz Bačke Palanke.

N.V.

Predstavljen Godišnjak Matice hrvatske Valpovo, deseti po redu

Tekstom i fotografijom o bogatoj baštini

U deset do sada objavljenih svezaka Valpovačkoga godišnjaka na više od 2000 stranica, tiskano je više od 300 članaka iz pera 100 autora raznih zanimanja, obrazovanja i uzrasta te više od 770 fotografija i drugih ilustracija. Već ovih nekoliko podataka dovoljno govore u prilog opravdanosti izlazenja ove edicije

U sklopu manifestacije Ljeto valpovačko 2005. predstavljen je deseti po redu Godišnjak Matice hrvatske Valpovo. Na obazirući se što istraživati lokalnu povijest znači zakopati se u neatraktivne arhive i nositi epitet lokalnoga historičara, mnogi su povjesničari, ali i ostali stručnjaci, tekstom i fotografijom dokumentirali, prepričali i opisali dosta toga iz bogate i osebujne baštine valpovačkog kraja.

I ovaj je broj podijeljen u nekoliko cjelina i u njemu se nalaze zanimljive priče iz svijeta prirode i njezine zaštite, sporta, tehničke kulture te osnovnog i srednjeg školstva, kao i o povijesti Valpovštine.

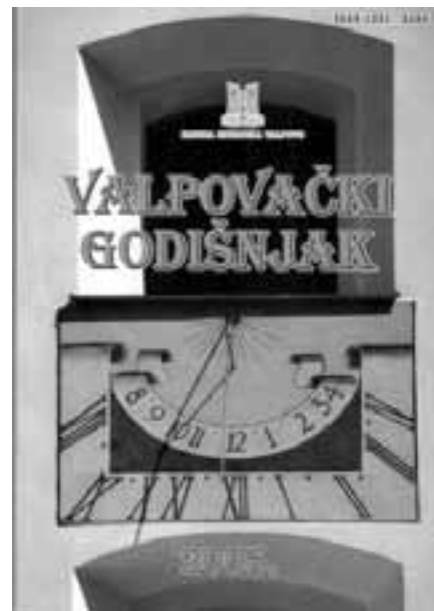
STJEPAN NAJMAN: No, kako je ovo deseti po redu Godišnjak, kojeg je, kao i sve prethodne uredio *Stjepan Najman*, nastala je povećana zbirka tekstova. Na približno 2000 stranica tiskano je više od 300 članaka iz pera 100 autora raznih zanimanja, obrazovanja i uzrasta te više od 770 fotografija i drugih ilustracija. Malo se sredina tim može pohvaliti.

Dok globalna historiografija prati (velike) ideje, (velike i male) narode, svjetske integracijske i dezintegracijske procese, monografski obrađuje velike i značajne bitke, vojskovođe, političare i znanstveni-

ke, a takve knjige čitaju ljudi od struke, pasionirani povjesničari-amateri te oni dobro informirani o povijesti, mikrohistorija proučava rubne teme (bolesti, higijenu, mortalitet, prehranu, seksualnost) i svakodnevicu, tj. one teme koje su ključne za razumijevanje čovjeka i života neke zajednice. Autori tekstova u Godišnjacima Matice hrvatske Valpovo u istraživanju mikrohistorije nalaze mjeru i paze da u problemima metodološke prirode ne izgube znanstvenu disciplinu.

ZNAČENJE: O mnogim je značajnim temama prvi puta progovoreno upravo na stranicama Godišnjaka što samo za sebe govori o značenju Godišnjaka za kulturu Valpovštine.

O AUTORIMA: Kako Godišnjak izlazi već desetu godinu za redom, razaznaje se opus pojedinih autora. *Damir Stanić* profilirao se u povjesničara koji istražuje prošlost Katoličke crkve, *Duško Topić* piše o tamburaškom, dramskom i folklornom amaterizmu u Valpovu, *Zdravko Pavlović* istražuje biljni i životinjski svijet Valpovštine dok se *Zdenko Samaržija* i *Darko Grgić* bave agrikulturom, toponimijom i životom u selima Valpovština. *Ivan Cvenić* bilježi događanja iz prošlosti i sadašnjosti puhačke glazbe, dok *Darko Tivanovac* piše

o prošlosti i sadašnjosti skautizma na Valpovštini. *Stjepan Najman* piše o znamenitim Valpovčanima i nositelj je svih aktivnosti oko prijeloma i tehničkoga uređivanja Godišnjaka.

FABIJAN: Valpovčani ove godine u Godišnjaku osobito mnogo prostora posvetili *Fabijanu Šovagoviću*. *Franjo Glavašić*, njegov prijatelj iz dječaćkih i mladenačkih dana, opisao je Šovagovićeve prve glumačke nastupe pred domaćom publikom iz rodni mu Ladimirevaca. U Jazavcu pred sudom i u Pokondirenoj tikvi, predstavama koje je postavila mladež Ladimirevaca i s kojima je glumačka družina napravila turneju po mjestima Valpovštine, pokazao je Fabijan doista rijedak i izniman glumački talent. Fabijan je nosio naslovne uloge, režirao, brinuo se o kostimima, a umjesto jazavca, kojeg su krivili za sva zlodjela, Fabijan je u vreći imao mačku. I dok je Fabijan kovitla s vrećom optužujući jazavca, mačka, koja je glumila jazavca, je na premijeri pobjegla i napravila veliku zbrku među publikom. No, Fabijana taj »incident« nije demoralizirao već je njegova munjevit reakcija potaknula ostatak glumačkog ansambla na još bolju glumu. Fabijan je čitav glumački vijek strepio da se ne sazna za taj incident.

N.V.

U godišnjaku zadužen za toponimiju i život u selima: Zdenko Samaržija

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

U susretu zahvale mi sve svoje probleme, pa i ove žetelačke stavljamo na vagu njegove pravednosti i molimo da nam srce ne klone da nam se ruke ne umore, da nam koljena ne kleknu nego da sačuvamo dostojanstvo čovjeka i radnika ali ne u lažnoj nadi nego u sigurnosti da kako Bog postoji nama, tako postoji i onima koje će jednoga dana pozvati na odgovornost za sva poniženja, nepravde i patnje.

Crkva poziva na nadu i zahvalnost

Zahvala susreta

Zetva je u tijeku. Marljive ruke radnika pomognute strojevima ubiru zlatne klasove. Istina, još ne znamo kuda ćemo i kako pohraniti to zlatno blago, a još manje znamo tko će nam platiti rad marljivih ruku i skupe strojeve i hoće li netko prepoznati u tom vlaču uistinu zlato.

Živimo vrlo nesigurna i čudna vremena. Radimo jer raditi treba, radimo ali ne zarađujemo, a ima onih koji malo rade a puno imaju. Koji jedva da mogu zaraditi a obiluju. Naše društvo se raslojava kao kada na suši puca isušena zemlja, pa su sve dublje pukotine i sve veće razlike između onih koji marljivo rade, a ne zarađuju, između onih koji ne rade, a zarađuju i onih koji naprosto imaju, a nitko ne zna odakle. U našu se dušu tako polako uvlače jeza i strah, a ponekad i potišno bukne srdžba: zar to stvarno mora tako biti?

ODUŽENJE: Znamo da živimo u nestabilna vremena i u nesigurnim okolnostima, ali jednako tako znamo da netko jači od nas i netko koji drugačije misli nego mi, poteže konce »moći« i »hoće da to bude tako«, makar to nama nije dobro, makar nas to ponižava i unatoč toga što će mnogi iz naše zajednice i uz ovo obilno vrijeme ipak jedva preživljavati. O tome i takvoj krizi se govori, a još više se osjeća. Osjeća se umor i zamor, osjeća se pomalo tjeskoba i raste nezadovoljstvo. Pitamo se kako sada u našoj zajednici ima moć Crkva pozivati na zahvalu, na radost, na Dužijancu?

Da, započelo je i vrijeme Dužijance. A ona sobom nosi po svojoj naravi »oduženje« nekome. Komu? Onome koji daje da zemlja plodom urodi i da nam žitna polja

zlato rađaju. A nije kriv za ovu situaciju i nije odgovoran za ovakve ljudske odnose i što je vrlo važno, nije neprijatelj malenom čovjeku. Dapače. Sam je poslao malen čovjek »sin radnika« da bi opravdao božanskom mjerom vrijednost rada, da bi dao smisao ljudskome znoju i da bi jedini on pravedno i pravilno izbrojio sve kapi znoja, pa i suza i zaliječio sva srca koja su ranjena nepravdom. Zato smo dužni »odužiti se« i prepoznati u ovim vrelim srpanjskim danima kako Isus hoda našim žitnim poljima, kako blagoslivlja kombajne, kako briše znoj s čela radnika, žeteoca, pa i onda kada ga ti isti žeteoci optužuju i psuju, a on nije kriv ni odgovorna za ekonomsko i političko stanje i odnose među nama.

Da, on želi obrisati znoj sa svake čela i vrednovati djelo i žuljeve svake ruke i podići poniženo čelo i pogaženo dostojanstvo upravo marljivom, malenom, obespravljenom našem čovjeku. Isus ne voli vidjeti čovjeka pogažena, obespravljenog, slomljenog. On mu želi vratiti to dostojanstvo, opravdati njega, malenog čovjeka i reći mu tiho na uho nekoliko vrlo vrijednih riječi koje će dati snage da svoje uspjehe i neuspjehe ne mjerimo trenutkom sadašnjeg vremena nego da »volane« prepustimo u Isusove ruke da on opravda, poravna naše dugove i utješi naše žalosti. I zato Crkva ima pravo i dužnost pozivati na nadu i zahvalnost. Crkva poziva na zahvalnost susreta. Taj susret je susret s onim koji je sama Pravda, Istina i Ljubav. U tom susretu zahvale mi sve svoje probleme, pa i ove žetelačke stavljamo na vagu njegove pravednosti i molimo da nam srce ne klone da nam se ruke ne umore, da nam koljena ne kleknu nego da sačuvamo dostoj-

anstvo čovjeka i radnika ali ne u lažnoj nadi nego u sigurnosti da kako Bog postoji nama, tako postoji i onima koje će jednoga dana pozvati na odgovornost za sva poniženja, nepravde i patnje.

SLOGA I MIR: Dužijanca dakle, nije samo manifestativna zahvala i slavljenje, nego je daleko dublje razlog razmišljanja i susretanja s Bogom koji našem radu daje i smisao i opravdanje. Bez Boga se, smijemo to sa sigurnošću tvrditi, ne može stajati uspravno i ne može izdržati nepravda i ne može se nadati boljem vremenu. U ovogodišnjim Dužijancama mi ćemo slaviti dostojanstveno kako dolikuje susretu čovjeka s Bogom. Nećemo se varati kada Bogu predamo plodove svojih ruku, ali i »čitav popis« svojih molbi i tužnu optužnicu o ljudskoj nepravdi za koju molimo njegovu pomoć. I mi znamo da nas u tom susretanju i u tom slavljenju On neće napustiti. Mnogi će nas krivo čuti i još više će biti onih koji će nas krivo optuživati, a najviše onih koji će se našim tjeskobama radovati ali što je sve to prema onomu koji jedini može dati pravdu i mir našem srcu i savjesti? Ako se o Dužijancama ove godine taj susret u ovom duhu dogodi, onda nam predstoji siguran put obraćenja srca i bit će manje srdžbe, manje svađe, manje psovke, a tim samim više mira u savjesti i više nade u srcu i više sloge u zajednici. A ta nada, ta sloga i taj mir ovaj čas je našoj zajednici barem tako važan kao mirisavi kruh kojega ovih dana žanjemo na našim njivama. U ovoj godini Euharistije, kada se Crkva sjeća najvrednijeg kruha – Isusa Krista – neka nam bude proslava Dužijance uistinu hrana – kruha koji život daje!

Od zemunice do salaša (XIV. dio)

Zgrade u Bešlićevom majuru

*U majuru bi bilo teško gazdovat brez ledare, ljudi su odranjivali tušta živine, često su koju morali priklat, pa su u ledari držali meso dok ga nisu prodali el potrošili * U njoj su držali friški sir i puter prija neg su ga odneli el poslali kupcu, na ledu su čuvali i drugu ranu i piće * Po vrućem vrmenu i najviše u kanikuli večernju su mužu mlika u velikim kanama držali do ujtru*

Piše: Alojzije Stantić

Za razliku od salaša, makar koliko velikog domazluka, u majuru je bilo više kojekaki zgrada, kake u salašu nisu imali. Bešlićev majur naspram domazluka imo je:

* Kaštelj, čeljadski zgrada, opisana u prošlom broju.

* U majurskom domazluku su odranjivali sve fele (vrste) živine, od koji su nike imale i više staja. Napravili su obaško košare (staja za konje) za paradeše i za radne konje; veliku volaricu (staja za marvu) za simentalce, »švajcera«¹, volaricu za marvu koju su gojili (tovili); obaško svinjake za 400-500 svinja: za svinje za sime (neristove i krmače s prasicima), svinjake za poljske svinje (svinje koje spremaju za tov) i obaško za ranjenike (tovljenike), ovčinjak za najmanje 300 ovaca, i kokošinje za pile (perad) da si imali obaško za kokoške više zidani kokošinjac i kolibara (kulača, zidani okrugli kokošinjac), velik guščinjak, nuz njeg ograđenu odaju za patke, dok su njim morkače (biserke) skoro uvek noćivale na drvima oko kokošinjaca.

* Ledaru su ukopali u zemlju, u šumnjaku blizu parka i severno od kaštelja, u njoj su priko cile godine imali leda, izvađenog u zimu iz obližnjeg malog jezera, ostatka rita. U majuru bi bilo teško gazdovat brez ledare, odranjivali su tušta živine, često su koju morali priklat, pa su u ledari držali meso dok ga nisu prodali el potrošili. U njoj su držali friški sir i puter prija neg su ga odneli el poslali kupcu, a na ledu su čuvali i drugu ranu i piće. Po vrućem vrmenu i najviše u kanikuli su večernju mužu mlika u velikim kanama držali do ujtru.

* Kruvara je bila obaška zgrada s velikom sobom i dvi velike parasnike peći. U njoj su držali brašno, zakuvavali i pekli krov za nadničare i drugu pogođenu čeljad koje su kruvarili.

* Blizu ulaza, priko puta švajceraja bila je kasapnica (dernica /klanica/ i mesara) u kojoj su klali svinje, ovce i drugu živinu po potrebi el iz prinude.

* Zgrada s generatorom. Po sićanju Ane Bešlić Lazo je pri kraju dvadeseti godina

Današnji pogled na kaštelj sa dilom zgrada

XIX. vika kupio generator za struju kojeg je tiro eksplozivni motor. Struju su uvukli u sve staje, osvitlili avliju, al je u kaštelj nisu uvukli, u njemu su do kraja za osvitlje nje hasnirali lampaše (svjetiljka na petrolin). U to vrime generatori su pravili struju od 110 V, a za svitlo su hasnirali sijalice od 15 do 40 W, s kojima je bilo vidnije u stajama od dotleg hasnirani lojanica (svjetiljka s lojem izmišanim sa žutom zemljom) i kamenica (svjetiljka na petrolin s otvorenim plamenom).

* Na srid avlije prid kašteljom, izmed staja u visokoj soji (okruglo na vrhu račvasto drvo), koja je još i danas (2005.) stoji, bilo je namišćeno zvono, s kojim su zvonili na početak i svršetak rada na njivi, uveče su s njim zvali žene da dođu rad mlika.

Imali su obaško zaduženog čovika koji je je radio na održavanju reda u avliji i parku, koji je vrebo na dolazak ledonosnog oblaka, zvonio je na njeg dok ga nije rasti-ro. To zvono je sačuvano i danas je u groblju u Aleksa Šantiću, s njim zvone za oprost od pokojnika.

* Kaštelj je bio ozelenjen uređenim parkom s oko pet jutara, severno sve do stančićkog (staničkog) litnjeg (zemljanog)

puta. U tridesetim godinama u parku je Lazo, poznat lovas (lovac), dao napraviti volaricu s korlatom za rogatog jelena s nekoliko košuta, koje je rado pokazivo gostima, baš i ko nekoliko srna u ograđenom parku.

Starali su se i o ticama, koje su se gnjizdile u parku, ranili su ji iz obaško namišćeni ranilica, to su obavljala dica komencijsa i za to bili obaško plaćeni.

Oko ledine su bili jablanovi po kojima se iz velike daljine naziro majur.

* Iza magazina južno su imali velik vinograd s voćnjakom.

* Ispod kaštelja je bio podrum na osam basamaga (stepenica) skoro do magazina u kojem su držali vino i rakiju.

* Tri guvna (misto za piću /kabastu ranu/ i prostirku) su bila blizu staja, obaško za marvu (goveda), konje i manje guvno za svinjake i ovčinjak. Guvna su razmestili da se što manje šetaju radnici kad unose piću i prostirku za živinu, a đubre (stajnjak) iz staja su tragačom izgurili u korlatove (ograđen prostor za stajnjak) blizu staja.

* Imanje su čuvali dvadesetak vašaka (ke-rova, pasa), od koji su skoro svi za dana bili svezani, al je bilo i puštani.

Povijest Hrvata – 19. stoljeće

Hrvatska masonerija

*Po uzoru na prve Europljane koji nisu bili vezani za zemlju kmetskim obavezama
već su slobodno mogli putovati – gradili su utvrde,*

dvorce i crkve - osnovali su intelektualci 18. stoljeća prve masonske ili slobodnozidarske lože

Piše: Zdenko Samaržija

Dvorac Brezovica

Ljudi se oduvijek udružuju kako bi lakše ostvarili svoje ciljeve. U 18. stoljeću, stoljeću buđenja Europe, udružuju se vrhunski intelektualci i druge javne osobe oko zajedničkoga programa – jedna takva udruga jest udruga Slobodnih zidara. Po uzoru na prve Europljane koji nisu bili vezani za zemlju kmetskim obavezama već su slobodno mogli putovati – gradili su utvrde, dvorce i crkve – osnovali su prve masonske ili slobodnozidarske lože.

Spojivši simboliku slobodnih zidara sa simbolima templara, kao i njihovu organiziranost i međusobnu odanost, s idejama francuskih prosvjetitelja, masoni su poticali trgovinu, obrte i poduzetnike. Vlasti su blagonaklono gledale na takva udruženja, no kada su masoni zahtijevali promjenu zakonske regulative i u likvidaciji feudalnih odnosa vidjeli pozitivan društveni moment, konzervativni su krugovi ishodovali zabranu masonerije.

HRVATSKE LOŽE: Prva slobodnozidarska loža u Hrvatskoj Ratno prijateljstvo

utemeljena je u Glini 1769. godine. Glavnu ulogu kod utemeljenja imao je grof *Ivan Drašković*, koji se s idejama slobodnoga zidarstva sreo u ratnom zarobljeništvu u Augsburgu za vrijeme Sedmogodišnjeg rata. Loža je radila sve do zabrane slobodnog zidarstva u Austriji 1795. godine.

Savršeni savez, varaždinska loža, utemeljena je 1772. godine na poticaj grofa *Ivana Draškovića*. Utemeljitelji su bili ruski kapetan *Breščić*, član glinske lože *Aleksander Paszthory*, državni dužnosnik, *Jean Baptist Lalange*, varaždinski liječnik, grof *Stjepan Niczky*, veliki križevački župan i *Pavel pl. Kugler*, odvjetnik. Varaždinska loža radila je na latinskom, a kasnije na njemačkom jeziku.

U Zagrebu je 1773. godine utemeljena loža Razboritost, koja je promijenila naziv u Mudrost. Njezin utemeljitelj bio je grof *Ivan Drašković*. Članovi lože bili su, među ostalima, *Josip pl. Galjuf*, zagrebački biskup, *Maksimilijan Čolić*, *Nikola Dolovac*, *Antun Kuček*, doktor filozofije, *Ignacij pl. Verbega*, liječnik, *Nikola pl. Škrlec*, *Maksimilijan Vrhovac*, kanonik i kasniji zagrebački biskup.

LOŽA BUDNOST: U Osijeku je 1773. godine utemeljena loža Budnost. Utemeljio ju je grof *Stjepan Niczky*, koji je vjerojatno bio i prvi Starješina lože. Godine 1776. Starješina je postao *Franjo Dolovac*, podžupan virovitičke županije. U loži više je radilo četrdesetak članova. U početku je loža radila na latinskom, a nakon 1780. kada je uzela njemačko ime *Zur Wachsamheit* (Budnost), razgovarali su na sastancima njemačkim jezikom.

Slobodnozidarska loža u Križevcima osnovana je 1773. godine, u Otočcu 1777. godine, u Karlovcu 1780. godine, a 1775. utemeljena je druga varaždinska loža Sloboda. U njoj su djelovali grof *Ladislav Erdödy* i grof *Franjo Lovro Drašković*.

Hrvat među utemeljiteljima prve austrijske lože

Prva austrijska loža Tri počela utemeljena je u Beču 1742. godine. Jedan od utemeljitelja bio je Hrvat *Sigismund Franjo Gundulić*, koji je godinu dana kasnije postao starješina lože. U tu ložu primljen je 1743. godine Hrvat grof *Kazimir Drašković*.

HRVATSKA VELIKA LOŽA: Između 22. i 24. travnja 1775. utemeljena je u dvorcu Brezovica kraj Zagreba Hrvatska Velika loža. Pod njezinom zaštitom djelovale su glinska, zagrebačka, varaždinska i križevačka loža. Na čelu Velike lože stoji Veliki majstor, a dijelila se u dva okruga. Radila je do ukidanja masonerije u Carevini 1795. godine.

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra u Subotici

Uspješan nastup pred domaćom publikom

»Repertoar je kao i uvijek bio sastavljen od narodnih melodija s kojima smo otpočeli koncert, zatim od par evergreena te od djela ozbiljne glazbe s kojima smo nastup završili«, istaknuo je umjetnički rukovoditelj orkestra Stipan Jaramazović

Prošloga tjedna u srijedu 29. lipnja Subotički tamburaški orkestar je nastupio pred domaćom publikom u Velikoj vijećnici Gradske kuće, kao dio njihove programske prakse, koja je prisutna u radu od prvih dana postojanja i koju, kako je navedeno u tekstu koji prati program koncerta, ne žele mijenjati. Pred brojnim auditorijem orkestar su vodili umjetnički voditelj *Stipan Jaramazović* i dirigent *Zoran Mulić*, a na programu se našlo čak 14 skladbi različitih stilskih usmjerenja.

»U svom radu od 1967. godine Subotički tamburaški orkestar je sudjelovao u velikom broju umjetničkih projekata«, ističe se također u tekstu koji je pratio program ovog koncerta, u kome se konstatira i da je rezultat njihova uspješnoga nastupa na ovogodišnjem Festivalu tamburaških orkestara Srbije u Rumi odraz odgovornosti članova da se prilikom svake pripreme koncerta moraju uvijek iznova dokazivati. **KONCERT:** Nastup Subotičkog tamburaškog orkestra započeo je blokom narodne

glazbe. Koncert su otvorile »Ča Lozine vragolije«, čiji aranžman potpisuje *Stipan Prčić – Bača*, kompozicija »Vojvodinom ravnom« i splet rumunjskih melodija, tijekom čije je izvedbe glazbenike vodio *Stipan Jaramazović*. Potom se ansamblu pridružio dirigent *Zoran Mulić* i uslijedile su »Lulo moja« (uz zapaženi solo na basprmu *Nikole Jaramazovića*), elegična »The burning train«, čiji je autor britanski pop glazbenik *Sting*, a aranžirao je *Stipan Jaramazović*, te skladbe »Indiference« i »Tico Tico« u aranžmanu *Bože Potočnika*.

Dobro snalaženje u domeni klasične glazbe ansambl je demonstrirao u nastupajućoj uvertiri za operu »Svraka kradljivica« talijanskog skladatelja *Gioachina Rossinija* (aranžman *Zoran Mulić*) te kompoziciji *Edvarda Griega* »Anitrin ples« u aranžmanu *Sonje Jaramazović*. Na programu se našla i kompozicija *Miroslava Štatića* »Negev« (Negev je ime pustinje na jugu Izraela), čime su se članovi orkestra prisjetili svojih prijatelja iz grada Beer Sheve s prošlogodišnje turneje po Izraelu.

Uslijedila je »Ciganska Paganinijana« u kojoj se kao solist na violini tamburašima pridružio *Dušan Mulić*, a potom »Tužni vals« *Jeana Sibeliusa* te skladba *Zorana Mulića* »Kroz vrijeme«, jedna od prvih kompozicija koja uvodi tamburu u svijet suvremene glazbe. Službeni dio koncerta zatvorila je »Igra komedijaša« iz opere »Prodana nevjesta« češkog romantičarskog skladatelja *Bedržiha Smetane*, a kao odgovor na pljesak oduševljene publike uslijedio je i bis – »Malo bunjevačko kolo« te ponovno izvedena skladba »Indiference«.

DOJMOVI SUDIONIKA: »I večeras se kao mnogo puta do sada pokazalo da je Subotički tamburaški orkestar bez premca što se tiče tamburaške glazbe na našim prostorima pa i šire. Politika koju smo pred kraj prošle godine zacrtali *Stipan Jaramazović* i ja, a to je tambura kao umjetnički instrument, i večeras se pokazala kao ispravna. Večeras su svi mogli biti nazočni vatrometu tamburaških boja, što je pokazalo da tambura stoji rame uz rame sa svim drugim umjetničkim instrumentima i orkestrima«, kazao je dirigent *Zoran Mulić*. On je objasnio i kako ovakav repertoar predstavlja dobitnu kombinaciju koja je uvijek nailazila na veoma topao prijam publike, te napomenuo kako će orkestar i dalje nastaviti ovako raditi šireći pritom slavu tambure i tamburaške glazbe.

»Subotički tamburaški orkestar nastoji sve ono što radi tijekom godine izvesti i pred subotičkom publikom. Repertoar je kao i uvijek bio sastavljen od narodnih melodija s kojima smo otpočeli koncert, zatim od par evergreena te od djela ozbiljne glazbe s kojima smo nastup završili. Prošli smo sve one segmente u kojima se orkestar uglavnom kreće«, kazao je *Stipan Jaramazović* najavljujući sasvim drugačiji koncert u Subotici krajem ljeta, poslije kojega na jesen, kako je istaknuo, ulaze u nove projekte.

D. Bašić Palković

Likovna kolonija u sklopu »Mikinih dana«

Osmi smotra tamburaša »Mikini dani« održat će se u nedjelju 31. srpnja na ljetnoj pozornici u Bačkom Bregu. I ove godine će biti priređeno takmičenje u kuvanju ribljeg paprikaša, mladi bereški recitatori će pokazati svoje umijeće, a očekuje se i dolazak nekoliko tamburaških orkestara.

U sklopu »Mikinih dana« je kao i svake godine organizirana likovna kolonija, koja je ove godine održana u subotu 2. srpnja u Domu kulture, a na njoj su sudjelovali umjetnici Likovne grupe 76. Sve radove slikari su poklonili organizatoru ove manifestacije HKPD-u »Silvije Strahimir Kranjčević«, koji novac od prodaje koristi za potrebe Društva. Ove godine su na likovnoj koloniji sudjelovali umjetnici: *Cecilija Miler, Stana Libić, Slobodan Nastasić, Jova Simendić, Stipan Kovač, Ilija Uzelac, Zdravko Borojević, Milan Momčilović i Milorad Rađenović*. Zbog drugih obaveza koloniji nisu mogli prisustvovati umjetnici iz Crvenke *Josip Kler i Ljuban Vladić*, ali će Društvu pokloniti svoje slike.

Z. G.

Leksikon predstavljen i u Subotici

Nakon Sombora, treći svezak »Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« predstavljen je i u Subotici. Novi uradak ovog značajnog istraživačkog projekta ovdašnje hrvatske zajednice predstavili su u petak 1. srpnja u Plavoj vijećnici Gradske kuće urednik i jedan od autora Leksikona, *Slaven Bačić i Tomislav Žigmanov*, te ispred izdavača Hrvatskog akademskog društva iz Subotice, predsjednik *Dužo Runje*.

Rajko Grlić završio snimanje »Karaule«

Komedija inspirirana popularnim romanom »Ništa nas ne smije iznenaditi« pisca *Ante Tomića*, snimana je dva mjeseca na lokacijama Bitole, Ohrida i planine Galičice. U Ohridu je u ponedjeljak 4. srpnja snimljena posljednja klapa filma »Karaula«, hrvatskog redatelja *Rajka Grlića*.

Montaža filma bit će završena za deset mjeseci a radit će se uglavnom u Sloveniji i Srbiji, dok će se završni miks raditi u Londonu. U »miješanoj glumačkoj ekipi« glavne uloge u filmu igraju *Verica Nadeska-Trajkova* iz Makedonije, *Toni Gojanović* iz Hrvatske i *Sergej Trifunović* iz Bosne i Hercegovine.

»Karaula« je najambiciozniji filmski projekt nakon raspada SFRJ, koji je ujedinio filmske radnike svih bivših jugoslavenskih država. Pošto je nostalgija za zajedničkom prošlošću završena, film teži da komičnom pričom rastereti publiku mračnih sjećanja i tako vrati u normalu duhovnu vertikalnu na ovim prostorima«, izjavio je u tijeku snimanja filma redatelj *Rajko Grlić*.

Proračun filma iznosi dva milijuna eura a financiraju ga ministarstva kulture Hrvatske, Makedonije, Bosne i Hercegovine i Srbije, te Filmska udruga iz Slovenije i europski fond za koprodukcije Euroimage.

Hina

Dubravka Ugrešić predložena za nagradu Booker

Za nedavno utemeljenu nagradu »The Man Booker International Prize« čitatelji su predložili i jednu od najistaknutijih autor-skih imena hrvatske književnosti, *Dubravku Ugrešić*. »The Man Booker International Prize« je nagrada koja se, za razliku od »običnog« Bookera namijenjenog isključivo romanima na engleskom jeziku, dodjeljuje piscima bez obzira na jezik na kojem pišu, i to za cjelokupan opus. Nagrada će se dodjeljivati svake dvije godine, a ovogodišnji dobitnik je Ismael Kadare.

O kakvoj se nagradi radi svjedoči popis autora koji su ove godine bili u užoj konkurenciji: *Margaret Atwood, Saul Bellow, Gabriel Garcia Marquez, Günther Grass, Milan Kundera, Ian McEwan, Philip Roth, John Updike* i drugi.

Za Dubravku Ugrešić su glasovali čitatelji iz svih krajeva svijeta, a između ostaloga su napisali: »Najbolja europska spisateljica«, »Njezine su knjige i duhovite i inteligentne«, »Sjajan romanopisac«, »... jedna od najvažnijih i najdarovitijih europskih spisateljica«, »Zaslužuje i Nobelovu nagradu.«

Završne svečanosti stogodišnjice Karmela u Somboru

Program završne svečanosti stogodišnjice Karmela u Somboru (1905.-2005.) počeo je jučer 7. srpnja u karmelićanskoj crkvi u Somboru devetnicom Karmelskoj Gospi za duhovna zvanja, koja će trajati do 15. srpnja.

Klanjanje Majci Božjoj Bistričkoj bit će 13. srpnja s početkom u 10 sati uz pjevanu sv. misu na hrvatskom jeziku i procesiju s likom Gospe Bistričke.

Svečana pjevana I. Večernja Karmelskoj Gospi, na programu je 15. srpnja u 18 sati, kojoj će predsjedati kardinal *Josip Bozanić*, uz kardinala *Erdo Petera*, ap. Nuncija *mons. Eugenia Sbarbara*, nadbiskupe, biskupe, redovnike i svećenike. Nakon Večernje Salve Regina. U 19. sati na programu je Misa bdijenja kojoj predsjedat će propovijeda *dr. Andrija Kopilović*.

Centralna svečanost je na programu dan kasnije u subotu 16. srpnja – Svetkovina Majke i Kraljice Karmela. Istog dana u 7 sati na programu je sv. misa na slovačkom jeziku kojoj predsjedat će

mons. Marian Chovanec, biskup iz Nitre (Slovačka). U 8 sati je svečana koncelebracija na nje-mačkom jeziku kojoj predsjedat će

mons. dr. Robert Zollitsch, nadbiskup iz Freiburga (Njemačka), uz prela-te i svećenike, dok je

za 9 i 30 sati zakaza-na svečana koncelebracija na mađar-skom jeziku kojoj predsjedat će

kardinal *Erdo Peter*, nadbi-skup Ostrogonski (Mađarska) uz nadbi-skupa, biskupe i svećenike. Svečana koncelebracija na hr-vatskom jeziku, kojoj predsjedat će

kardinal *Josip Bozanić*, nadbi-skup zagrebački, uz kardinala *Erdo Petera*, papinskog nuncija

Eugenia Sbarbara, te nadbiskupe, biskupe, generalne Vikare i svećenike zakazana je za 11 sati.

Istoga dana u 18 i 30 sati je večernja sv. misa.

U 11 sati je svečana koncelebracija na hrvatskom jeziku, kojoj predsjedat će kardinal *Josip Bozanić*, nadbiskup zagrebački, uz kardinala *Erdo Petera*, papinskog nuncija *Eugenia Sbarbara*, te nadbiskupe, biskupe, generalne Vikare i svećenike zakazana je za 11 sati.

Istoga dana u 18 i 30 sati je večernja sv. misa.

Svečana sjednica Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice

Neizbrisiv trag velikoga biskupa

Dr. Andrija Kopilović: »Velikani, koji pripadaju određenom narodu, uvijek su za taj narod zaduženje i svjetlo« * **Andrija Anišić:** »U svakoj instituciji i u svakoj inicijativi može se prepoznati svijetli trag njegove osobe i njegovog rada«

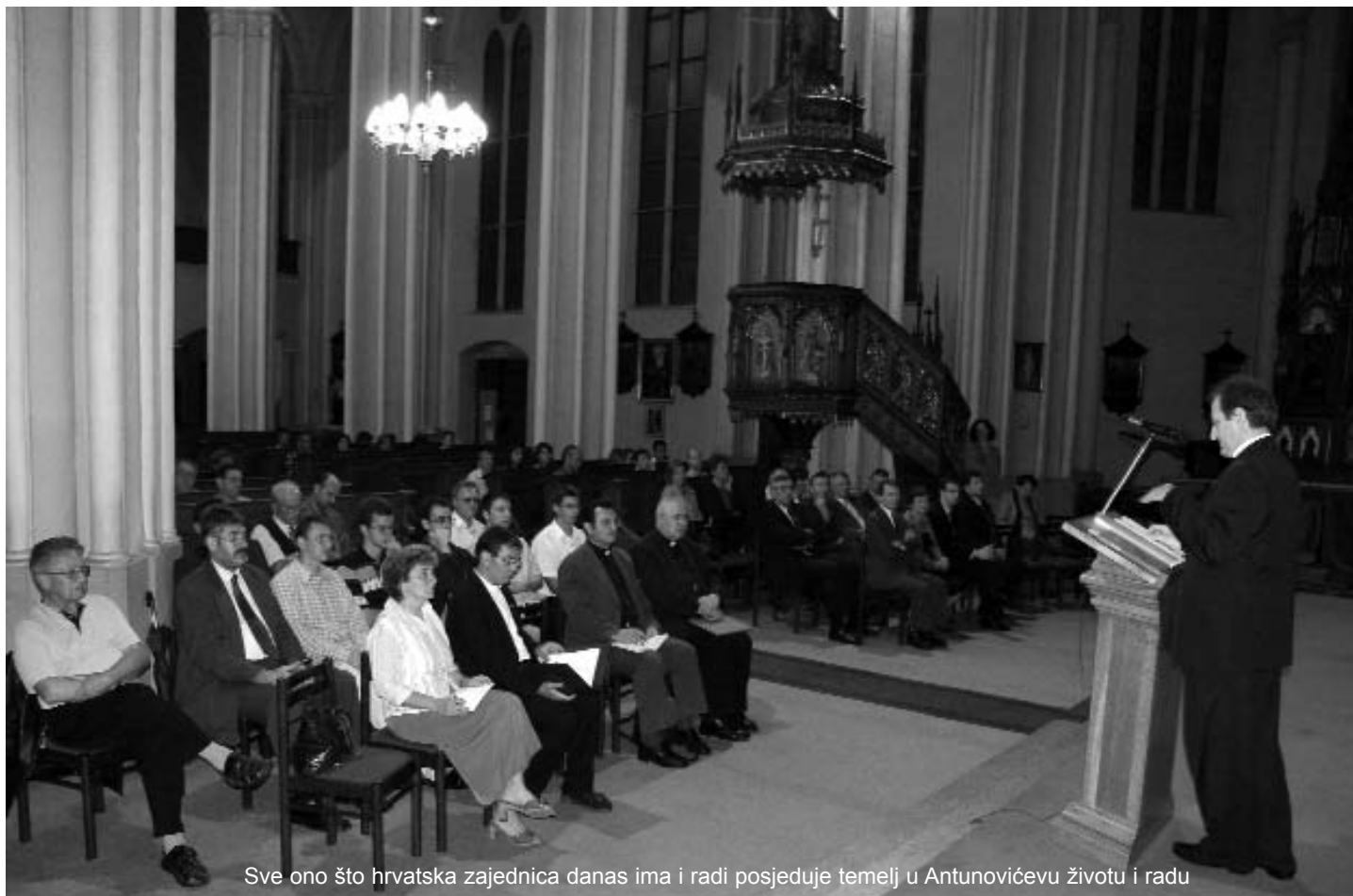
U povodu 190. obljetnice rođenja biskupa *Ivana Antunovića* Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost, koji nosi ime ovog velikog narodnog preporoditelja bačkih Hrvata, u subotu 2. srpnja je u župi sv. Roka održao svoju svečanu sjednicu.

Uz članove Instituta i druge goste na sjednici, koju je vodila *Katarina Čeliković*, pročelnica »Bunjevačko-šokačke knjižnice« Instituta i predsjednica »Hrvatske čitaonice«, nazočni su bili i predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Iva Aranjoš* i *Tihomir Stilović* te predstavnici HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora.

VELIČINA BISKUPA ANTUNOVIĆA: Glazbenu uvertiru ovoj svečanoj sjednici dao je zbor »Collegium musicum catholicum« pod vodstvom ravnatelja *Miroslava Stantića*, izvevši skladbu *Zdenke Kočonde* »Bačka«. Okupljenima se prvi obratio predsjednik Instituta *dr. Andrija Kopilović*. Govoreći o Antunoviću on je kazao: »Može se postaviti pitanje u čemu je tolika veličina Ivana Antunovića, da nas nakon toliko godina, stoljeća, okuplja i nadahnjuje? Ponajprije razlog tome vidim u prvoj činjenici da je čovjek naše krvi, našeg roda i našega naroda. Velikani, koji pripadaju određenom narodu, uvijek su za taj narod zaduženje i svjetlo.« Kopilović je istaknuo i

kako je Antunović živio je u jedno osobito vrijeme, »puno izazova i mogućnosti«: »On je na te izazove i mogućnosti odgovorio na način koji zadivljuje i nadahnjuje i danas. Koliko god se povijest mijenja i nekada ne ponavlja, ipak je istina da su okolnosti života podunavske hrvatske zajednice u nekom smislu trajno 'smještene' u jedan okvir problema izazova koji su u sebi vrlo slični«, kazao je Kopilović, ističući kako je veličina biskupa Antunovića najviše u njegovoj osobi, karakteru i vlastitostima koje su ga kao kreposti resile kao čovjeka, svećenika, biskupa i preporoditelja.

»ZNAKOVI VREMENA«: Kopilović je istaknuo i činjenicu da je Antunović pre-

Sve ono što hrvatska zajednica danas ima i radi posjeduje temelj u Antunovićevu životu i radu

poznavao »znakove vremena« te da se nije plašio hrabro suočiti i dati svoj doprinos da na te znakove odgovori na najbolji način: »U to vrijeme, a sada je i naše vrijeme takvo, trebalo je dati svjedočanstvo preporoditeljske snage za rad na vrlo važnom području, a to je: biti i ostati ono što jesi.«

Govoreći o radu samog Instituta, Kopilović je ukazao kako je ova crkveno-društvena institucija osnovana da bi nastavila utrim stazama koje je Antunović započeo, služeći se također metodama i zadacima koje im je ovaj preporoditelj pokazao.

»Međutim, svjesni smo da smo i kao zajednica i kao pojedinci samo sjena onoga što je on bio, učinio i značio. No, to nas ne ispričava da ne radimo i ne odgovorimo potrebama i poslanju u sadašnjem povijesnom trenutku«, napomenuo je Kopilović. Potvrđujući ovakvu tvrdnju, on je ukazao na značajnu nazočnost ove ustanove u hrvatskoj zajednici ovdje i šire u posljednjih petnaestak godina – značajnu izdavačku djelatnost, organiziranje nekoliko značajnih manifestacija godišnje i sudjelovanje u gotovo svim događanjima. Kopilović je najavio i skoro otvaranje »Hrvatske čitalnice« u kući pokojnog člana ovog Instituta *prof. Bele Gabrića*, čovjeka koji je upravo u Institutu »prepoznao značajnu instituciju u našem narodu«.

PROUČAVANJE ANTUNOVIĆEVE PISANE BAŠTINE: U nastavku sjednice *Andrija Anišić*, pročelnik Izdavačkog odjela Instituta, prikazao je u kratkim crtama životni put i djelovanje biskupa Ivana Antunovića.

Predsjednik Instituta: dr. Andrija Kopilović

On je u svom izlaganju osobito naglasio kako je, proučavajući posljednjih mjeseci bogatu pisanu baštinu biskupa Antunovića i njegovo djelovanje, uočio kako sve ono što hrvatska zajednica danas ima i radi posjeduje čvrsti temelj upravo u Antunovićevom životu i radu: »Promatrajući sadašnji život i rad hrvatske zajednice na ovim prostorima mogu reći da sada, iako imamo slične pa i veće probleme, ipak imamo daleko više nego što je hrvatska zajednica imala u njegovo vrijeme. No, u svakoj instituciji i u svakoj inicijativi može se prepoznati svijetli trag njegove osobe i njegovog rada.«

Anišić je na kraju svog izlaganja, govoreći o pripremi magistarskog rada pod naslovom »Bračni i obiteljski moral u djelima biskupa Ivana Antunovića«, objasnio kako je u pripremanju rada utvrdio veliki broj članaka biskupa Antunovića koji do sada nisu nigdje registrirani. Osim njegovih pisanih i rukopisnih djela, spominju se dosada uglavnom 34 članka i 7 dopisa, dok Anišićev dosadašnji istraživački rad na ovom polju bilježi preko 220 članaka i 56 dopisa, koji će se, kako je najavio, naći u prilogu njegovoga magistarskog rada.

O INKULTURACIJI VJERE: Predava nje pod naslovom »Iz baštine koja zadužuje« tajnika Instituta *Franje Ivankovića* bavilo se temom inkulturacije vjere kod Hrvata-Bunjevaca kroz rad biskupa Ivana Antunovića, i koje predstavlja izvadak iz Ivankovićeve diplomske radnje na Teološko – katehetskom kolegiju Družbe Isusove u Zagrebu. »U svom radu Ivan Antunović vjeri daje prednost pred narodnošću pojedinca. Svjestan je da vjera daje nadnaravnu vrijednost svemu našem djelovanju. Ona se ostvaruje u življenju pojedinca i zajednica. Njezina uloga u čovjekovu životu ne može se zamijeniti drugim elementima«, kazao je Ivanković, ističući kako iz ovoga stava slijedi Antunovićeva zauzetost za preporoditeljsko djelovanje.

Svečana sjednica Instituta završena je još jednim nastupom zbora »Collegium musicum catholicum«, ovoga puta s pjesmom *Milana Asića* »Blagoslovljena ova zemlja moja«.

Davor Bašić Palković

Zbor »Collegium musicum catholicum«; i mladi su dali svoj doprinos svečanosti

Međunarodni Festival djeteta u Šibeniku

Život u bajci

*Duh dječji neobuzdanog veselja i igre lebdi nad gradom puna dva tjedna s toliko bogatim sadržajima da već nakon nekoliko dana imate dojam da ste na Festivalu bar duplo dulje, čemu u prilog ne govori sat i kalendar * Međunarodni festival djeteta, 45. po redu, podario je stotinu i dvanaest nastupa u izvedbi 1.500 umjetnika različite dobi * Radionice se organiziraju s namjerom da djetetu današnjice vrate iskonsku potrebu za igrom*

Vrata Festivala

Scena iz predstave »Podignimo jedro«

Veliko je zadovoljstvo biti vršnjak naj festivala u Hrvatskoj posvećenog djeci i u čast djece. Osnovan 1958. godine prvobitno kao bi-jenalni da bi nakon drugog po redu, zbog ekspanzije dječjih kazališta pre-rastao u godišnji. Svih ovih godina Fe-stival je zadržao razigranost, maštu, le-pršavost djeteta, a godine su mu donije-le šarm i mudrost sredovječnosti.

Toplih ljetnih dana lipnja, u šarenom, osunčanom Šibeniku, smjenjivali su se glazbeni, kazališni, likovni, folklorni i performansi svih oblika umjetnosti na sveopću radost djece i odraslih. Zastup-nici umjetnosti iz svih krajeva Hrvatske i mnogih krajeva svijeta naprosto se utrkuju pokazati svoja umjeća i vješti-ne.

Već od jutra, koje u Dalmaciji ne počinje tako rano, kreću prateći sadržaji Festivala, da bi u večernjim satima kul-miniralo kazališnim predstavama, pro-mocijama knjiga za djecu, predstavljaj-njima sportskih klubova, folklornim i glazbenim koncertima.

ISKONSKA POTREBA ZA IGROM:

Duh dječji neobuzdanog veselja i igre lebdi nad gradom puna dva tjedna s toli-ko bogatim sadržajima da već nakon ne-koliko dana imate dojam da ste na Festi-valu bar duplo dulje, čemu u prilog ne govori sat i kalendar.

Značajan dio Festivala su radionice namijenjene djeci. Likovna: radionica murala, grafička karta dječjih prava (multimedijalni projekt), kiparska radio-nica, radionica batika, radionica slikanja akvarela čajem i sokovima, radionica podučavanja u izradi papira, radionica slikanja u maniri enkaustike, slikarska radionica slikovnica Andersenovih baj-

ki, dramska radionica: dramsko fizičko kazalište, lutkarska radionica, lutkarska radionica za voditelje lutkarskih družina i odgajatelje, novinarske-info radionice: Bilten Festivala, NORA, radio Zujalica, radionica TV reportaže, radionica animiranog filma, glazbena radionica sa nekonvencionalnim glazbalima. Radionice se organiziraju s namjerom da djetetu današnjice vrata iskonsku potrebu za igrom kao stvaralačkim impulsom koji je na čas izgubio svoj put između računala i televizije.

OZRAČJE FESTIVALA: Međunarodni Festival djeteta, 45. po redu, podario je stotinu i dvanaest nastupa, što iz Hrvatske, što iz četrnaest zemalja svijeta, u izvedbi 1500 umjetnika različite dobi. Radionice su okupile oko 500 djece grada Šibenika, Rijeke i gostiju iz Italije.

Nostalgijsku za prošlim vremenima Festivala organizatori nastoje utažiti sveopćim mobiliziranjem onih koji rade za djecu i sa djecom i tako ovom kulturnom happeningu dati sjaj najvećih svjetskih kulturnih događaja. Ono što pada u oči je veliki broj mališana na svim događanjima, kao i veliki broj djece i mladih ljudi sa akreditacijama »službeno« na prsima, kojima je čast biti dio Festivala.

Već od ulaska u šibensku kalelargu kroz stilizirana vrata Festivala poput najtananijih niti paukove mreže ozračje Festivala vas zaokupi i povede daleko od realnosti u

Radionica murala

neki ljepši i bolji svijet, svijet dječje neiskvaren.

Maleni Šibenčani imaju sreću rasti s festivalom na kojem »školuju« ne samo oko i uho već i dušu. Pokraj mnoštva sadržaja koji dugo ostaju u sjećanjima malenih jedna od tečevina Festivala su Bilten i NORA (novinarska radionica) koji godinama unatrag okupljaju djecu predškolske do sred-

njoškolske dobi kako bi pisali komentare, kritike i izvješća viđenog na festivalu.

NADA U HUMANIJI SVIJET: Mnogobrojni su trenuci kojima Festival budi najčistija osjećanja ostavljajući duboki trag u srcu i budi nadu u humaniji svijet. Jedinstvena je i nezaboravna predstava »Podignimo jedro« koju su izvela djeca i odrasli iz Udruge osoba sa cerebralnom paralizom »Srce« iz Splita. Iskrenost, toplina, nesebično davanje sebe prema mogućnostima najbolji je primjer kako poteškoće ne mogu slomiti duh čovjeka već ga čine jačim, a pobjeda je tamo negdje, samo treba istrajati.

Lijep je osjećaj pobjede, a nazočna se publika osjećala pobjednikom skupa s dječakom Dujom, glavnim glumcem i naratorom, koji je po završetku predstave ponosito, visoko podigao priznanje za sudjelovanje na Festivalu i dugo tako stajao uz buran pljesak i uzvike »Bravo!«.

Nadamo se da čitajući ove redove niste stekli dojam kako je Međunarodni Festival djeteta savršenstvo bez mane, jer bi to značilo bez duše. Ne, to je zreo čovjek sa srcem djeteta i svim manama i vrlinama ljudskog bića. Iskreno i od srca mu želimo dug i sretan život poput onog u bajkama. Tako ćemo iz godine u godinu imati sreću i zadovoljstvo dvotjednog života u bajci u kojoj nas čekaju svi dragi ljudi koji Festival čine.

Ljubica Suturović i Arsen Ćosić

Okrugli stol

Ivan Balažević, akademski slikar

Mislim da me u budućnosti čeka jedna velika slika

Svoj rodni kraj izuzetno cijenim i uvijek nastojim istaknuti odakle sam ponikao, ali opet smatram da čovjek tijekom svog života mora stalno ići naprijed i sagledavati nove vrijednosti, ističe Balažević

Razgovor vodio: Dražen Prčić

S talni i vjerni čitatelji »Hrvatske riječi« sjećaju se velikog intervjua koji je objavljen s akademskim slikarom Ivanom Balaževićem, rođenim Tavančulinom, a danas stanovnikom Novog Vinodolskog. Kao uvod u ovaj razgovor o aktualnom Balaževićevu stvaralačkom trenutku, podsjetit ćemo na neke najosnovnije biografske crtice iz njegovog života i stvaralačkog opusa.

Ivan Balažević se rodio 1949. godine od oca Antuna i majke Gize u selu Tavankut, a 1959. se skupa s obitelji seli u Suboticu u kojoj završava osnovno i srednjoškolsko obrazovanje, smjer arhitekture. Već zarana je počeo ispoljavati likovni talent ilustratorskom suradnjom sa subotičkim pisanim medijima. Upisuje se 1969. godine na Akademiju likovnih umjetnosti u Zagrebu, koju završava u roku i 1972. godine se vraća u Suboticu, u kojoj je imao i prvu samostalnu izložbu i zapošljava se kao profesor umjetnosti u Gimnaziji. Poslije dvije godine, 1974. seli u Novi Vinodolski u kojemu i danas živi i stvara.

Iz zbilja bogatog i impresivnog likovnog opusa teško je izdvojiti određena, pojedinačna djela, ali je znakovito da se uspješno okušao i u raznovrsnim granama ove umjetnosti, izražavajući se slikama, crtežima, stripovima, plakatima, tapiserijama, scenografijom za kazalište, likovnom opremom i ilustracijama brojnih literarnih publikacija i knjiga. Brojni su gradovi, države i izložbe na kojima je s uspjehom izlagao svoja djela, baš kao i nagrade kojima je zasluženno vrednovan njegov talent i rad. Godine 1994. utemeljio je galeriju »Turnac« u Novom Vinodolskom, koju i danas vodi.

► Prije nekoliko tjedana, u sklopu velikog sportsko-mondenskog događaja u Novom Vinodolskom (NOVI Classics 2005), u gradskoj galeriji »Turnac« upriličena je izložba Vaših slika, kao jedan logični nastavak Vaše prijašnje izložbe u Rijeci. O kakvim se izloženim djelima radi?

U pitanju je izložba koja je posve drugačija

od svih prijašnjih, slobodno mogu reći da je u pitanju jedan novi Balažević. Izloženim djelima sam pokušao pokrenuti umjetnički život u Rijeci, koji se našao u jednoj mrtvoj točki vremenske ustajalosti i kontinuiteta strogo uhodanih događanja i sadržaja. Pokušao sam, u ovom vremenu uznapredovalog tehnološkog razvitka, podsjetiti na neke nikad potrošene i vječne kanone likovne umjetnosti. Ne zato što sam pristalica retro izražaja i prošlog vremena, već posve suprotno – nastojim povezati sadašnjost i sve stvari koje se danas

zbivaju s nekim vrijednostima iz prošlosti prema načelu vječnog kontinuuma kroz ljudsku povijest.

► Što je glavna tema Vaše izložbe?

U pitanju je Auron i Zlatni rez, a ja sam cijelu izložbu nazvao Biauron, dvostruki zlatni rez i tek sam naknadno otkrio da sam slikajući postigao upravo te zadane matematičke iznose vezane za ovaj pravac. Istina, ja sam to na Akademiji davno izučavao, ali me je otkriće ovih jednakosti u mom radu posve iznenadilo. Jer, sve svoje slike sam u ovom opusu radio krajnje intuitivno, a ne prema školskom i geometrijskom izračunu. Upravo zbog svega navedenog je izložba izuzetno prihvaćena u Rijeci, po medijskoj zastupljenosti i broju posjetitelja koji su je pogledali, baš zahvaljujući jednom novom sadržaju u likovnosti.

► Kako biste komentirali aktualni hrvatski slikarski trenutak sa svjetskim dešavanjima na likovnoj sceni?

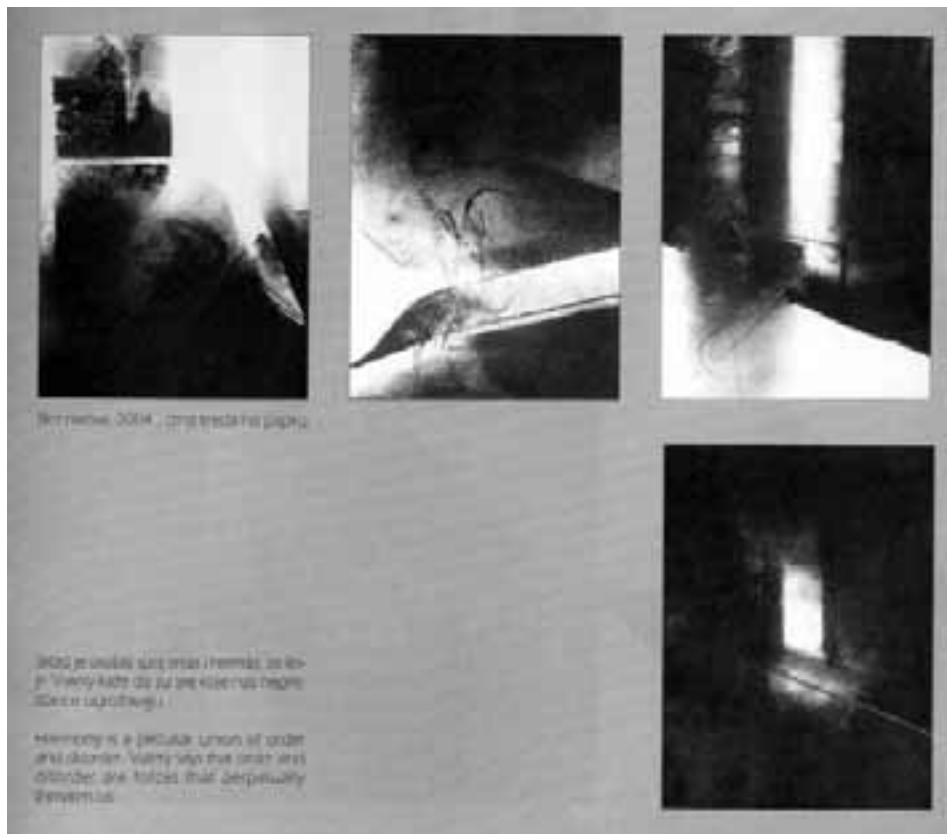
Po mom mišljenju događanja na likovnoj sceni su posve specifična i slikarstvo nema mnogo dodirnih točaka s ostalim ljudskim aspektima masovne komunikacije i izražavanja, poput politike ili mode, na primjer. Slikovito rečeno, stvaraoci su uvijek bili nositelji nečeg novog, što su sami počeli otkrivati i stvarati, a ne kupiti neku »konzervu« vani, otvoriti je i izvaditi njezinu sadržinu, te pokušati iz nje spoznati što bi mogli biti i raditi. Upravo u tom smislu smo mi i previše u toj Europi ili je previše europskih i svjetskih konzervi već otvoreno i da se ne bi trebalo previše povoditi za nekim tzv. svjetskim trendovima. Ja jednostavno nastojim biti svoj.

► U tom nastojanju morali ste stvoriti i određeni umjetnički most između rodne ravnice i mora na kojemu živite protekle tri decenije. Što definira taj životno-umjetnički prijelaz?

U prvom redu smatram da što više sredina proživiš postaješ bogatiji i raznovrsniji kao stvaralac. Svoj rodni kraj izuzetno cijenim i uvijek nastojim istaknuti odakle sam ponikao, ali opet smatram da čovjek tijekom

Nagrade

Od 1967. godine do danas Balaževićev umjetnički opus je nagrađivan brojnim nagradama. Primjerice nagrađen je u nekoliko raznovrsnih i specifičnih vrsta izražaja poput nagrade za portret, karikaturu, grafiku, tapiseriju, fotografiju, te brojne nagrade za slikarstvo kao osnovu njegovog likovnog izraza.

svog života mora stalno ići naprijed i sagledavati nove vrijednosti. S novim saznanjima dobiva se na bogatstvu budućeg izričaja, tako je ilustrativno, kako sam preseljenjem na more doživio kompletno drugačiji vizualni doživljaj, zamijenivši zlatnu boju ravnice za plavetnilo mora. Također je iznimno bitan doživljaj drugačijih ljudi s kojima sam se susreo u novoj sredini, pa se danas znakovito osjeća u mojim aktualnim radovima utjecaj morske sredine nauštrb ravničarskog podrijetla koje sam ponio sa sobom. Opet, pomoću moje duboke impresioniranosti morskim okruženjem i njegovim intezitetima bojama koje ga krasi, dobio sam novu dimenziju osobnog umjetničkog izražaja. Plod svega toga je i moj mediteranski ciklus.

► Koja bi tehnika i boja najbolje odredila Vaš stvaralački opus?

Osobno se ne volim zatvarati u neko posebno određenje, već nastojim otvoriti sebi sve moguće »izlaze«, ali, ako bih trebao izdvojiti tehniku, onda bi to bio pastel, koji mi je ostao još od studija, u jednoj specifičnoj tehnici dosta sličnoj ulju, preciznije bogatim nanosima pastela. Isto tako radim i akril, i jako mnogo crtam, jer prvenstveno sebe smatram crtačem i kao takav sam poznat najširoj javnosti. A što se tiče boje, ako neku boju volim najviše, to bi bila boja ženske puti, uz spektar mediteranskih boja od plave do tirkizne nijanse. Uz crtačku opisnost mog stvaralaštva, smatram

se i koloristom koji se slobodno igra sa svim bojama voljom svoje mašte. Za tu moju sposobnost slaganja boja u svakoj situaciji zaslužan je moj apsolutni sluh za boje.

► Postoji li određeno doba dana ili noći u kojemu ste posebice inspirirani za slikanje?

Najbolje mi paše rad navečer i kasno noću, a u tome mi mnogo pomaže moja kuća, koju prijatelji zovu »orlovim gnijezdom« jer je smještena na vrh jedne litice iznad mora, na samom kraju naseljenog dijela Novom Vinodolskog. S moje terase puca pogled prema obalnom dijelu u smjeru Senja, a preko mora se u daljini naziru obližnji otoci, i tako u tom zbilja idiličnom vizualnom okruženju imam svoj mir i mogućnost potpunog posvećenosti likovnoj kreaciji. Sli-

karstvo je, prije svega, samotna posao i slikari najčešće rade u osami i sebe volim odrediti kao potpunog individualista.

► Što za Vas predstavlja slikanje?

Najsretniji sam što se bavim slikarstvom i likovnom umjetnošću kao oblikom osobnog zanimanja i umjetničkog izražavanja. Moj život praktično pripada slikarstvu i ja sam posve »natopljen« u bojama svojih djela. A pošto život ide sve dalje, mislim da me u budućnosti čeka jedna velika prava slika.

► Autori pisane riječi ispisom posljednjeg slovnog znaka praktički se i opraštaju od svog djela s kojim su živjeli tijekom njegovog stvaranja. Kako Vi doživljate posljednji dodir kistom na platnu i opraštanje sa slikom koju ste stvorili?

Najgore je razdvajanje kada ti kupci odnesu sliku, jer knjiga je posve druga stvar s obzirom da se tiska u mnogo primjeraka i autor uvijek može imati neki primjerak uza sebe. Ali slika je jedna i kada je jednom odnesu, ona zauvijek odlazi. Jedina utjeha dolazi od pomisli da će sljedeća slika biti još bolja i ljepša. Još jedna okolnost razdvajanja književno od likovnog stvaralaštva. Knjiga ima svoj logičan završetak, dok je kod slikarstva jedna od najvećih tajni trenutak kada treba prestati u stvaranju pojedine slike. Primjerice najbolje je prestati sa slikanjem malo prije nego je cijela gotova...

► Postoje li slike koje biste mogli izdvojiti kao Vama najdraže u cijelom umjetničkom opusu?

Iako je to nezahvalno govoriti, ipak moram izdvojiti neke slike koje su na primjer nastale u ciklusu »Femme fleur« i imam osjećaj da postoje određene slike koje mi se nikada više ne bi mogle »dogoditi« jer su tijekom njihovog stvaranja nastali pojedini slučajevi i mali ekscesi koji su ih učinili jedinstvenima i posebnima zauvijek.

Izložba u Subotici

»Prema načelnom dogovoru trebao bih imati samostalnu izložbu u Subotici tijekom svibnja mjeseca iduće godine. Prema prvim naznakama ona bi trebala biti postavljena u galeriji »Vinko Perčić«, ali ja zbilja ne znam za mogućnosti tog prostora i prilikom svog prvog sljedećeg posjeta Subotici nastojat ću upoznati se s mogućnostima predloženog mjesta...«, najavljuje Ivan Balazević svoje umjetničko gostovanje sljedećeg proljeća.

Uz knjigu »Lira naiva 2005«

Nesporan prinos njegovanju materinjeg jezika

Pjesnicima koji su objavili svoje stihove u ovoj zbirci predstoji daljnji rad na postizanju estetskih standarda kojima će uspostavljati interaktivan odnos sa sinkronim književnim činjenicama, isto kao i s književnom dijakronijom, a zbog uspostavljanja odnosa i uklapanja u književne korpuse

Piše: Zvonko Sarić

I ove je godine, treći put zaredom, objavljena zbirka stihova pod nazivom »Lira naiva«. Ova zbirka sadrži pjesme tri-deset i dva autora, a izdavači knjige su Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« i Hrvatska čitaonica iz Subotice. Odabrane stihove objavljene u zbirci »Lira naiva 2005« i problematiku funkcije pjesničkog teksta razmatrat ćemo u širem kontekstu.

Pjesnički tekst je jezična tvorevina, a njegovo značenje ogleda se u ideji povezanoj s riječju i ta ideja je predstavljena korišćenjem izraza u sklopu različitih tekstualnih organizacija. Veoma je važno što različite tekstualne organizacije posjeduju potenciju smještanja u opći tekst kultura, a takav stav zastupa i teoretičarka književnosti *Julia Kristeva*. Uklapanje raznih nacionalnih književnosti u opći tekst kultura je veoma važan, jer se ostvarivanjem te mogućnosti promovira nacionalna kultura.

UKLAPANJE U SINKRONU KNJIŽEVNU SITUACIJU: Nas će sada interesirati pjesnička pisma pisana na hr-

vatskom jeziku u Vojvodini i mogućnost odnosa i uklapanja tih pisama u druge korpuse. Treba istaknuti nužnost interakcije književnog korpusa hrvatske manjine u Vojvodini s književnim korpusom matice, isto kao prema korpusu domicilne zemlje. Zbog čega je nužna pomenuta interakcija? Zbog toga što se književna proizvodnja nužno mora uklopiti u sinkronu situaciju kako bi se ta književna proizvodnja imala vitalitet, jer je egzistencija, pa tako i postojanje književnog djela moguće samo u određenim okvirima u kojima su uspostavljene vrijednosni koordinatni sustavi, a te vrijednosne sustave nalaziti ćemo upravo u okvirima pomenutih književnih korpusa, koji su opet dio korpusa općeg teksta kultura. Književni teoretičar *Mihail Bahtin* mišljenja je da tekst ne treba promatrati izolirano, mimo drugih tekstova, a razumijevanje teksta podrazumijeva »upoređivanje datog teksta s drugim tekstovima i davanje novog značenja u novom kontekstu«.

Moramo imati u vidu i da se tekst

uključuje u razne vantekstualne veze. Jezik je društveno uvjetovan i zbog toga se pjesničko pismo me može promatrati mimo vantekstualnog konteksta. Dakle, pjesnički tekst ima pored estetske i društvenu funkciju upravo odnosom i uklapanjem u vrijednosne sustave književnih korpusa, čime se odvija uklapanje u civilizacijsko iskustvo kultura i u aktualne kulturne sfere poimane u najširem smislu. Time se ostvaruje mogućnost promoviranja izraza duha nacionalnih zajednica i uključenja u opće kulturne kodove.

DRUŠTVENA I ESTETSKA FUNKCIJA PJESNIČKOG TEKSTA: Pjesme objavljene u knjizi »Lira naiva 2005« ne mogu se promišljati kao izolirane strukture, a naše promišljanje usmjerit ćemo prema društvenoj funkciji tih pjesama. Suštinska komponenta književnog teksta jest jezik, a u kulturnom kontekstu ove pjesme su veoma važne iz razloga što su pisane na standardnom hrvatskom jeziku ili na ikavici, koja je jedna od najstarijih hrvatskih dija-

Cecilija Miler prilikom predstavljanja zbirke u Golubincima

lekata. Nakon što je koncem 2002. godine hrvatska zajednica službeno priznata za nacionalnu manjinu u SiCG uporaba hrvatskog jezika u Vojvodini je u ekspanziji. To me pridonosi i nastava na hrvatskom jeziku u osnovnim školama u Srbiji koja je otpočela školske 2002.-2003. godine, obnavljanje tjednika »Hrvatska riječ« 2003. godine, aktivnosti kulturno-umjetničkih društva, a pored ostalih tiskanih književnih djela na hrvatskom jeziku, vitalnosti hrvatskog jezika na ovim prostorima umnogome doprinose i objavljene pjesme u tri zbirke »Lire naive«.

Uz nesporan prinos njegovanju materijalnog jezika, pjesnička pisma objavljena u zbirci »Lira naiva 2005« posjeduju potenciju prije svega uklapanja u korpus zavičajnih književnosti, a pjesnici koji objavljuju stihove u ovoj knjizi trebaju prije svega težiti uklapanju u pomenutu sinkornu književnu situaciju, što se može ostvariti usmjeravanjem pozornosti na estetsku funkciju pjesničkog teksta. Postizanje estetskog standarda ostvaruje se stilističkim oblikovanjem iskaza, dakle stiha, a jezični materijal stihova treba posjedovati višeslojnost, što podrazumijeva mnogoznačnost pjesničkog pisma. Pjesma nije reprodukcija, te je pri stilističkom oblikovanju iskaza važna selekcija i kodiranje, dok je pokušaj mimetizma arhaičan pokušaj

jativnih polja, čime riječi dobivaju novu funkciju u estetskoj tvorevini.

Aristotel u svojoj »Poetici« među ostalim upućuje i na ispitivanje odnosa umjetničkog djela i stvarnosti. Tumačeći književnost kao specifičan vid spoznaje, Aristotel ističe da pjesnikov zadatak nije da »izlaže ono što se istinski dogodilo, nego ono što se moglo dogoditi, i što je moguće po zakonima vjerojatnoće ili nužnosti«. Aristotel je vjerovao da umjetnost omogućuje pročišćenje, katharsis. Upravo umjetničkom potragom i spoznajom, pjesnikovo iskustvo osjećaja svijeta postaje pjesmom dio spoljnog svijeta, što nam opet govori i o komunikacionoj funkciji umjetnosti.

USPOSTAVLJANJE KRITERIJA:

Upravo zbog pomenute društvene i estetske funkcije poezije, kao i zbog odnošenja pjesničkog pisma prema književnim korpusima, nužno je uspostavljanje kriterija, a tu činjenicu dr. Boris Škvorc obrazlaže na sljedeći način: »Naime, da bi se o nečemu mogao izreći sud, to nešto se prema nečem drugom mora odnositi. Kriterij za procjenjivanje književne činjenice njezino je uspoređivanje s drugim književnim činjenicama – i s onim sinkronim, s kojima koegzistiraju i dijele istu vremenski determiniranu sudbinu, ali i s onim djelima iz povijesno-književnog niza s kojima su te

Stihovi iz zbirke: Josipa Dević

stu, a pjesnicima koji su objavili svoje stihove u ovoj zbirci predstoji daljnji rad na postizanju estetskih standarda kojima će uspostavljati interaktivan odnos sa sinkornim književnim činjenicama, isto kao i s književnom dijakronijom, a zbog uspostavljanja odnosa i uklapanja u književne korpuse.

UNIVERZALNA ZNAČENJA: Zaključimo, dragocjena je činjenica što objavljeni autori u knjizi »Lira naiva 2005« pišu na hrvatskom jeziku i to na teritoriju na kojem standardni hrvatski jezik nije bio službeni jezik. Upravo će ta činjenica uzrokovati prvi stupanj zainteresiranosti čitatelja iz hrvatske manjinske zajednice za čitanjem tih stihova, a čitateljsko iskustvo će pokazati kakav standard estetske funkcije ostvaruju te objavljene pjesme, kako prema očekivanjima recipijenata, tako i spram činjenica književnog kriterija.

Vjerujemo da će ova knjiga uspjeti ostvariti komunikaciju s čitateljima iz hrvatske manjinske zajednice, ali važno je istaknuti da isticanje nacionalnog karaktera u pjesničkom pismu može biti jedino produktivno u težnji nadvladavanja kulturnog izolacionizma. Zbog toga će i ubuduće biti dragocjena težnja pjesnika koji su objavljeni u ovoj zbirci, a kroz njihov izraz u praksi književne proizvodnje, za postizanjem karakteristike univerzalnih značenja u sadržajima njihovih pjesama, što će uz nastojanje postizanja estetskih standarda, njegovanjem materinog jezika i baštine, te uz težnju izbjegavanja patetike, pseudoromantizma, sentimentalizma i otklonom od napuštenih književnih modela, rezultirati ostvarenjem potencije kulturološke ovjerljivosti i komunikaciju s širom receptivnom javnošću. ■

Razgovor o stihovima na susretu »Lira naiva 2005«

podražavanja, a ne stvaranja. Plan izraza i plan sadržaja mora imati zajedničku strukturu, a ta struktura treba omogućiti postignuće čitateljskog iskustva pri enkodiranju pjesničkog pisma pri čemu se ostvaruje užitak čitatelja u tekstu. Riječi imaju osnovno, upotrebno značenje, a pjesnička proizvodnja teksta se ostvaruje mijenjanjem osnovnih značenja i gradnjom asoci-

književne činjenice uspostavile citatni odnos i na temelju kojih izgrađuju svoj iskaz proširujući ga svojom vlastitom originalnošću.

Pokušali smo ovim tekstom promisliti funkcioniranje objavljenih pjesama u zbirci »Lira naiva 2005« u pripadnom kontekstu. Smatram da smo uspjeli utvrditi važnost tih pjesama u društvenom kontek-

Vlada imenovala intendanticu nacionalne kazališne kuće

Ana Lederer na čelu HNK

»U HNK ima puno financijskih i kazališnih problema, ali pokraj toga sva tri ansambla – Drama, Opera i Balet imaju veliki umjetnički potencijal koji nije dovoljno iskorišten«, ističe Lederer

Vlada Republike Hrvatske je 30. lipnja imenovala teatrologinju dr. Anu Lederer na mjesto intendantice Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu čime je završila, već neko vrijeme prilično izvjesna, potraga za novim intendantom.

Dužnost intendantica zagrebačkog HNK do veljače ove godine obnašao je Mladen Tarbuk, koji je potom smijenjen zbog financijskih poteškoća nagomilanih u dvije godine njegovog mandata. Uz Anu Lederer, prijave su još poslali Davor Nikola Dušak i Tomislav Zoričić, no kako dvojica kandidata nisu ispunjavali uvjete natječaja uskoro su otpali. Do imenovanja Ane Lederer dužnost v. d. intendantice obnašala je Jasna Jakovljević.

»Čast mi je što sam imenovana na ovu dužnost jer je zagrebački HNK središnja kazališna kuća u našoj državi. U HNK ima puno financijskih i kazališnih problema, ali pokraj toga sva tri ansambla – Drama, Opera i Balet imaju veliki umjetnički potencijal koji nije dovoljno iskorišten«, izjavila je za »Hrvatsku riječ« nova intendantica koja najavljuje da će se s ciljem uspostavljanja jasnih umjetničkih kriterija, rad ove kuće u budućnosti temeljiti na velikim naslovima klasičnog i suvremenog svjetskog te domaćeg stvaralaštva.

Nova intendantica HNK Zagreb: Ana Lederer

Ana Lederer diplomirala je komparativnu književnost i ruski jezik na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 1987. Magistrirala je 1992. s temom »Dramski rad Ivana Raosa«, a doktorsku disertaciju pod naslovom »Redateljski opus Tita Strozija u kontekstu hrvatskih redateljskih poetika« obranila 2001. na istom fakultetu. Prve tekstove, književne kritike, objavila je 1989. u časopisu »Quorum«. Početkom 1990. prelazi u dvotjednik za kulturu »Oko« na mjesto urednice kazališne rubrike, na kojemu ostaje do gašenja novina u siječnju 1991. Sredinom 1991. postaje znanstvena novakinja u Zavodu za književnost Filozofskog fakulteta, gdje radi sve do prosinca 1999., kada se zapošljava u Odsjeku za povijest hrvatskoga kazališta Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU, gdje do nedavno radila.

Objavila je niz kritika, prikaza i eseja u novinama i časopisima, surađivala kao scenaristica i voditeljica u Obrazovno-znanstvenom programu Hrvatske televizije u tridesetak emisija serijala »Antologija hrvatske književnosti« i »Antologija hrvatske drame«, od 1997. urednica je Biblioteke ITD u Znanju, kao i niza posebnih izdanja. Do sada je objavila knjige: »Dobre slučajnosti« (1994.), »Ivan Raos« (1998.), »Redatelj Tito Strozzi« (2003.) za koju je dobila Nagradu Petar Brečić za kazališnu publicistiku, »Ključ za kazalište« (.) i »Vrijeme osobne povijesti« (2004.) za koju je dobila nagradu Matice hrvatske Antun Gustav Matoš za književnu i umjetničku kritiku. Autorica je i većega broja znanstvenih radova u zemlji i inozemstvu. Bila je izebornica ovogodišnjih Marulićevih dana.

D. B. P.

Iz knjige »Lira naiva 2005«

Dominika Čakić

O ljubavi

Ponadah se nekoć
dok sam sanjerala
da je ljubav moja
izgubila krila,
da ne leti više
u visine neke
daleke, daleke.
Da će se spustiti
sa oblaka
a ja da ću biti jaka.
Ponadah se nekoć
dok sam sanjerala
ali ništa tako nisam uradila.
Pustila sam svoju ljubav
kao zmaja
da leti do beskraj.
Zar ne sanjah uvijek da sam ptica?
Zašto onda ne izgubim krila
što me nose do visina,
do divljina i milina?!
Uživat ću sve dok mogu
u ljubavi koju imam,
jer me ona ispunjava
i smisao svemu daje,
a ako je i odagnam
za njom pustoš svud ostaje.

Dominika Čakić je rođena 1970. godine u Subotici. Majka je dvojice sinova. Stihove počinje pisati u osnovnoj školi. Do sada je objavljivala u listu »Bačko klasje« i kalendaru »Subotička Danica« te u knjizi »Hrvatski pjesnici u dijaspori« (Zagreb). Sudjelovala je na prvom susretu pjesnika Lira naiva.

Akcija pod nazivom »Live 8«

Načinite da siromaštvo postane povijest!

Ovoga tjedna svaki osvrt na popularnu glazbu ostaje u sjeni glazbenog prosvjeda organiziranog prošle subote, 2. srpnja, pod nazivom »Live 8«. Ovaj dan je povijesni ne samo za rock anale već i za svjetske enciklopedije prije svega zbog svojega globalno političkog određenja. Veliki rock spektakl, koji se istodobno održavao u 10 gradova širom našeg planeta, uspio je privući oko 1,5 milijuna ljudi ispred pozornica i 5,5 milijardi promatrača ispred ekrana te kao takav postao najvećim »live« prijenosom u povijesti. Cilj ove manifestacije nije bilo izravno sakupljanje financijskih sredstava nego fokusiranje javnosti na susret »velike osmorice« koji se tijekom ovog tjedna održava u Škotskoj.

Cjelodnevni performans izveden je simultano u 10 svjetskih gradova pretežito onih zemalja iz kojih dolaze političari G8. Različite skupine su tako ugostili: London, Philadelphia, Berlin, Rim, Tokyo, Cornwall, Pariz, Toronto, Moskva i Johannesburg, a na pozornicama su se mogli vidjeti Pink Floyd (specijalno okupljeni za ovu prigodu), U2, Madonna, Duran Duran, Placebo, Coldplay, Bjork, Sting, The Cure, Dave Matthews Band, Brian Wilson, Pet Shop Boys, Annie Lennox, Youssou N'Dour, Keane, Destiny's Child, Jay-Z, Elton John, Paul McCartney, Bryan Adams, Deep Purple, Roxy Music, REM, Robbie Williams, Maroon 5, Stevie Wonder i mnogi drugi.

Iz glazbenog ugla može se reći da je nastupilo i mnoštvo mediokritetskih skupina koje su na ovaj način tražile »svoje mjesto pod suncem«, ali s druge strane, svoju su veličinu potvrdile neke novije skupine, kojima bi ovaj nastup mogao značiti globalnu afirmaciju, upravo onakvu kakvu je irski U2 stekao nakon pojavljivanja na »Live Aid«-u prije dva decenija.

Organizator akcije Bob Geldof smatra da publika i izvođači mogu utjecati na odluku svjetskih čelnika G8 u vezi duga siromašnih zemalja, a u otvorenom pismu javnosti je poručio kako su organizatori ove kampanje preuzeli »najveći mandat za akciju u povijesti« kako bi okončali siromaštvo koje »ubija 50.000 ljudi dnevno« u Africi. Projekt »Live 8« sigurno je ispunio svoj prvi cilj – paž-

ja je skrenuta, a ostaje vidjeti da li će on imati svoj realan odjek u postizanju konačnog cilja.

Njegovi kritičari, međutim, ocjenjuju da kampanja »Make Poverty History« suviše pojednostavljuje problem globalnog siromaštva. Pojedine organizacije za borbu protiv siromaštva i afrički lideri smatraju da su »Live 8« koncerti i kampanja previše usmjereni na novac, a da zapostavljaju probleme neravnopravnih uvjeta trgovine, kao i neodgovarajućeg državnog upravljanja u zemljama u samoj Africi.

D. B. P.

Ranko Marinković (1913.-2001.)

Ranko Marinković, jedan od najvećih hrvatskih proznih pisaca druge polovice 20. stoljeća, rodio se 22. veljače 1913. u Visu. Ovaj »viški Voltaire« pučku je školu završio u rodnome mjestu, gimnaziju u Splitu i Zagrebu, gdje je završio i Filozofski fakultet. U okupiranu Splitu uhićen je te interniran u logor Ferramonteu (Kalabrija). Nakon pada Italije 1943. prebacuje se u Bari, zatim u sinajski zbjeg El Shatt. Nakon rata radi u Ministarstvu prosvjete NRH, Nakladnom zavodu Hrvatske, a od 1946. do 1950. direktor je Drame zagrebačkoga HNK. Godine 1951. postaje profesorom na zagrebačkoj Akademiji za kazališnu umjetnost na kojoj radi do umirovljenja.

Bio je redoviti član HAZU-a od 1983., a član Društva hrvatskih književnika od 1948. godine. U dva je mandata bio vijećnik HDZ-a u Skupštini grada Zagreba.

Dobitnik je više književnih nagrada. Vjesnikomovom nagradom za književno stvaralaštvo »Ivan Goran Kovačić« nagrađeni su mu romani »Kiklop« i »Never more«.

Marinković se u hrvatskoj književnosti javio prije Drugoga svjetskog rata. Tada mu je u zagrebačkom HNK izvedena prva drama »Albatros«, a u Krležinu časopisu »Pečat« tiskane prve novele. Objavio je više zbirka novela, drama i romana, ali naročit uspjeh postigao je knjigama novele »Poniženje Sokrata« i »Ruke«, dramom »Glorija« te romanom »Kiklop«, jednim od najboljih hrvatskih romana ovog stoljeća koji je prenesen i na film te TV ekrane. Sabrana djela u sedam svezaka objavljena su mu 1988. u Zagrebu. Marinkovićeva djela prevedena su na mnoge jezike. Preminuo je 28. siječnja 2001. u Zagrebu.

HRCKOVA SVEZNALICA

Uređuje: Ivana Petrekanić Sič

JESTE LI ZNALI?

Zvuk se širi brzo, a svjetlost ipak mnogo brže od njega. Polazeći od toga, možemo izračunati koliko daleko je udario grom. Jednostavno izmjerimo vrijeme između bljeska i praska i pomnožimo ga s brzinom zvuka (334 m/sek). Tri sekunde odgovara otprilike jednom kilometru.

Pri dobrom svjetlu i uz pomoć oba oka, čovjek može razlikovati 10 milijuna boja. Još nije stvoren stroj koji bi mu u tome bio ravan.

Nit paučine može biti čvršća od čelične niti iste debljine.

Postoji šest općeprihvaćenih vrsta glasova. To su od najdubljeg do najvišeg: bas, bariton, tenor, alt, mezosopran i sopran.

Priredio: Zoltan Sič

HRCKOVE ZGODE

Sjiož d.

Dječje radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Čosić

Ivona Peić Tukuljac, III. h.,
OŠ »Matko Vuković« Subotica

PREPORUČAMO KNJIGE ZA TJERANJE DOSADE TIJEKOM LJETNIH PRAZNIKA

Knjiga koju bih preporučio svakom djetetu koje je zainteresirano za divlje životinje je **VELIKI ATLAS ŽIVOTINJA**.

U toj enciklopediji ima mnogo lijepih ptica, među koje spadaju i papige.

Stipan Jurić, OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

ALICA U ZEMLJI ČUDESA, Louis Carroll – preporučam ovu knjigu jer u njoj ima mnogo lijepih opisa. Meni se posebno dopalo kada je Alica upala u neki bunar. Volio bih da se i mom drugu Danijelu taj dio dopadne. Od svih knjiga mi se **ALICA U ZEMLJI ČUDESA** najviše dopada pa zato preporučam Danijelu da tu knjigu pročita, jer će ona njemu puno značiti u životu. Volio bih da i svi moji ostali drugovi tu knjigu pročitaju.

Jovica Jaramazović, OŠ »Matija Gubec«, Ljutovo

Marijana Brajko, II h., OŠ »Matko Vuković« Subotica

LJETNI PRAZNICI

Ove godine imat ću svoje prve školske, ljetne praznike. Veselim se tome, jer je ljeto moje omiljeno godišnje doba. To je vrijeme kada proslavljam svoj rođendan, sa obitelji putujem na more, često odlazimo na kupališta i bazene u Mađarsku.

Ljeti se u našem gradu svečano obilježava kraj žetve – Dužijanica. Redovito učestvujem u svečanoj povorci i oblačim bunjevačku narodnu nošnju. Bez obzira na sve ljepote ljeta bit ću i pomalo tužna jer će mi nedostajati škola, drugovi i učiteljica.

Ivana Vojnić Tunić, I. h. OŠ »Matko Vuković«

Katarina Vodeničar I. a, OŠ »Ivan Goran Kovačić« Sonta

Luka Nimčević, III h., OŠ »Matko Vuković« Subotica

LJETO

Stiglo je ljeto. Dugo smo ga čekali. Još malo pa će biti ljetni praznici. Svi negdje idu odmarati se. Ivana putuje kod bake, Mate bi htio putovati na more, a Suzana na jezero ploviti čamcem.

A što se mene tiče, ja bih htjela proploviti cijeli planet.

Nicole Kokošček, II. h.
OŠ »Matko Vuković«

Estetska kirurgija današnjice

Plastična ljepota

Piše: Dražen Prčić

Ženska ljepota, taj uzvišeni ljudski ideal oko kojeg se, od kada je svijeta i vijeka, raspredaju mitovi i legende, u 21. stoljeću modernoga doba više nije samo stvar prirodnog (genetskog) slijeda stvari proisteklih od dva roditelja. Moderna ljepota, sve češće, svoj korijen ima u privatnim liječničkim ordinacijama specijalista za korektivnu estetsku kirurgiju. Uz pomoć novca, danas se može kraticom do ljepote. Primjer najljepše žene svijeta za prošlu 2004. godinu (Miss svijeta) Peruanke *Marije Mantille*, najbolje potvrđuje aktualnu stvarnost i činjenicu da kirurški nož čini čuda.

Naime, nositeljica krune namijenjene najljepšoj Zemljanki, do prije dvije godine bila je mlada žena prosječne ljepote, ali poslije nekoliko tretmana kod izvjesnog peruanskog specijalista za estetsku kirurgiju postala je prvo Miss svoje zemlje, a potom i cijelog našeg planeta.

GRUDI: Prvo polazište najvećeg broja korektivnih estetskih zahvata su ženska prsa, koja u vrlo visokom postotku rijetko zadovoljavaju svoje vlasnice. Najčešća odluka o stavljanju implantata dolazi od nedovoljnog broja »prirodnog«
grudnjaka, a poslije »intervencije«
dobiva se željena veličina i novi oblik, koji je također često predmet osobnog razočaranja. Uznapredovala medicina danas koristi najkvalitetnije silikonske umetke koji ne mogu »lutati«, niti »rasprsnuti se«
u organizmu (predrasuda o letenju zrakoplovom na velikim visinama) i koji se danas implantiraju s gotovo nevidljivim tjelesnim ožiljcima. Gospođe u godinama odlučuju se za ovu operaciju, prije svega, u želji da pobijede gravitacijsku silu teže, koja njihovo poprsje neumitno vuče dolje. Zahvaljujući ovoj metodi, brojne žene kojima su, uslijed tumornog oboljenja, morale biti amputirane dojke, rekonstruktivnom metodom su dobile nazad svoje grudi, ali i što je iznimno važno, toliko potreban povraćeni osjećaj ženstvenosti.

NOS: Poslije grudi, nos je najčešća meta za uljepšavanje najisturenijeg dijela svakog lica. Kirurški nož u stanju je vješto izravnati neugodne i estetski neprihvatljive »grbe«
ili »kuke«, ali i ostale devijacije (veličina i debljina) s kojima se godinama moralo živjeti u stalnom strahu od javne poruge. U modi su nosići a la Nicole Kidman ili pak model neke druge poznate javne osobe, a za neodlučne u svakoj ordinaciji postoji i ogledni katalog koji bi mogao, naravno, uz prethodnu konzultaciju s liječnikom specijalistom, pomoći prilikom konačne odluke.

UŠI: Od davnina su, narodski zvane, »klempave uši«
estetska smjetnja brojnim osobama rođenim s ovim problemom. Danas, uz pomoć krajnje jednostavnog kirurškog zahvata, taj minus ljepote, brzo se rješava i vlasnici korigiranih ušiju ih mogu slobodno i ponosno pokazati javnosti.

USNE: U posljednje vrijeme sve više »pacijentica«
želji poboljšati debljinu i punoću svojih usana, uz pomoć tretmana injek-

Kirurški nož čini čuda: Marija Mantilla

cijama kolagena. Ukoliko se prve dvije tjelesne karakteristike mogu opravdati (grudi i nos) kao objašnjavajuća potreba za korekcijom osobnosti, »filanje«
usana kemijskim preparatom predstavlja čisti hir i prečesto mnogo više naružuje novi izgled lica.

LICE: U biti, cijela priča oko plastične kirurgije započela je još prije par decenija kada su hollywoodski glumci, u želji da zadrže vječno mladi izgled svojih filmskih lica, počeli ih zatezati prvim zahvatima na vlastitoj koži. Danas to više nije nikakva pošast i milijuni anonimnih gospođa u »najboljim godinama«
imaju mnogo mlađa lica od svojih rodnih listova.

TIJELO: Korigiranje tjelesnih proporcija znatno je teža zadaća, koja traži vještog i iskusnog kirurga, čiji će rezovi stvoriti pravo malo umjetničko djelo iz ponuđenog, osnovnog materijala. Najbolji primjer »tjelesnog rada«
je glasovita pjevačica i glumica *Cher*, koja je za potrebe svoje ljepote dala odstraniti dva rebra, kako bi joj struk bio još uži. U radove na torzu, ponajprije spada skidanje nagomilanih masnih naslaga (liposukcija) tj. isisavanja sala uz pomoć specijalističkog alata, te korektivni zahvati na rebrima, ali i na ključnjači, nogama.

Cijena ljepote

Ukoliko se želite uljepšati, pokraj hrabrosti da »idete pod nož«
trebat će vam i solidniji euro-iznos za ispunjenje ove nakane. Ovisno od ordinacije i glasovitosti liječnika specijalista za estetsko-korektivnu kirurgiju, cjenik varira uslijed složenosti i vrste zahvata koji se preferira.

Tarik Filipović, glumac i voditelj popularnog »Milijunaša«

Bogato filmsko ljeto

Premijere tri nova filma u kojima Filipović tumači zapažene uloge

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Najpopularniji hrvatski televizijski kviz »Tko želi biti milijunaš« veliki dio svoje popularnosti neosporno duguje i svom šarmantnom voditelju *Tariku Filipoviću*, koji sve ljubitelje igre znanja za velike novčane iznose iznova oduševljava svakog četvrtka i nedjelje na prvom programu HRT-a. Ali, do novih »Milijunaša« ćemo morati pričekati do jeseni, jer je u tijeku uobičajena ljetna stanika, koju će Tarik iskoristiti za zasluženi odmor, ali i promoviranje nekoliko filmova u kojima tumači zapažene uloge.

nenadila sve Vaše fanove, koji su »navikli« na posve drugačiju izvedbu. Kako ste se pripremali za tu ulogu?

Priprema za svaku ulogu predstavlja jedan moj određeni način uživanja u zadani lik. Slikovito rečeno, kada je »zgrabim«, onda poslije možemo snimati i deset sati i više nema nikakvih problema s njom.

Što nam možete reći u svezi novog filma »Go west« u kojemu tumačite jednu, pomalo nesvakidašnju ulogu?

»Go west« bi trebao imati premijeru na ovim našim prostorima tijekom filmskog

mom novca. A cilj kviza je da što više ljudi pokuša ili uspije stići do najvišeg stupnja znanja.

Vaš kviz-prijatelj Mirko Miočić, popularni jocker »zovi«, na žalost cjelokupnog gledateljstva, nije uspio otići »daleko«. Što je, po Vašem mišljenju, bilo presudno za njegov kiks?

Mogu samo reći kako je velika šteta što Mirko nije napravio više. On je zasigurno čovjek koji bi mogao otići do kraja, ali mu je odmah bilo jasno kako je »nasjeo na prvu loptu« i kiksirao prilikom davanja odgovora. Prema pravilima kviza nema više pravo nastupa i zbilja je šteta.

Prošlog mjeseca ste bili medijski promotor veteranskog teniskog turnira u Novom Vinodolskom. Igrate li i sami ili je nogomet ipak na prvom mjestu, jer još uvijek se sjećamo Vaše navijačke uloge na prošlom Europskom prvenstvu u Portugalu. Hoćete li ići na SP u Njemačku 2006. godine?

Tenis sam probao igrati i za nešto ozbiljnije bavljenje ovim sportom bih ipak trebao uzeti trenera, ali nogomet je jamačno na prvom mjestu. Sve rezultate redovito pratim i obvezno ću otići na predstojeće Svjetsko nogometno prvenstvo. Vjerujem da ćemo se zasigurno plasirati, a ja sam na vrijeme već rezervirao karte.

Na koncu, vratimo se još malo filmu i novim ulogama u kojima ćemo moći gledati Tarika ovog ljeta i jeseni. O kojim se projektima radi?

Na idućem filmskom festivalu u Puli bit će prikazan film *Dejana Šorka* »Dva igrača s klupe«, dok će na sarajevskom festivalu biti, uz »Go west«, također prikazan film *Benjamina Filipovića* »Dobro uštimani mrtvaci«, u kojem igram jednu manju ulogu. ■

Za većinu televizijskog gledateljstva Vi ste, ponajprije, vrhunski voditelj popularnog kviza, ali po vokaciji Vi ste, prije svega, glumac.

Televizija, kao najjači medij, doprinijela je činjenici da me gledateljstvo percipira kao voditelja, a tek poslije kao glumca.

Koliko je velika i zahtjevna uloga u filmu i TV seriji Antuna Vrdoljaka »Duga mračna noć« pomogla promjeni percepcije Tarika Filipovića?

Raditi s Vrdoljakom je bilo veliko zadovoljstvo i prekrasno iskustvo, jer dok ne radiš s njime ne možeš se ni uvjeriti kakav je to veliki filmski stvaratelj. Snimanje filma i serije se strašno razvuklo, radilo se i po velikoj sparini i velikoj toploti, no, sve u svemu, to je bila prava mala škola i drago mi je što sam bio dio cijelog tog projekta.

Uloga negativca Joke u mnogome je iz-

festivala u Sarajevu. Inače, ja sam ga već pogledao u gruboj montiranoj verziji i moram kazati da mi se izuzetno dopada i mislim da će imati dobar prijam kod publike. U filmu igram homoseksualca, ali moram naglasiti kako je u pitanju film bez ikakvih eksplicitnih scena u svezi sa spolnim opredjeljenjem dva glavna lika.

Htjeli to ili ne, ipak se moramo, bar za tren, dotaknuti »Milijunaša« i kontinuiranog iščekivanja još jedne natjecateljece ili natjecatelja, koji bi mogao osvojiti milijunski iznos. Kako Vi, kao voditelj, doživljavate situacije kada je osoba nasuprot Vama sve bliža finalnom pitanju?

Ajooj. Vidite, kada radite neki posao normalno je željeti da on bude urađen najbolje što se može. Konkretno, u vezi »Milijunaša« najgore mi je kada vidim da ljudi znaju, ali jednostavno ne žele riskirati i ići dalje, već se zadovoljavaju osvojenom su-

Ljetnji odmor

Uz promoviranje filmova, koji će biti prikazivani na festivalima u Puli i Sarajevu, ovo ljeto ću u potpunosti posvetiti odmoru, za razliku od prošlog, kada sam bio angažiran na ljetnoj turneji duž Jadrana... zaključio je ovaj ljetni razgovor za čitateljice i čitatelje »Hrvatske riječi« popularni glumac i voditelj Tarik Filipović.

Šaran na iločki način

Specijalitet slavonske kuhinje

Sastojci:

Za 4 osobe:

1,2 kg šarana
100 g luka
vezica peršina
2,5 dl ulja
300 g paprike
300 g rajčice
1 dl bijelog vina
sol i papar

Opis:

Šarana očistiti, prelići vrelom vodom i posušiti. Luk sitno nasjeckati i popržiti na zagri - janom ulju. Dodati sitno sjec - kani peršin, papriku narezanu na režnjeve te oguljenu i na - rezanu rajčicu. Posoliti i po - papriti. Kad povrće omekša i umak se zgusne, smjesom nadjenuti šarana i otvor za - tvoriti čačkalicama. Pouljiti vatrostalnu posudu, položiti šarana i prelići ga preostalim umakom. Šarana peći u pećnici na umjerenoj vatri, povremeno podlijevajući bje - lim vinom i toplom vodom. Poslužiti uz pečeni krumpir.

Napitak od kupina i jabuka

Specijalitet slavonske kuhinje

Sastojci:

1,8 kg kupina
600 ml jabučnog soka
šećer
sok 2 limuna

Opis:

Kupine i jabučni sok stavite u veliku posudu. Zakuhajte, smanjite vatru pa kuhajte na laganoj vatri 20 minuta ili dok voće ne omekša. Izmiksajte voće. Dobro procijedite dobivenu kašu kroz gazu u staklenu ili plastičnu posudu. Izmjerite sok. Na svakih 600 ml soka, dodajte 225 g šećera. Ulijte sok natrag u posudu, dodajte šećer i miješajte na ti - hoj vatri dok se šećer ne rastopi. Umiješajte limunov sok. Zakuhajte smjesu pa kuhajte na laganoj vatri 5 minuta. Stavi - te hladiti 5 minuta.

Ulijte u sterilizirane boce 3 mm do vrha. Dobro zatvorite boce i čuvajte ih u hladnjaku. Dobije se oko jedna litra napitka.

V I J E S T I

Mediterranske igre

Zlato za Boroš

Najbolja hrvatska stolnotenisačica *Tamara Boroš* osvojila je zlatnu medalju u pojedinačnoj konkurenciji u nedjelju, posljednjeg dana Mediteranskih igara u španjolskoj Almeriji i tako, na najljepši način, zaokružila ukupni niz od 26 osvojenih hrvatskih odličja na ovom sportskom summitu. *Roko Tošić* je u

muškoj konkurenciji zabilježio također vrijedan rezultat plasmanom u finale i osvajanjem srebrne kolajne, dok su rukometaši (B selekcija) ponovili isti domet porazom od domaćina Španjolske (21:28) u završnom susretu rukometnog turnira. Tenisačica *Mateja Mezak* uspjela je osvojiti dva odličja – srebro u paru s *Anom Vrljić* i broncu

u pojedinačnoj konkurenciji.

Tenis

Federerov hat-trick

Osvajanjem trećeg uzastopnog Wimbledona (2003.-05.) Švicarac *Roger Federer* upisao je svoje ime zlatnim slovima u anale najprestižnijeg teniskog turnira na svijetu, postavši prvi tenisač kojemu je to uspjelo u modernoj eri. Finalnom pobjedom nad Amerikancem *Roddickom* zabilježio je 22. uzastopni trijumf u finalnim susretima, i čini se da ga se može zaustaviti jedino u polufinalu (*Safin, Nadal*). U ženskoj konkurenciji uslijedio je veliki povratak Amerikanke *Venus Williams*, koja je, poslije velike borbe, svladala sunarodkinju *Davenport* i osvojila pokal namijenjen najboljoj igračici na travi.

Nogomet

Povratak Marića u Dinamo

Unatožanju da povрати staru slavu zagrebački Dinamo je posegnuo za još jednim atraktivnim igračkim pojačanjem i doveo, natrag u svoje redove *Silvija Marića*, nekadašnjeg igrača engleskog Newcastllea, portugalskog Porta i grčkog Panathenaikosa. Uz ovog kvalitetnog igrača sredine terena zagrebački »modri« su doveli Bolivijca *Cabrerru*, te Kamerunca *Chaga* i pokušat će u novom prvenstvu HNL prekinuti pobjednički niz najvećeg rivala i konkurenta za titulu – splitskog Hajduka.

Plivanje

Rogošić pliva od Savudrije do Prevlake

Najpoznatiji hrvatski plivač svih vremena i jedini Hrvat koji je uspio preplivati glasoviti La Manche *Veljko Rogošić*, započeo je više od 1000 kilometara dugačak maraton »Od Savudrije do Prevlake«, tijekom kojeg će obići sve veće primorske gradove i svojim plivanjem povezati dvije morske granice. Maraton je započeo 1. srpnja na granici Hrvatske i Slovenije, a prema planu trebao bi završiti koncem kolovoza na granici sa SiCG. Moto ovog velikog sportskog poduhvata je borba protiv droge, a Rogošićeva je želja da se mladi što više okrenu sportu.

Biciklizam

Tour de France

Na ovogodišnjem Tour de France, najjačoj i najprestižnijoj svjetskoj biciklističkoj utrci, vodit će se velika borba između

Amerikanca *Armstronga*, višestrukog pobjednika i Nijemca *Ulricha*, jednom pobjednika i višestrukog drugoplasiranog. Tijekom srpnja, ljubitelji biciklizma moći će uživati u dvoboju dva najbolja svjetska »vozača na dva kotača« u brojnim etapama utrke oko Francuske.

Koncem lipnja u Rovinju je održana još jedna

Šukerova nogometna akademija

Razgovore vodio: Dražen Prčić

Najbolji strijelac Svjetskog nogometnog prvenstva u Francuskoj 1998. godine i najefikasniji golgeter hrvatske reprezentacije *Davor Šuker* po okončanju profesionalne igračke karijere odlučio je usmjeriti svoju briljantnu igračku veličinu u smjeru prenošenja nogometnih tajni najmlađem uzrastu. Prema njegovoj ideji, uz stručnu pomoć nekoliko iznimno kvalificiranih mladih trenera, Davor Šuker Soccer Academy (kako glasi internacionalni naziv ove sportske institucije), održano je već nekoliko sličnih okupljanja najmlađih, talentiranih budućih nogometaša. Istarski biser Rovinj i hotel »Montauro« bili su ovog puta domaćini »Davorovim nogometnim pulenima«. U kraćem razgovoru Davor Šuker je pojasnio dojmove o završenom nogometnom kampu, te se osvrnuo na aktualni trenutak u hrvatskom nogometu.

► Kako ste zadovoljni kampom u Rovinju?

U prvom redu želim istaknuti zadovoljstvo uslijed kvalitete smještaja i ishrane u hotelu »Montauro«, u kojem su djeca bila smještena, potom gostoljubivost grada Rovinja i uvjetima koji su nam pruženi za rad. Mislim da smo odradili jedan dobar ciklus od sedam radnih dana i da je zadani cilj postignut i da smo svi skupa napravili dobar posao.

► Otkuda su ovoga puta došli polaznici Šukerove nogometne akademije?

Bilo je djece iz Australije, Kanade, Njemačke, Švicarske, Slovenije, Bosne i Hercegovine, te djece iz Hrvatske. Uz ozbiljan svakodnevni rad s trenerima akademije, mislim da je bilo i svega ostalog, što djeca očekuju kada su na moru. Prije svega kupanja, izleta i mnogo, mnogo lopte.

► Što je osnovni nogometni cilj tijekom rada kampa?

Tehnika baratanja s loptom je primarni cilj u radu s djecom. Željao nam je dati im prvi impuls ozbiljnijeg shvaćanja i poimanja nogometne igre i kroz stručan rad ukazati im kako je nogomet izuzetno težak i zahtijevan sport u kojemu se mora naporno i vrijedno trenirati. A sada, poslije ovog kampa, predstoji im daljnji rad u svojim klubovima i dogodine ih ponovno očekujemo, pa ćemo vidjeti tko je više napredovao i postao boljim nogometašem.

► Prije dolaska u Rovinj bili ste izravni akter humanitarnog

malonogometnog susreta, odigranog u sklopu teniskog turnira »NOVI Classics«, na kojemu ste ponovno zaigrali u istom dresu s nekadašnjim suigračem, legendarnim Maradonom.

Drago mi je da se Maradona odlučio doći u Hrvatsku i da se uvjerio kako su naša zemlja i more lijepi, što sam oduvijek govorio, još dok smo skupa igrali. Sada se u to i sam uvjerio, i vjerujem da će na godinu doći u našu školu i pred našim malim polaznicima zarolati loptu i demonstrirati svoje bogato nogometno umijeće.

► Koliko često, mimo nekih posebnih povoda, zaigrate nogomet za dušu?

Igram redovito na tzv. rekreaciji s prijateljima, a pozvan sam na proslavu stogodišnjice svog nekadašnjeg kluba »Seville«, jer sam uvijek spreman odazvati se pozivima za revijalne i humanitarne susrete.

► Predstoji još nekoliko kvalifikacijskih susreta za plasman na SP, kako ocjenjujete šanse hrvatske nogometne reprezentacije?

Svojim dobrim igrama Hrvatska je zaslužila prvo mjesto u kvalifikacijskoj skupini, susret sa Švedskom treba potvrditi čelnu poziciju, ali i pobjede u preostalim susretima s Islandom, Maltom i Mađarima su također važne za što bolji renome hrvatskog nogometa i bolje pozicije hrvatske reprezentacije.

► S obzirom da dio godine živite u Njemačkoj, hoćete li biti na neki način angažirani za potrebe hrvatske nogometne reprezentacije tijekom Svjetskog prvenstva?

Pa još ne znam u kojem obliku, ali bih jamačno volio pomoći stručnom stožeru naše reprezentacije. Prvo je važno vidjeti gdje će biti naša skupina, osobno bih volio da to bude München ili Frankfurt, i da što više naših ljudi dođe, navija i dobro se provede. Blizina Njemačke trebala bi pogodovati mnoštvu naših navijača da uživo bodre »vatrene«.

Tijekom nogometnog kampa koji je trajao sedam dana koncem lipnja mjeseca, jedan od trenera koji je stručno radio s djecom bio je i *Fabijan Komljenović* (1968.), svojevremeno igrač Dinama, Schalkea, Genka, koji je po okončanju profesionalne nogometne karijere završio nogometno-trenersku školu i odlučio se posvetiti pedagoškom pozivu. Tijekom razgovora s njim pojasnio je osnovne principe na kojima počiva rad s djecom u Šukerovoj nogometnoj akademiji:

Cijena nogometnog kampa

Cijena sedmodnevnog aranžmana u Šukerovoj nogometnoj akademiji iznosi 500 eura, a u navedeni iznos ulaze sve pojedinosti (smještaj, hrana, sportska oprema i sl.) uz ugodan boravak u ovoj specijaliziranoj školi nogometa. Svojom atraktivnošću, kvalitetnim radom s renomiranim trenerima i druženjem s legendarnim hrvatskim nogometašem Davorom Šukerom, ovaj kamp prednjači u svojoj nogometnoj klasi.

»Počeo sam igrati u Dinamu, poslije sam igrao za Rijeku, Zagreb, Schalke 04 (Njemačka), Genk i Harelbeck (Belgija), potom Kuvajt i na koncu Koreja u kojoj sam i završio aktivnu igračku karijeru. Glede reprezentativnih nastupa igrao sam za sve mlađe selekcije bivše zajedničke države, a zaigrao sam i za Hrvatsku A selekciju.

Diplomirao sam na nogometnoj Akademiji u Zagrebu, pod pokroviteljstvom Hrvatskog nogometnog saveza i posjedujem pro licencu od Uefe i Fife, s kojom mogu voditi bilo koji klub u Europi. S Davorom se znam još iz najranijih nogometnih vremena kada smo još igrali za raznorazne selekcije Hrvatske i Jugoslavije, a bili smo skupa i u Dinamu. On je otvorio svoju Akademiju, ja sam diplomirao kao trener i on me je pozvao i sada radimo zajednički na istom cilju, a to je da mlade nogometaše poučimo što više tajnama ove lijepe igre. U početku je Akademija bila fiksno locirana u Zagrebu, a sada poglavito radimo kroz ovakve kampove na raznim lokacijama i gradovima u Hrvatskoj i inozemstvu. Prijava u naš kamp ide preko ureda u Munchenu, i to najčešće putem interneta, na specijaliziranim stranicama sajta (www.sukeracademy.com) i potom slijedi dolazak na neki od kampova, kao što je bio ovaj 7. po redu, u Rovinju. Pokraj Hrvatske imali smo kampove u Njemačkoj, Austriji, a trebali bi uskoro otvoriti jedan u Kanadi.

U rovinjskom kampu imali smo djecu od godišta 1990. pa sve do djece rođene 1996. godine, s kojima smo radili u skupinama, u kojima su djeca mlađih i starijih godišta. U radu smo potencirali naglašeniji rad na tehnici, naročito kod mlađih uzrasta, a treninzi su bili dva puta na dan uz po jednu utakmicu. Mlađi uzrasti igra-

Riječ domaćina

Bruno Grabrović, direktor hotela »Montauro«, u kojemu su bili smješteni mali nogometaši Šukerove akademije, ističe kako je sve učinjeno da bi se glasoviti gost skupa sa svojim pulenima što bolje osjećao u Rovinju. Riječi pohvale, koje je Davor Šuker uputio na završnoj večeri i najavu dolaska i sljedeće godine, najbolji su dokaz o kvaliteti usluge i ljubaznosti cjelokupnog personala ovog rovinjskog hotela.

ju u formaciji 8+1, stariji igraju normalnom broju igrača na terenu. Glede cijele ove Akademije u Rovinju osobno i profesionalno sam iznimno zadovoljan, sve je bilo u najboljem redu, počevši od smještaja i ishrane u hotelu »Montauro«, koji je bio naša baza, pa sve do stručnog rada na terenu s djecom. Što se tiče moje daljnje trenerske karijere, volio bih prvo raditi neko vrijeme kao pomoćnik nekom iskusnom treneru, da steknem što bolje iskustvo i tek tada bih započeo samostalnu trenersku karijeru«, zaključio je Fabijan Komljenović, jedan od trenera u Šukerovoj nogometnoj Akademiji. ■

Miroslav Krleža, najplodniji hrvatski književnik

Priredio: Zdenko Samaržija

1. srpnja 1900. godine rođen je *Perelj Ljubić*, hrvatski čakavski pjesnik.

4. srpnja 1987. godine umro je u Zagrebu *Albert Kinert*, slikar i grafičar. Rođen je 6. travnja 1919. u Vinkovcima. Studirao je na Likovnoj akademiji u Zagrebu. Stvarao je u duhu postimpresionizma i ekspresionizma slikajući primorske krajolike.

4. srpnja 1972. godine rođena je *Nina Badrić*, hrvatska pjevačica zabavne glazbe.

5. srpnja 1891. godine rođen je u Vrgorcu *Augustin Ujević*, hrvatski pjesnik i prevoditelj.

Živio je i obrazovao se u Vrgorcu, Imotskom, Makarskoj, a u Splitu je maturirao 1909.

godine. Upisao je Filozofski fakultet u Zagrebu, no prelazi u Beograd potom u Pariz. U Hrvatskoj mladoj lirici, u kojoj su se javili mnogi kasniji pjesnici, Ujević je pokazao da je već tada moćan lirik. Najvažnija djela su *Lelek sebra*, *Kolajna*, *Auto na korzu*, *Ojađeno zvono*, *Žedan kamen* na studencu te prozna djela recenzija, kritika i eseja *Ljudi za vratima* gostionice i *Skalpel* kaosa. Umro je 12. studenoga 1955. godine u Zagrebu.

5. srpnja 1858. godine utopio se u Korani u Karlovcu *Vjekoslav Karas*, hrvatski slikar. Rođen je 19. svibnja 1821. godine u Karlovcu. Čitav je život proveo u oskudici. Slikarstvo je učio u rodnom Karlovcu te u Firenzi. Slikao je sakralna djela te kompozicije krajolika, inspiriran netaknutom bosankom prirodom. Dosegao je tehničko savršenstvo, a harmoničan kolorit i čvrsta, gotovo monumentalna modelacija svrstavaju ga među najvažnije hrvatske slikare. Najvažnije djelo je *Rimljanka s lutnjom*.

6. srpnja 1937. u Ivanovcima (župa Harkanovci, kod Valpova) u obrtničkoj obitelji oca *Marka* i majke *Kate* rođene *Orešković*, rođen je *Marin Srakić*, svećenik, doktor znanosti, biskup đakovački i srijemski. Nakon pučke škole pohađa nadbiskupsku klasičnu gimnaziju u Zagrebu (na Šalati) a ispit zrelosti polaže na liceju Visoke bogoslovne škole u Đakovu. Teologiju je studirao na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu i na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, na kojem je i diplomirao. Za

svećenika je zaređen 6. ožujka 1960. Nakon postdiplomskog studija položio je licencijat na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Drugi licencijat, iz moralne teologije, postiže na Papinskom lateranskom sveučilištu u Rimu gdje je i doktorirao iz moralne teologije. Od 1960. do 1961. obnaša službu duhovnog pomoćnika u Slavonskom Brodu. Od 1961. do 1965. upravitelj je župe u Podravskim Podgajcima. Od 1965. do 1967. je odgojitelj u Bogoslovnom sjemeništu. Istu službu, vrativši se sa studija u Rimu, obavlja i od 1970. do 1973. Rektorom Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu imenovan je 1977. i na toj službi ostao do 1989. Profesor je moralne teologije na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu od 1970. sve do danas. Kao profesor predavao i prije odlaska u Rim, od 1966. do 1967. Pomoćnim biskupom Đakovačke i Srijemske biskupije imenovan je 2. veljače 1990., a zaređen je za biskupa 24. ožujka 1990. u Đakovu.

Obavljao je službu generalnog vikara i velikog prepošta Stolnoga kaptola đakovačkog i srijemskog. Imenovan biskupom koadjutorom biskupije đakovačke i srijemske 10. veljače 1996. Preuzima službu dijecezanskog biskupa 6. veljače 1997. U HBK je predsjednik Vijeća za katehizaciju, predsjednik Pravne komisije i delagat HBK pri BK BiH.

7. srpnja 1767. godine osnovala je *Marija Terezija* Hrvatsko kraljevsko vijeće. Nastavljajući reforme, Marija Terezija je izvela nov udar na plemićke povlastice. Bila je to hrvatska vlada, koja nije bila odgovorna Hrvatskome saboru već kraljici. Njeno je sjedište bilo u Varaždinu. Varaždin je tako postao političko središte Hrvatske. Nakon požara 1776. godine sjedište Hrvatskoga kraljevskoga vijeća preseljeno je u Zagreb. 30. srpnja 1779. godine ukinuto je Hrvatsko kraljevsko vijeće i Hrvatska je podređena Ugarskome kraljevskom vijeću.

7. srpnja 1893. godine rođen je u Zagrebu *Miroslav Krleža*, hrvatski književnik i leksikograf. Pohađao je vojnu kadetsku školu u Pečuhu a neposredno uoči 1. svjetskoga rata bježi u Srbiju. No, kadet Krleža je deportiran i u domovini degradiran. Ratovalao je u Galiciji, a nakon rata prihvaća komunističke ideje, čiji intenzitet s godinama kopni. Drugi je svjetski rat proveo pasiviziran u Zagrebu. Prvih je godina socijalističke Jugoslavije u nemilosti i pod prismotrom režima, da bi 1950. godine oformio Jugoslavenski leksikografski zavod. Javna mu je djelatnost obilježena istupima i referatima u kojima potiče umjetničke slobode i oslobođanja od stega socrealizma. Godine 1967. potpisuje Deklaraciju o položaju hrvatskog književnog jezika te simpatizira hrvatski politički i kulturni pokret sedamdesetih godina. Nakon loma tog pokreta a zbog prijateljskih veza s Josipom Brozom, na Krležinu su intervenciju ublažene kazne nekim svrgnutim političkim dužnosnicima. Do konca života djeluje u Leksikografskom zavodu, a posljednje godine provodi narušenoga zdravlja i poluparaliziran. Najplodniji je i najsvestraniji hrvatski književnik čija se djela na mogu svrstati ni u jednu stilsku formaciju. Najvažnija djela su *Legende*, *Moj obračun s njima*, *Dijalektički antibarbarus*, *Balade Petrice Kerempuha*, *Hrvatski bog Mars*, *Na rubu pamei*, *Banket u Blitvi*, *Zastave*, *Tri kavalira frajle Melanije*, *Vražji otok*, *Povratak Filipa Latinovicza*, *Areteje*, *Saloma*, *Kraljevo*, *Kristofor Kolumbo*, *Michelangelo Buonarroti*, *Galicija*, *Golgota*, *Vučjak*, *U agoniji*, *Gospoda Glembayevi*, *Leda* i tako dalje. Umro je 29. prosinca 1981. godine u Zagrebu.

7. srpnja 1941. godine rođen je u Turkovcima u Hercegovini *Stojan Vučićević*, hrvatski pjesnik, putopisac, prevoditelj i novinar.

8. srpnja 1809. godine u Krapini u obitelji češko-francuskog podrijetla u kojoj se govorilo njemačkim jezikom rođen je *Ljudevit Gaj*, hrvatski novinar, intelektualac i vođa narodnoga preporoda.

8. srpnja 1960. godine rođena je *Ena Begović*, hrvatska glumica, na žalost, prerano preminula.

SPLITSKI PJEVAČ, OSVUJAO "GRAND PRIKA" NA SPLIT- SKIM FESTIVALU ZLATNE GLAVICE	POKUS, EKSPERI- MENT	IT MI LJETA OBRADA	IT MI LJETA TELJI	ŠTETNA BIJKA NAMI I NI- CA NA 71- TARICAMA	TEŠKI MUNSKI KAMEN	SULTA- NKOVA PRVA ŽENA	POKOŠENA LIVADA, STRANJE								
ORIJAS, DIV															
ČUMAR MUNSKI															
(RED- VILICE) RIMSKI KUČA					"KUNA" ŽITELJ LIBEJA										
"DUŠIK"		PRIKAZE, SABLASTI													
		BOJNI OTROV													
TRGATI, LOMITI						"VODIK"									
						ZAGREB, OLUMICA									
PRIPADNIK GERONI MOVDO PLEMENA					NOĆNI LOKAL KAVTANJE PJEŠAMA										
NOTA SOLMI ZACIJE			SPIRIT- I LJICA VRNOLJAN GRADIC NA KRKO (BUK)												
UMJET- NOSTI (AT)				KASNIJE I NI PI EN KLEKA U AUGUSTE				SUVREMENI JELEN	"LUGER IN"	OTVORE VJE KANA (MNOŽ.)	POŠTINA PTICA ILI RIBA	GI F EVO	"RADU"	OSTI O- WANJE	
HRVATSKI SKLADA- TILJI ZADAVNIJI PJEŠAMA															
SLAVNA HRVATSKA OPERNA PJEVAČICA, MILKA							INOVLIZ- NIKA BALETONA PI KLANIC								
UREBAJ ZA IZMAVLJANJE															
BASTAVNI VEZNIK		NAJSJAJ- NIJA ZVUČJA U SKRIP- ONU BIRO							OTOKAR (KINAGI) STI KREMENE KIBELINE				"UGLIK"	MI IN	
MISLIENJE U NIČI MI				KIGELINA (LAT.) NOZDRVA				10.000 POSUDA ZA KEM. CHIT					RIMSKI: 6 GRAD U HRVAT. PRIMORJU		
PRESTOLO NASLED- NIK					ARHITEKT NEKOVO AUTOMO- BILSKA ITILSKA						PTICA TRAKAČICA PRAŽITELJI FRANCU- SKE				
1 HANC SI KAR AUGUSTE						UREBAJ NI UREDA- NOSTI ZUBNO MIŠKO									
"ANNO DOMINI"			ZAUZIMATI SJEDECI (POLOZAJ) SI UPI ZA ZAŠTITU							POZDRAV U ST. RIMU POKAZNA ZAMJENKA				MUČAR- STUPA	
"VOLT"		UKOSNICE RUIČKA ŽENSKA PJEVAČKA GRUPINA					OKRIS- ZENJE ŠALAMUHA								
ZA VRUĆE LJETA					FILM ZRIKNA OORESTE ANNA OKA							IVICA VENTIVIC "KASIOPIJ"			
GLUMICA POTIJA						DAL- TIVZAVNIK, ALESSAN- DRO "DUŠIK"					"TONICA" SUIPISTINI VEZNIK				
PROSTO RUKA ZA ČITANJE										1 MILJA OTI APTČIČI SUNCA					

RJEŠENJA:

MAKARSKA, INOVATOR, REŠETARI, OSA, KRKA, STRKA, YN, LEKO, ERA, AZALEJA, VIŠANI, Z, ČO, RONDO, ILI, NALOGODAVAC, ROVKA, ALEGORIJA, OGAR, AKOLADA, AR, B, NATRAG, DANON, LP, PRAV, BAT, BTO, ARK, AMORE, AGRAM, ŽERAV, SANSKRIT, A, EKSPERTIZE, ANAT, VITINA, NIKOLINA, IDIS, TRENER, CAT, ČIĆ, PAOR, LJILJANI.

PETAK 8. 7. 2005.

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija

12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioprogrnoza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja: Doživjeti stotu, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Ed 3., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Alpe-Dunav-Jadran
 16.55 – Putovanje oko svijeta: Venzuelski snovi
 17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Ljeto u gradu
 22.00 – Dnevnik
 22.10 – Vijesti iz kulture
 22.20 – Final Demand, mini-serija
 23.55 – Film
 07.15 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.30 – TV vodič
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija
 09.40 – Pleme 3., serija
 10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 – Hit ljeta

14.00 – Sea Quest, serija
 14.50 – Vijesti za gluhe
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 16.35 – Pa to je fantastično, humoristična serija
 17.05 – Parovi, humoristična serija
 17.40 – Alias 2., serija
 18.25 – Krugovi – sigurnost u cestovnom prometu
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 20.05 – Film
 22.10 – She Spies, serija
 22.55 – Promet danas
 23.00 – Večer s Joolsom Hollandom
 23.45 – Združena braća, serija
 00.45 – 24, serija
 01.30 – U uredu, humoristična serija

nova

08.00 TV prodaja
 08.10 Taxi free
 08.35 Jedan na jedan
 09.35 TV prodaja
 09.45 Izlog strasti, serija
 10.15 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.15 Ciganke, serija
 13.15 TV prodaja
 13.25 Dream Team, serija
 13.55 Izlog strasti, serija
 14.20 Šaljivi kućni video
 14.50 TV prodaja
 15.00 Nauči me voljeti, serija
 15.50 TV prodaja
 16.00 Ciganke, serija
 16.50 24 sata – kratke vijesti
 16.55 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika
 21.00 Tamo gdje je srce, igrani film
 23.10 Tour d' France – sažetak

23.25 Drugo lice – Petar Vlahov show
 00.25 Pripravnik, serija
 01.15 Buffy, ubojica vampire
 02.05 Kraj programa

08.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.20 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.05 Sanja, talk show (R)
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.35 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija) (R)
 12.30 Za sreću je potrebno troje, igrani film, romantična drama
 14.15 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Muškarac u kozmetičkom salonu?,] talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)

20.35 Jezero straha, igrani film, akcijski triler
 22.00 Indiskretno, igrani film, triler
 23.45 Vijesti, informativna emisija
 00.55 Znam što si radila i ovog ljeta, igrani film, horor
 01.35 Otok prokletih, igrani film, akcijski (R)
 03.10 Lovator, kviz show (R)

SUBOTA

HRT 1

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Vijesti
 08.15 – Kinoteka: Sweet Bird of Youth, američki film

09.55 – Vijesti
 10.05 – Promet danas
 10.10 – Gilmoreice, serija
 10.55 – Gužva na nebu, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioprogrnoza
 12.16 – TV kalendar
 13.20 – Prizma – multinacionalni magazin
 14.05 – Vrtlarjenje, dokumentarna serija
 14.35 – Život u živo
 15.00 – Vijesti
 15.15 – Smrt na Bogosloviji, mini-serija
 16.50 – Oprah Show
 17.35 – Put života, dokumentarna serija
 21.50 – Bioprogrnoza
 21.55 – Dnevnik
 22.05 – Vijesti iz kulture
 22.15 – Shiri, južnokorejski film
 00.30 – Futuresport, američki film
 07.05 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

06.40 – TV vodič
 07.35 – TV raspored
 07.40 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.05 – Parlaonica
 08.55 – Julija, serija
 10.25 – TV raspored
 10.30 – Kućni ljubimci
 11.00 – Vijesti iz kulture
 11.05 – Duhovni izazovi
 11.20 – Hit ljeta

9. 7. 2005.

- 12.20 – Na rubu znanosti:
Otmice i NLO
13.20 – Automagazin
14.00 – Brač: Tenis, FED Cup:
Hrvatska – Njemačka, pr.
17.40 – Silverstone:
Kvalifikacijski trening
F1 za Veliku
nagradu Velike Britanije,
snimka
18.45 – Simpsoni 13.,
humoristična serija
19.15 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
20.05 – Newyorški plavci 11.,
serija (12)
20.55 – Kaštela 2005.,
prijenos festivala
22.30 – Promet danas
22.35 – Sport danas
22.45 – Kaštela 2005. –
proglašenje pobjednika
23.15 – Dokumentarni film
00.10 – National Geographic
01.05 – Put života,
dokumentarna serija
01.55 – Pregled programa
za nedjelju

- 08.15 Dječji program
Pokemoni
Kralj šamana
09.55 TV prodaja
10.10 Mr. Bean, crtana serija
10.40 Futurama, crtana serija
11.10 TV prodaja
11.25 Andy Richter, serija
11.55 Moja slavna sestra, serija
12.25 VIP DJ – glazbena emisija
13.35 Kraljica mača, serija
14.25 Čovjek na mjesecu,
igrani film
16.30 Vijesti
16.40 Bumerang TV, serija
17.35 Čarobnice, serija

- 18.30 Automotiv
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.35 Taxi free
20.00 Ona ili on – kviz
21.00 Plimni val: U klopci,
igrani film
22.40 Tour d' France – sažetak
22.55 Na rubu zakona, serija
23.55 Izveštaj Matrix, serija
00.50 Angel, serija 7
01.45 Tv prodaja
02.00 Kraj programa

- 09.15 Beyblade, crtana serija
(3 epizode)

- 10.30 Lud za tobom,
humoristična serija
(2 epizode)
11.15 Kako su me oženili,
humoristična serija
11.40 Obitelj murjaka 3,
igrani film, krimi drama
13.10 Školske tajne, humoristična
dramska serija (2 epizode)
14.45 Everwood, dramska serija
15.35 Jezero straha, igrani film,
akcijski triler (R)
17.00 Prijatelj na kvadrat,
zabavna emisija (R)
17.50 Zvijezde Ekstra: 101
holivudski biser,
zabavna emisija
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv: Bogate Ruskinje,
magazin
20.15 Covjece, gdje mi je auto?,
igrani film, komedija
21.45 Iz ruke u ruku, igrani film,
kriminalistička
drama/ komedija
23.20 Playboy: Budenje,
igrani film, erotski
01.00 Indiskretno, igrani film,
triler (R)

NEDJELJA 10. 7. 2005.

- 07.40 – TV kalendar
07.50 – Vijesti
08.00 – Frankenstein and Me,
kanadski film za djecu
09.30 – Aladdin, crtana serija
09.50 – Timon i Pumbaa,
crtana serija
10.15 – Promet danas
10.20 – Ciklus Columbo:
The Conspirators,
američki TV film
12.00 – Dnevnik
12.15 – TV kalendar
12.25 – Mali savjeti za
uređenje doma
12.30 – Plodovi zemlje
13.20 – Split: More
14.00 – Nedjeljom u dva
15.05 – Vijesti
15.15 – Promet danas
15.20 – Život u živo
16.20 – Oprah Show

- 17.10 – Zamka za roditelje,
američki film
19.15 – LOTO 6/45
19.30 – Dnevnik
20.05 – Balada o Šarku,
dramski program
20.55 – Zabavni program
21.50 – Dnevnik
22.00 – Vijesti iz kulture
22.10 – Ciklus Rocky: Rocky,
američki film
00.10 – Nedjeljom u dva
01.10 – Mini-serija
03.00 – Reprizni program
04.20 – Film

- 06.20 – Split: More
07.30 – TV vodič
08.15 – Julija, serija
(repriza tri tjedne epizode)
10.40 – Biblija
10.50 – Portret crkve i mjesta
11.00 – Kaštel Stari: Sveta misa,
prijenos

- 12.05 – Opera Box
12.35 – Vijesti iz kulture
13.20 – Inside Grand Prix
13.50 – Silverstone:
Formula 1 za
Veliku nagradu Velike
Britanije, prijenos
16.00 – Sportski program
17.40 – Posljednja opomena,
mini-serija
19.15 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija

- 20.05 – Las Vegas, serija
20.55 – Serija
21.45 – Simpsoni 13.,
humoristična serija
22.15 – Ruby Wax
22.45 – Promet danas
22.50 – Sport danas
23.05 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
23.50 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
00.35 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
01.20 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
02.05 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
02.50 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija
03.35 – Zvezdane staze:
Enterprise 2., serija

- 07.25 TV prodaja
07.40 Dječji program
Pokemoni
Kralj šamana
09.15 TV prodaja
09.30 Slonova priča, igrani film
10.40 Filmski klasici –
Dva mornara
12.35 TV prodaja
12.45 VIP DJ – Glazbena emisija
13.55 U sedmom nebu, serija
14.50 Kralj Queensa, serija
15.20 Ona ili on – kviz

NEDJELJA

16.20 24 sata – kratke vijesti
 16.30 Mrak mrak film, igrani film
 18.00 Red Carpet
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.30 Lude 70-te, serija
 20.00 Od glave do pete
 21.00 Nikad nije kasno, igrani film
 22.50 Tour d' France – sažetak
 23.05 Zona smrti, serija
 00.00 Čovjek bez prošlosti, serija
 00.55 Automotiv
 01.25 TV prodaja
 01.35 Kraj programa

06.40 Beyblade, crtana serija
 (3 epizode)
 07.45 Astro boy, crtana serija
 08.35 2 glupa psa, crtana serija
 09.00 Spiderman, crtana serija
 09.20 Geronimo, igrani film,
 vestern

11.20 Školske tajne,
 humoristična dramska serija
 (2 epizode)
 12.50 Čovječe, gdje mi je auto,
 igrani film, komedija (R)
 14.20 Očev izbor, igrani film,
 drama
 16.00 Mjenjačnica, zabavna
 emisija (R)
 16.50 Mijenjam ženu,
 dokumentarna sapunica (R)
 18.00 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Salto, zabavna emisija
 20.15 Unutarnji neprijatelj,
 igrani film, triler
 21.45 FBI: Istraga,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija
 22.35 Novi forenzičari,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija
 23.35 Autopsija,
 dokumentarno–
 kriminalistička serija
 00.00 Playboy: Buđenje,
 igrani film, erotski (R)
 01.40 Iz ruke u ruku, igrani film,
 drama/ komedija (R)

PONEDJELJAK 11. 7. 2005.

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka,
 dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija (12)
 13.20 – Maja: Organizacija
 vremena, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Spas 911
 14.55 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine,
 crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Hrvatsko podmorje:
 Mijet 1
 16.55 – Putovanje oko svijeta:
 Kamen i rijeke
 Jordana i Jemena
 17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Himalaja s Michaelom
 Palinom,
 dokumentarna serija
 21.55 – Bioproгноza
 22.00 – Otvoreno
 22.55 – Dnevnik
 23.05 – Vijesti iz kulture
 23.15 – Ljetni hit: Rob Roy,
 američki film
 01.30 – Dobro ugođena večer:
 Musica antiyua Köln
 02.35 – Mučke 1.,
 humoristična serija
 06.10 – Zrela ljubav, serija

07.30 – TV vodič
 07.45 – TV raspored
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija
 09.40 – Pleme 3., serija
 10.30 – Lovac na dinosaure,
 američki film za djecu
 12.00 – Hit ljeta
 12.35 – Seaquest, serija
 13.25 – Ciklus Columbo:
 The Conspirators,
 američki TV film

15.00 – Vijesti za gluhe
 15.10 – Harry i Hendersoni 1.,
 humoristična serija
 15.45 – Sutkinja Amy 4., serija
 16.35 – Pa to je fantastično 5.,
 humoristična serija
 17.10 – Parovi 3.,
 humoristična serija
 17.45 – Alias 2., serija
 18.35 – Vijesti iz kulture
 18.45 – Svijet prema Jimu 2.,
 humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze:
 Enterprise 2., serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 – Dani koji su potresli svijet:
 Nadvojvoda
 Ferdinand; Hitler
 21.40 – Bez traga 2., serija
 22.25 – Mučke 1.,
 humoristična serija
 22.55 – Promet danas
 23.00 – Walker –
 teškaški rendžer 5., serija
 23.45 – Združena braća, serija
 00.45 – 24 (3.), serija
 01.30 – Frasier 6.,
 humoristična serija
 01.55 – Pregled programa za
 utorak

08.15 TV prodaja
 08.30 Taxi free
 09.00 Jedan na jedan
 10.05 TV prodaja
 10.20 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.20 Ciganke, serija
 13.10 TV prodaja
 13.15 Dream Team, serija
 13.45 Izlog strasti, serija
 14.15 Šaljivi kućni video
 14.40 TV prodaja
 14.50 Nauči me voljeti, serija
 15.40 TV prodaja
 15.50 Ciganke, serija
 16.40 24 sata – kratke vijesti
 16.50 Zatočenica, serija

17.50 Rubi, serija

18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika
 21.00 Napuštena, igrani film
 22.45 Tour d' France – sažetak
 23.00 JAG, serija
 23.55 Uхватite Cartera, igrani film
 01.45 Kraj programa

08.50 Voljeni doktor Martini, humo-
 ristična serija (R)
 09.45 Luna– sirena s kariba,
 telenovela (R)
 10.30 Sanja, talk show (R)
 11.20 Ekkluziv, magazin (R)
 11.50 Ptice umiru pjevajući,
 ljubavna drama (mini serija)
 12.40 Tri ninje, igrani film,
 dječja akcijska komedija
 14.15 Luna– sirena s kariba,
 telenovela
 15.00 Voljeni doktor Martini,
 humoristična serija
 16.00 Simpsoni,
 humoristična animirana
 serija
 16.25 Roseanne,
 humoristična serija
 16.55 Bračne vode,
 humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Mladić, traži crnku,
 zanosnih oblina..., talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Ptice umiru pjevajući,
 ljubavna drama (mini serija)
 20.40 Super nanny,
 dokumentarna sapunica
 21.35 Vrijeme ubijanja,
 igrani film, crna komedija
 23.10 Vijesti, informativna emisija
 23.25 Unutarnji neprijatelj,]
 igrani film, triler (R)
 00.50 Lovator, kviz show (R)

UTORAK 12. 7. 2005.

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.03 – Mali savjeti za uređenje doma
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija (12)
 13.20 – Maja: Stres na poslu, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Spas 911
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Hrvatsko podmorje: Mljet 2.

16.55 – Putovanje oko svijeta: Zimbabve i Zambija
 17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Fokus
 21.55 – Bioproгноza
 22.00 – Otvoreno
 22.55 – Dnevnik
 23.05 – Vijesti iz kulture
 23.15 – Ljetni hit: Fenomen, američki film
 01.15 – Mučke 1., humoristična serija
 06.10 – Zrela ljubav, serija

HRT 2

07.30 – TV vodič
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija
 08.45 – ŽUTOKLJUNAC
 09.40 – Pleme 3., serija

10.30 – Mališani okruglog stola, američki film za djecu
 12.05 – Hit ljeta
 12.40 – Seaquest, serija
 13.30 – Zlatna groznica – prava aljaška pustolovina, američki film
 15.00 – Vijesti za gluhe
 15.10 – Harry i Hendersoni 1., humoristična serija
 15.45 – Sutkinja Amy 4., serija
 16.35 – Pa to je fantastično 5., humoristična serija
 17.10 – Parovi 3., humoristična serija
 17.45 – Alias 2., serija
 18.35 – Vijesti iz kulture
 18.45 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 – Whoopy,

humoristična serija
 21.15 – U vrtlogu igre, serija
 22.05 – Mučke 1., humoristična serija
 22.35 – Promet danas
 22.40 – Walker – teksaški rendžer 5., serija
 23.25 – Združena braća, serija (18)
 00.25 – 24 (3.), serija
 01.10 – Frasier 6., humoristična serija

08.15 TV prodaja
 08.30 Taxi free
 09.00 Jedan na jedan
 10.05 TV prodaja
 10.20 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.20 Ciganke, serija
 13.10 TV prodaja
 13.15 Dream Team, serija
 13.45 Izlog strasti, serija
 14.15 Šaljivi kućni video
 14.40 TV prodaja
 14.50 Nauči me voljeti, serija
 15.40 TV prodaja
 15.50 Ciganke, serija
 16.40 24 sata – kratke vijesti
 16.50 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija

18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Po ure torture
 21.30 Izgubljeni, serija
 22.30 Svi vole Raymonda, serija
 23.00 Tour d' France – sažetak
 23.15 JAG, serija
 00.10 Nevidljivi ubojica, igrani film
 01.55 Kraj programa

08.35 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.30 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.15 Sanja, talk show (R)
 11.05 Eksploziv, magazin (R)
 11.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 12.40 Priča o Lindi McCartney, igrani film, drama
 14.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Lud za sapunicama! talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 20.40 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija
 21.35 Istina o mačkama i psima, igrani film, romantična komedija

23.15 Vijesti, informativna emisija
 23.30 Vrijeme ubijanja, igrani film, crna komedija (R)
 01.05 Lovator, kviz show (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija
 11.50 – TV raspored
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Saga o Maiama, serija (12)
 13.20 – Maja: Kupovanje iz druge ruke, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Spas 911
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.25 – Hrvatsko podmorje 2.: Rab
 16.55 – Čuda stare Grčke, dokumentarna serija
 17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Boje turizma
 21.55 – Bioproгноza
 22.00 – Otvoreno
 22.55 – Dnevnik
 23.05 – Vijesti iz kulture
 23.15 – Ljetni hit: Sudac Dredd, američki film

00.50 – Mučke: Christmas Cracker – special
 06.10 – Saga o Maiama, serija

HRT 2

07.30 – TV vodič
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija
 08.45 – ŽUTOKLJUNAC
 09.40 – Pleme 3., serija
 10.30 – Sjedinjena Hrvatskog sabora, prijenos

SRIJEDA 13. 7. 2005.

13.30 – Hit ljeta
 14.00 – Seaquest, serija
 14.50 – Vijesti za gluhe
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 16.35 – Pa to je fantastično 5., humoristična serija
 17.10 – Slava, humoristična serija
 18.35 – Vijesti iz kulture
 18.45 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze Enterprise 2., serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra – – Paklena noć u Amsterdamu, film
 22.20 – Promet danas
 22.25 – Mučke: Christmas Cracker – special
 23.05 – Walker – tekšaški rendžer 5., serija
 23.50 – Zdržena braća, serija
 00.50 – 24 (3.), serija
 01.35 – Frasier 6., humoristična serija

08.15 TV prodaja
 08.30 Taxi free
 09.00 Jedan na jedan
 10.05 TV prodaja
 10.20 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.20 Ciganke, serija
 13.10 TV prodaja
 13.15 Dream Team, serija
 13.45 Izlog strasti, serija
 14.15 Šaljivi kućni video
 14.40 TV prodaja
 14.50 Nauči me voljeti, serija
 15.40 TV prodaja
 15.50 Ciganke, serija
 16.40 24 sata – kratke vijesti
 16.50 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija
 18.45 Laku noć Hrvatska
 19.00 24 sata
 19.25 Sport
 19.35 Taxi free
 20.00 Naša mala klinika
 21.00 Bumerang, serija
 22.00 Otičai tijela, dok. Film

23.00 Tour d' France – sažetak
 23.15 JAG, serija
 00.10 Sirova odlučnost, igrani film
 01.45 Kraj programa

08.30 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 09.20 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
 10.10 Sanja, talk show (R)
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.35 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija) (R)
 12.30 Pali anđeo, igrani film, drama
 14.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela
 15.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija

17.45 Sanja: Čelavci se vuku za kosu!, talk show
 18.35 Lovator, kviz show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
 20.40 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.30 Rimsko proljeće gđe. Stone, igrani film, drama
 23.30 Vijesti, informativna emisija
 23.45 Istina o mačkama i psima, igrani film, romantična komedija (R)
 01.25 Lovator, kviz show (R)

ČETVRTAK

06.50 – TV kalendar
 07.00 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.00 – Promet danas
 09.05 – Čarolija 7., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Gilmoreice, serija
 11.00 – Dnevnik velikih mačaka, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioprogrnoza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Saga o Maiama, serija
 13.20 – Maja: Je li ženama teže naći posao, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Spas 911
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Tintinove pustolovine, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.25 – Hrvatsko podmorje 2.: Cres

16.55 – Davnašnja čuda Svete Zemlje, dokumentarna serija
 17.50 – Julija, serija
 18.45 – Malo misto
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Čarolija 7., serija
 21.00 – Kratki susreti
 21.50 – Otvoreno
 22.45 – Dnevnik
 22.55 – Vijesti iz kulture
 23.05 – Ljetni hit: Čast Prizzija
 01.10 – Mučke 2., humoristična serija
 06.10 – Saga o Maiama, serija

07.30 – TV vodič
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – Crtana serija

08.45 – ŽUTOKLJUNAC
 09.40 – Pleme 3., serija
 10.30 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 – Hit ljeta
 14.00 – Seaquest, serija
 14.50 – Vijesti za gluhe
 15.00 – Sjednica Hrvatskog sabora, prijenos

16.35 – Pa to je fantastično – special
 17.30 – Slava, humoristična serija
 18.00 – Alias 2., serija
 18.40 – Vijesti iz kulture
 18.45 – Svijet prema Jimu 2., humoristična serija
 19.15 – Zvezdane staze: Enterprise 2., serija
 20.05 – Život u živo (tužibabe)
 20.35 – Američke komedije: Deuce Bigelow: Muški žigolo
 22.05 – Mučke 2., humoristična serija
 22.35 – Promet danas
 22.40 – Walker – tekšaški rendžer 5., serija
 23.25 – Zdržena braća, serija
 00.25 – 24 (3.), serija
 01.10 – Frasier 6., humoristična

08.15 TV prodaja
 08.30 Taxi free
 09.00 Jedan na jedan
 10.05 TV prodaja
 10.20 Rubi, serija
 11.15 Zatočenica, serija
 12.20 Ciganke, serija
 13.10 TV Prodaja
 13.15 Dream Team, serija
 13.45 Izlog strasti, serija
 14.15 Šaljivi kućni video
 14.40 TV prodaja
 14.50 Nauči me voljeti, serija
 15.40 TV prodaja
 15.50 Ciganke, serija
 16.40 24 sata – kratke vijesti
 16.50 Zatočenica, serija
 17.50 Rubi, serija

14. 7. 2005.

18.45 Laku noć Hrvatska
19.00 24 sata
19.25 Sport
19.35 Taxi free
20.00 Naša mala klinika, serija
21.00 Kućanice, serija
22.00 Kevin Hill, serija
23.00 Tour d' France – sažetak
23.15 JAG, serija
00.10 Savršeni bijeg, igrani film
01.55 Kraj programaserija

08.20 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
09.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela (R)
10.00 Sanja, talk show (R)
10.45 Eksploziv, magazin (R)
11.25 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija) (R)
12.15 U ljubavi i ratu, igrani film, ratna drama

14.10 Luna– sirena s Kariba, telenovela
15.00 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
16.00 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.25 Roseanne, humoristična serija
16.55 Bračne vode, humoristična serija
17.20 Dadilja, humoristična serija
17.45 Sanja: Neću seks! Hoću prijatelja!, talk show
18.35 Lovator, kviz show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.05 Eksploziv, magazin
19.45 Ptice umiru pjevajući, ljubavna drama (mini serija)
20.40 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
22.00 Potjera, igrani film, akcijski
23.40 Vijesti, informativna emisija
23.55 Rimsko proljeće gđe. Stone, igrani film, drama (R)
01.50 Lovator, kviz show (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija TV tjednik emitirat će se večeras 8. srpnja u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. U ovoj ćete emisiji moći pogledati opširniji izvještaj o službenom posjetu predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesića hrvatskoj zajednici u Subotici. Repriza ove emisije je u subotu 9. srpnja u 15 sati.

FILM TJEDNA

HTV 1 NEDJELJA, 10.7.2005. 17.10

ZAMKA ZA RODITELJE

(THE PARENT TRAP, 1998.)

Obiteljska komedija. Prekoocenaski putnički brod Queen Elizabeth 2, 1986. Zaljubivši se na prvi pogled, mladi američko-britanski par Nicholas Parker (D. Quaid) i Elizabeth James (N. Richardson) odluče se vjenčati još na putovanju...

Jedanaest godina i devet mjeseci poslije. Školarka Hallie Parker (L. Lohan), kći uspješna kalifornijskog vinogradara, stiže na praznike u popularno dječje ljetovalište Camp Walden u Mainu. Istodobno iz Londona u kamp dolazi i njezina vršnjakinja Annie James (L. Lohan), kći poznate kreatorice vjenčаница. Vježbajući mačevanje, dvije se djevojčice zaprepaste kad shvate da nevjerovatno nalikuju jedna drugoj. Kako su u različitim drušinama u kampu, ubrzo se sukobe, ali nakon što ih nadstojnica zbog jednog nestašluka kazni izbjavljanjem u samotnoj kolibi, Hallie i Annie postanu velike prijateljice. Međutim, djevojčice saznaju da su zapravo sestre blizanke koje su njihovi razvedeni roditelji, Nicholas i Elizabeth, odmah po rođenju odvojili i krenuli svatko na svoju stranu ne rekavši ni jednoj od njih pravu istinu. Hallie i Annie odluče po završetku ljetovanja iznenaditi svoje roditelje i ponovno ih približiti glumeći jedna drugu...

Jedna od važnijih i unosnijih poslovnih odluka američke filmske tvrtke Walt Disney Pictures početkom 90-ih bilo je sukcesivno snimanje novih inačica popularnih filmova nastalih u njezinoj produkciji proteklih desetljeća. Tako su se u kinima diljem SAD-a i svijeta zaredali naslovi poput »Mladenkin otac I i II«, »101 Dalmatinac«, »Flubber«, »That Darn Cat«, predstavljajući se u umjetničkom i komercijalnom smislu kao manje ili više uspješni projekti čije je izvorište u bogatom fundusu originalnih filmova doslovce nepresušno. U autorskom je pogledu ovaj trend posebice obilježio bračni par Charles Shyer (redatelj i prvog i drugog dijela remakea Father of the Bride) i Nancy Meyers, koja je upravo na filmu »Zamka za roditelje« iz 1998. preuzela od supruga redateljski stolac supotpisujući s njim scenarij ovog prepravka popularne obiteljske komedije iz 1961. koju je režirao David Swift. Swift je zato uz supružnike obavio dio scenarijskog posla na ovom filmu, premostivši na taj način vremenski i generacijski jaz između dvaju filmova. Iako je Nancy Meyers, proslavljena dvije godine kasnije režijom hita »Što žene žele«, imala nezahvalan i gotovo nemoguć zadatak doseći Swiftov film, ipak je realizirala i u sadržajnom i vizualnom smislu atraktivno ostvarenje. Za takvu je ocjenu, prije svega, zaslužan roman »Blizanke« Ericha Kästnera prema kojem je film i snimljen, te pažljiva prilagodba luckastih događaja iz romana suvremenim okolnostima. U ovoj očito evergreenskoj priči o zamjeni identiteta i potrazi za izgubljenim obiteljskim skladom, ponovno je briljirala glavna glumica, dvanaestogodišnja debitantica Lindsay Lohan čiji je nastup u dvostrukoj ulozi blizanki jednako uvjerljiv i zabavan kao i njezine prethodnice iz 1961. Hayley Mills. Roditelji su odglumili Amerikanac D. Quaid (The Big Easy) i Britanka N. Richardson (Widows' Peak) ostvarivši solidanu interakciju dvoje ljudi čiji se odnos kreće od zasljepljujuće ljubavi, preko instinskog nepodnošenja, do nove uzajamnosti.

Uloge: Dennis Quaid, Natasha Richardson, Lindsey Lohan, Lisa Ann Walter, Elaine Hendrix, Simon Kunz, Ronnie Stevens, Polly Holliday

Scenaristi: David Swift, Nancy Meyers, Charles Shyer

Redateljica: Nancy Meyers

Ispravka

U svom članku iz pretprošlog broja Hrvatske riječi koji tumači priopćenje hrvatskih udruga u Srijemu (str. 22-23.) potkrala mi se radi krivo prenesene informacije nenamjerna pogreška koju ovdje želim ispraviti. U članku se spominje da su zakazani susreti odloženi radi g. *Branimira Lončara*, konzula, što nije točno. Kada su susreti otkazani g. Lončar je jedino izjavio

da mu »to još više odgovara«. Ovo ne mijenja smisao članka i ovoj temi stvarno ništa više ne treba dodavati preko medija radi dobra našeg naroda. Ja se radi svoje pogreške još jednom ispričavam g. Lončaru koji nam je uvijek bio na usluzi i pomoći, pa čak i onda kada to njemu možda i ne odgovara.

Krunoslav Đaković,
Srijemska Mitrovica

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

BANK: VBUIYU 22

(Vojvodanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540101 320 5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karadordev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33
- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202
Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.743 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.450 din., a u jednom pravcu 1.375 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica

Put Jovana Mikića 12

Tel: 024/55-22-00

Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Jezični savjetnik

19,30 h

- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
- »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
- »Na izravnoj vezi« (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

»Aktualije« (ponedjeljkom)

»Iz hrvatske povijesti« (utorkom)

»Putokazi« (srijedom)

»Rock vremeplov« (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana

- Pripovijetka Balinta Vujkova

- Hitovi hrvatskih izvođača

- Minute za ljubitelje jazza (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

